

**J. Povšnar, R. Kmet Zupančič, M. Koprivnikar Šušteršič, M. Kovač,
J. Kušar, T. Nenadič, A. Vidrih**

Analiza poslovanja slovenskih gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2015

Delovni zvezek 1/2016, let. XXV

Objava in povzemanje prispevkov sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira. Avtorstvo je treba pripisati avtorju prispevka in ne Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj. Mnenja, ugotovitve in sklepi so namreč v celoti avtorjevi in ne odražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

Kratka vsebina: Avtorji v delovnem zvezku analizirajo poslovanje gospodarskih družb po posameznih dejavnostih. Poudarek je na zadnjem letu, to je letu 2015, medčasovne primerjave pa so mogoče v obdobju 2008–2015. Avtorje zanimajo predvsem glavne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja družb s poudarkom na dejavnikih, ki vplivajo na ustvarjeno dodano vrednost in konkurenčnost posameznih dejavnosti, ter pomembnejši strukturni premiki.

Ključne besede: gospodarske družbe, poslovni izid, dodana vrednost, kazalniki uspešnosti poslovanja, statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida, kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki ter saniranje okolja, oskrba z elektriko, plinom in paro, gradbeništvo, trgovina, promet in skladiščenje, gostinstvo, informacijske in komunikacijske dejavnosti, poslovanje z nepremičninami, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, druge raznovrstne poslovne storitve.

Izdajatelj:
Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
Gregorčičeva 27
1000 Ljubljana
Tel: (+386) 1 478 1012
Telefaks: (+386) 1 478 1070
E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: Urška Brodar (urska.brodar@gov.si)

Delovni zvezek: Analiza poslovanja slovenskih gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2015

Avtorji: Jure Povšnar (jure.povsnar@gov.si), mag. Rotija Kmet Zupančič (rotija.kmet-zupancic@gov.si), Mojca Koprivnikar Šušteršič (mojca.koprivnikar@gov.si), mag. Mateja Kovač (mateja.kovac@gov.si), mag. Janez Kušar (janez.kusar@gov.si), mag. Tina Nenadič (tina.nenadic@gov.si), mag. Ana Vidrih (ana.vidrih@gov.si).

Delovni zvezek je recenziran.
Delovni zvezek ni lektoriran.

Ljubljana, november 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

658(497.4)"2015"(0.034.2)

ANALIZA poslovanja slovenskih gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2015 [Elektronski vir] / J. Povšnar ... [et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2016. - (Zbirka Delovni zvezki UMAR ; letn. 25, 1)

ISBN 978-961-6839-32-7 (pdf)
1. Povšnar, Jure
287118336

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 NEKATERE ZNAČILNOSTI POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKO-FINANČNEGA POLOŽAJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2015	3
3 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH	7
3.1 KMETIJSTVO IN Z NJIM POVEZANE DEJAVNOSTI (A)	9
3.1.1 Kmetijstvo, lov in gozdarstvo ter ribištvo	9
3.1.2 Proizvodnja živil in pijač	14
3.2 RUDARSTVO (B)	18
3.3 PREDELOVALNE DEJAVNOSTI (C)	21
3.4 OSKRBA Z ELEKTRIKO, PLINOM IN PARO (D)	27
3.5 OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA (E)	30
3.6 GRADBENIŠTVO (F)	33
3.7 TRGOVINA, VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL (G)	36
3.8 PROMET IN SKLADIŠČENJE (H)	43
3.9 GOSTINSTVO (I)	48
3.10 INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI (J)	53
3.11 POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI (L)	58
3.12 STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI (M)	62
3.13 DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI (N)	67
4 ZAKLJUČEK	72
5 SEZNAM LITERATURE IN VIROV	76
PRILOGA: Opredelitev kazalnikov, uporabljenih v analizi poslovanja gospodarskih družb	77

PRILOGA K DELOVNEMU ZVEZKU: STATISTIČNE TABELE V EXCELOVI DATOTEKI

Kazalo okvirjev, slik in tabel

Okvir 1: Koncentracija v nespecializiranih pretežno živilskih prodajalnah na drobno.....	41
Okvir 2: Poslovanje gostinskih malih podjetnikov	52
Slika 1: Neto čisti dobiček obračunskega obdobja gospodarskih družb in njegovi glavni komponenti ¹ v obdobju 2002–2015 ^{2,3}	4
Slika 2: Prihodki od prodaje na domačem in tujem trgu v obdobju 2008–2015	5
Slika 3: Stroški dela na enoto dodane vrednosti ter stroški blaga, materiala in storitev na enoto poslovnih prihodkov v obdobju 2008–2015.....	5
Slika 4: Struktura finančnih odhodkov in finančni prihodki v obdobju 2008–2015	6
Slika 5: Razmerje med stroški financiranja za obresti in poslovnimi prihodki ter delež dolga v virih sredstev (desna os) v obdobju 2002–2015 ¹	6
Slika 6: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2015.....	7
Slika 7: Sprememba v strukturi dodane vrednosti gospodarskih družb po dejavnostih v obdobju 2008–2015 ..	8
Slika 8: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah področja A v obdobju 2008–2015	10
Slika 9: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah področja A v letih 2014 in 2015	11
Slika 10: Stroški dela v gospodarskih družbah primarne dejavnosti v letih 2014 in 2015	12
Slika 11: Neto poslovni izid gospodarskih družb primarne dejavnosti v obdobju 2008–2015	13
Slika 12: Neto poslovni izid gospodarskih družb primarne dejavnosti v letih 2014 in 2015	13
Slika 13: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah ŽPI v obdobju 2008–2015	15
Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah ŽPI v letih 2014 in 2015	16
Slika 15: Poslovni izid gospodarskih družb ŽPI v obdobju 2008–2015.....	17
Slika 16: Neto poslovni izid gospodarskih družb ŽPI po strukturi v letih 2014 in 2015.....	17
Slika 17: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015.....	19
Slika 18: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah.....	20
Slika 19: Gibanje dodane vrednosti in zaposlenosti ter struktura dodane vrednosti v družbah predelovalnih dejavnosti v letu 2015	22
Slika 20: Izvozna usmerjenost družb predelovalnih dejavnosti v letu 2015	23
Slika 21: Neto dobiček iz poslovanja družb predelovalnih dejavnosti	24
Slika 22: Finančno poslovanje družb predelovalnih dejavnosti	25
Slika 23: Neto čisti dobiček in izguba v družbah predelovalnih dejavnosti	25
Slika 24: Zadolženost družb predelovalnih dejavnosti	26
Slika 25: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015.....	28
Slika 26: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah.....	29
Slika 27: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti E v obdobju 2008–2015	31
Slika 28: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E v obdobju 2008–2015.....	32
Slika 29: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E po oddelkih v letih 2014 in 2015.....	32
Slika 30: Struktura dodane vrednosti po oddelkih dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015.....	37
Slika 31: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015	37
Slika 32: Poslovni izid družb trgovskih oddelkov v letih 2014 in 2015.....	38
Slika 33: Obremenjenost poslovnih prihodkov z nabavno vrednostjo prodanega blaga, materiala in storitev v trgovinskih družbah v letih 2009, 2014 in 2015.....	39
Slika 34: Kazalnika koncentracije v nespecializiranih, pretežno živilskih prodajalnah na drobno v obdobju 2000–2015.....	41

Slika 35: Finančno poslovanje gospodarskih družb v dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015	42
Slika 36: Zadolženost trgovinskih družb v letu 2015.....	42
Slika 37: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015	44
Slika 38: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah.....	45
Slika 39: Delež v dodani vrednosti ter zaposlenosti vseh gostinskih družb leta 2015.....	49
Slika 40: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gostinskih gospodarskih družbah v letu 2015 ...	50
Slika 41: Poslovni izid družb gostinskih oddelkov v letih 2014 in 2015	51
Slika 42: Zadolženost in finančna pokritost gostinskih družb v obdobju 2008–2015	51
Slika 43: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015.....	54
Slika 44: Produktivnost (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015	55
Slika 45: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letih 2014 in 2015	56
Slika 46: Zadolženost v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015.....	57
Slika 47: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letu 2015.....	59
Slika 48: Poslovni izid nepremičninskih družb v letih 2014 in 2015	60
Slika 49: Gospodarnost poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letih 2014 in 2015.....	61
Slika 50: Zadolženost in finančna struktura gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letih 2014 in 2015	61
Slika 51: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015	63
Slika 52: Produktivnost dela (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015.....	64
Slika 53: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letih 2014 in 2015	65
Slika 54: Zadolženost v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015..	66
Slika 55: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015.....	68
Slika 56: Produktivnost (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015	69
Slika 57: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letih 2014 in 2015	70
Slika 58: Zadolženost v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015	71
Tabela 1: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v obdobju 2008–2015	3
Tabela 2: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) področja A v obdobju 2008–2015.....	9
Tabela 3: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) v dejavnosti proizvodnje živil in pijač v obdobju 2008–2015	14
Tabela 4: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb rudarstva v obdobju 2008–2015	18
Tabela 5: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v predelovalnih dejavnostih v letih 2008–2015 ...	21
Tabela 6: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb za oskrbo z elektriko, plinom in paro v obdobju 2008–2015.....	27
Tabela 7: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti oskrbe z vodo, ravnanja z odpadki in odpadki ter saniranja okolja (E) v obdobju 2008–2015.....	30
Tabela 8: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) v dejavnosti gradbeništva, 2008–2015	33

Tabela 9: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil v obdobju 2008–2015	36
Tabela 10: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti prometa in skladiščenja v obdobju 2008–2015.....	43
Tabela 11: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v gostinstvu v obdobju 2008–2015.....	48
Tabela 12: Izbrani kazalniki poslovanja malih samostojnih podjetnikov v gostinstvu v obdobju 2008–2015 ..	52
Tabela 13: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih v obdobju 2008–2015	53
Tabela 14: Izbrani kazalniki poslovanja nepremičninskih družb v obdobju 2008–2015.....	58
Tabela 15: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih v obdobju 2008–2015	62
Tabela 16: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih v obdobju 2008–2015	67

Kratice Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD 2008)

A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, **B** – rudarstvo, **C** – predelovalne dejavnosti, **D** – oskrba z električno energijo, plinom in paro, **E** – oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja, **F** – gradbeništvo, **G** – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, **H** – promet in skladiščenje, **I** – gostinstvo, **J** – informacijske in komunikacijske dejavnosti, **K** – finančne in zavarovalniške dejavnosti, **L** – poslovanje z nepremičninami, **M** – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, **N** – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, **O** – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, **P** – izobraževanje, **Q** – zdravstvo in socialno varstvo, **R** – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, **S** – druge dejavnosti.

Povzetek

V delovnem zvezku na podlagi statističnih podatkov iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida analiziramo poslovanje gospodarskih družb. Analiza zajema obdobje od leta 2008 (ko je prišlo do spremembe Standardne klasifikacije dejavnosti) do leta 2015, pri čemer je glavni poudarek na spremembah v zadnjem letu. Z analizo poslovnih rezultatov gospodarskih družb zajamemo približno 55 % dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva in okoli 65 % dodane vrednosti zasebnega sektorja. Poslovni rezultat gospodarskih družb se je, po močnem poslabšanju med krizo, v letu 2015 že drugo leto zapored precej izboljšal. Poslabšanje v krizi je izhajalo predvsem iz negativnega rezultata iz financiranja in zmanjšanega dobička iz poslovanja. Tudi v letu 2015 je do izboljšanja prišlo pri obeh komponentah, s čimer se je neto čisti dobiček gospodarskih družb s 1640 mio EUR povzpел nazaj na raven iz leta 2008, še vedno pa je s tem za polovico zaostal za odličnim rezultatom iz leta 2007. Kljub zmanjševanju je neto izguba iz financiranja še znatna, neto dobiček iz poslovanja pa se je najvišjim predkriznim ravnam približal že na okoli 85 %. Na strani poslovnih prihodkov se je nadaljevalo povečevanje prihodkov od prodaje na tujem trgu, medtem ko prihodki na domačem trgu v zadnjih letih v glavnem stagnirajo. Nadalje so se zmanjšali stroškovni pritiski (stroški dela na enoto proizvoda), ki so v prvih letih krize poleg nizkega povpraševanja negativno vplivali na dobičkonosnost družb. Visoki finančni odhodki se po letu 2010 zmanjšujejo. V začetku so se zmanjševali zlasti odhodki iz bančnih posojil, ko so se družbe intenzivno razdolževale, še posebej v letu 2015 pa so močno upadli tudi odhodki povezani z odpisi in oslavitvami. Zadolženost gospodarskih družb (razmerje med dolgom in viri sredstev) se je lani nadalje znižala, na 55 % in je bila za 10 odstotnih točk nižja od vrha v letu 2008.

Summary

This working paper analyses business results of Slovenian commercial companies using statistical data from companies' balance sheets and profit and loss statements. The analysis covers the period 2008–2015 (following the revision of NACE classification in 2008), focusing mainly on changes in business results in 2015. The commercial companies analysed create approximately 55% of total value added in the Slovenian economy and 65% of value added in the private sector. After a significant deterioration during the crisis, business performance of commercial companies improved considerably in 2015 for the second year in a row. The negative trends from the beginning of the crisis were reflected through huge financial loss and deterioration in operating profit. The improvement in 2015 again stemmed from both components and resulted in total net profit of 1,640 million EUR, which reached the level of 2008 again, but still lagged far behind the most successful year 2007. Despite the decline, financial loss remained fairly large; net operating profit, on the other hand, increased to 85% of its precrisis peak levels. On the revenue side, there was a further increase in export revenues, while revenues from the domestic market have more or less stagnated in the last few years. The cost pressures (unit labour costs), which together with lower demand negatively affected the profitability of companies in the first years of the crisis, have eased significantly over the past few years. The high financial expenses have been falling since 2010. At the beginning, it was particularly expenses attributable to bank loans that diminished strongly, as a sign of intensive corporate deleveraging, while in 2015 there was also a large decline in expenses related to write-offs and impairment. The indebtedness of commercial companies (the ratio of debt to total liabilities) dropped further in 2015, to 55 %, and was around 10 percentage points lower than its 2008 peak.

1 UVOD

Strukturne statistike podjetij so pomemben vir podatkov o posameznih dejavnostih gospodarstva, saj omogočajo analize na precej bolj razčlenjeni ravni Standardne klasifikacije dejavnosti (v nadaljevanju SKD) kakor na primer nacionalni računi, ki zagotavljajo predvsem tako imenovane makro podatke o nacionalnem gospodarstvu. Njihova slabost pa je, da se objavljajo s precejšnjim časovnim zamikom. Zato si za bolj tekoče spremljanje gibanj v posameznih dejavnostih pomagamo s statističnimi podatki o poslovanju gospodarskih družb. Uporabljeni podatki za razliko od strukturnih statistik ali nacionalnih računov ne vključujejo rezultatov vseh poslovnih subjektov (poleg gospodarskih družb so to še samostojni podjetniki, zadruge, društva, pravne osebe zasebnega in javnega prava). Z analizo podatkov o poslovanju gospodarskih družb tako zajamemo več kot polovico dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva in skoraj dve tretjini dodane vrednosti dejavnosti pretežno zasebnega sektorja (A-N, R-T).

V delovnem zvezku analiziramo statistične podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb¹ predvsem z vidika posameznih dejavnosti slovenskega gospodarstva. Zanimajo nas (i) glavne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja družb s poudarkom na dejavnikih, ki vplivajo na ustvarjeno dodano vrednost in konkurenčnost posameznih dejavnosti, in (ii) pomembnejši strukturni premiki. Tako dobimo podrobnejši pogled v posamezne dejavnosti, kar uporabljamo na eni strani kot podlago za napovedovanje bruto domačega proizvoda s strani proizvodnje (dodane vrednosti), ki je sestavni del napovedi gospodarskih gibanj Urada za makroekonomske analize in razvoj. Na drugi strani pa so te analize ena od osnov za spremljanje napredka pri razvoju in konkurenčnosti podjetniškega sektorja. V posameznih storitvenih dejavnostih, v katerih ob gospodarskih družbah razmeroma velik del dodane vrednosti dejavnosti ustvarijo še majhni samostojni podjetniki, dodajamo tudi kratko informacijo o njihovem poslovanju.

Zaradi spremembe Standardne klasifikacije dejavnosti z letom 2008 v delovnem zvezku večinoma analiziramo obdobje po tem letu. Ker se je leta 2008 začela uporabljati nova klasifikacija SKD (SKD 2008), ki se od do tedaj veljavne klasifikacije SKD 2002 precej razlikuje², podatki AJ PES o poslovanju gospodarskih družb za leto 2008 na ravni posameznih dejavnosti niso primerljivi s podatki pred tem letom. Zato smo se v primeru analiz posameznih dejavnosti omejili na obdobje po letu 2008, za celotno skupino gospodarskih družb (poglavje 2) in nekatere dejavnosti, kjer ni bilo večjih sprememb, pa so mogoče primerjave tudi za daljše obdobje. Podatki za vsako od analiziranih let vključujejo gospodarske družbe, ki so v tistem letu dejansko poslovale.

Delovni zvezek ima tri poglavja in statistično priložo. Uvodu sledi poglavje, v katerem predstavljamo nekatere skupne značilnosti poslovanja in premoženjsko-finančnega položaja gospodarskih družb v Sloveniji. Večino prostora pa v nadaljevanju namenjamo analizi poslovanja družb v posameznih dejavnostih klasifikacije SKD. Vključene so večje dejavnosti zasebnega sektorja brez finančnih in zavarovalniških storitev (K), in sicer: kmetijstvo in nekatere z njim povezane dejavnosti (A, C 10 in C 11), rudarstvo (B), predelovalne dejavnosti (C), oskrba z elektriko, plinom in paro (D), oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odplakami ter saniranje okolja (E), gradbeništvo (F), trgovina (G), promet in skladiščenje (H),

¹ Objavlja jih AJ PES na podlagi letnih poročil, ki jih enkrat letno predložijo gospodarske družbe.

² Klasifikacija SKD 2008 je podrobno predstavljena na spletni strani Statističnega urada RS (<http://www.stat.si>). Osnovna razdelitev dejavnosti do ravni oddelkov (dvomestna šifra) pa je razvidna tudi iz statistične priloge, ki je priložena delovnemu zvezku v obliki excelove datoteke.

gostinstvo (I), informacijske in komunikacijske dejavnosti (J), poslovanje z nepremičninami (L), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N). Delovni zvezek končujemo s sklepnimi ugotovitvami, prilagamo pa mu še obsežnejšo statistično prilogo.

2 NEKATERE ZNAČILNOSTI POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKO-FINANČNEGA POLOŽAJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2015

Tabela 1: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v obdobju 2008–2015

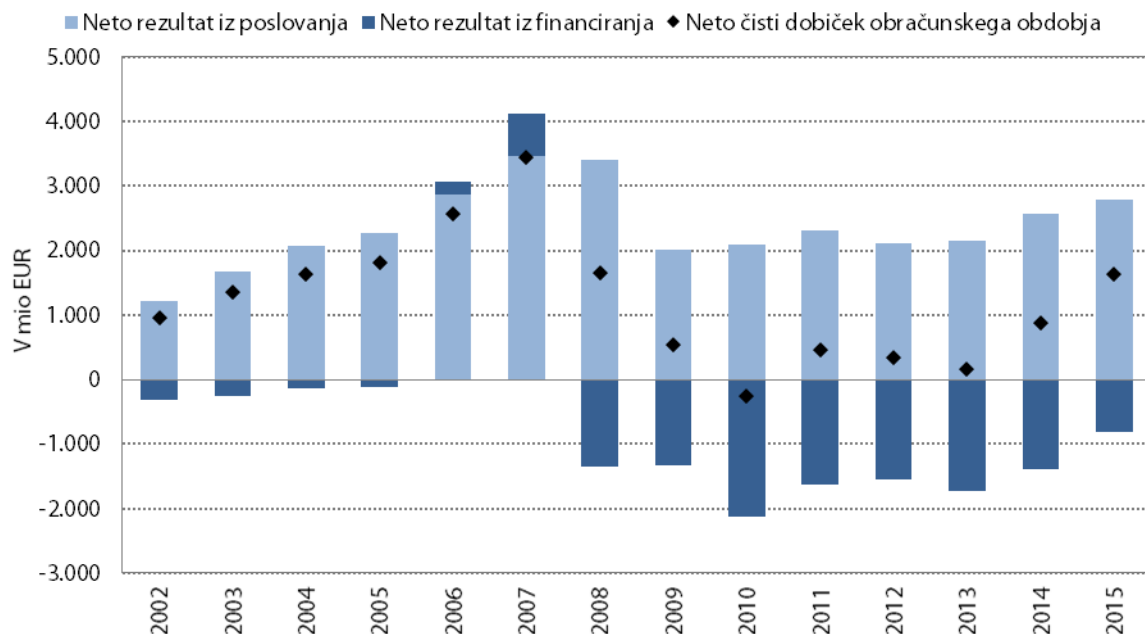
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	51.997	53.897	55.734	57.798	59.726	61.312	63.590	65.214
Število zaposlenih ¹	510.754	479.894	462.643	449.235	435.059	425.833	432.906	444.839
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	1.657,0	549,0	-256,5	457,2	332,4	169,2	887,4	1.640,0
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	2.006	1.935	1.800	1.720	1.621	1.517	1.416	1.360
Število zaposlenih/podjetje	9,8	8,9	8,3	7,8	7,3	6,9	6,8	6,8
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	195	215	218	218	222	219	210	199
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,043	1,030	1,030	1,031	1,028	1,029	1,034	1,036
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	1,7	0,5	-0,3	0,5	0,3	0,2	1,0	1,9
Donosnost prihodkov (v %)	1,9	0,8	-0,3	0,6	0,4	0,2	1,1	2,0
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.279	34.168	36.044	37.512	38.006	39.011	40.324	41.124
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	21.376	21.674	22.719	23.253	23.630	23.988	24.524	24.758
Delež stroškov dela v dod. vrednosti (v %)	60,6	63,4	63,0	62,0	62,2	61,5	60,8	60,2
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	65,2	64,9	62,2	61,9	61,2	60,0	58,1	55,2
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	36,9	35,3	35,3	34,3	34,4	34,0	32,0	30,2
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	56,8	55,9	61,0	61,7	61,8	64,1	67,5	73,0
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	88,8	89,9	90,5	92,0	90,8	92,1	95,8	99,1
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	29,7	28,0	30,7	33,3	34,9	35,9	36,7	38,4
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	61,3	62,9	62,0	61,7	62,8	62,4	62,0	61,4
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	15,7	15,0	15,4	15,3	15,0	15,2	16,1	18,2

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatek o številu zaposlenih pomeni povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in je izračunan kot število delovnih ur v koledarskem (obračunskem) letu, za katere so zaposleni dobili plačo in nadomestilo plače / (deljeno) z možnimi delovnimi urami za koledarsko (poslovno) leto. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V letu 2015 se je poslovanje gospodarskih družb drugo leto zapored precej izboljšalo. Neto čisti dobiček obračunskega obdobja se je povzpел na 1,6 mrd EUR, s čimer je bil približno tolikšen kot v letu 2008 in je zaostal le za izjemno visokimi ravni doseženimi pred krizo v letih 2006 in 2007. K izboljšanju sta ponovno prispevali obe glavni komponenti poslovnega rezultata. Nadalje se je zvišal neto dobiček iz poslovanja, hkrati pa je močno upadla izguba iz financiranja. Poslovni rezultat je bil v letu 2015 boljši skoraj v vseh dejavnostih, še posebej pri poslovanju z nepremičninami (z odpravo velike izgube), občutno slabši pa le pri oskrbi z elektriko, plinom in paro. Že drugo leto zapored se je v vseh gospodarskih družbah povečala tudi dodana vrednost, prav tako število zaposlenih. V letu 2015 pa se je, sicer počasneje kot prejšnja leta, še vedno zmanjševal obseg dolgoročnih sredstev. K zmanjševanju obsega dolgoročnih sredstev v letu 2015 sta največ prispevali dejavnost finančnega posredništva (zlasti dejavnost holdingov) in oskrbe z elektriko, plinom in paro (povezano s TEŠ 6; glej poglavje 3.4).

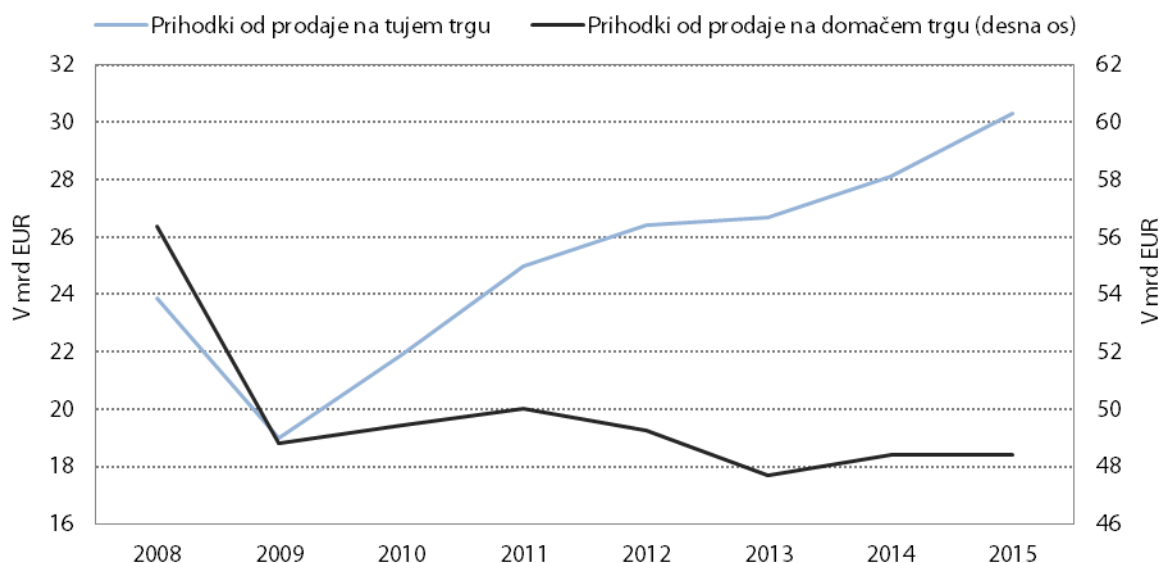
Slika 1: Neto čisti dobiček obračunskega obdobja gospodarskih družb in njegovi glavni komponenti¹ v obdobju 2002–2015^{2,3}

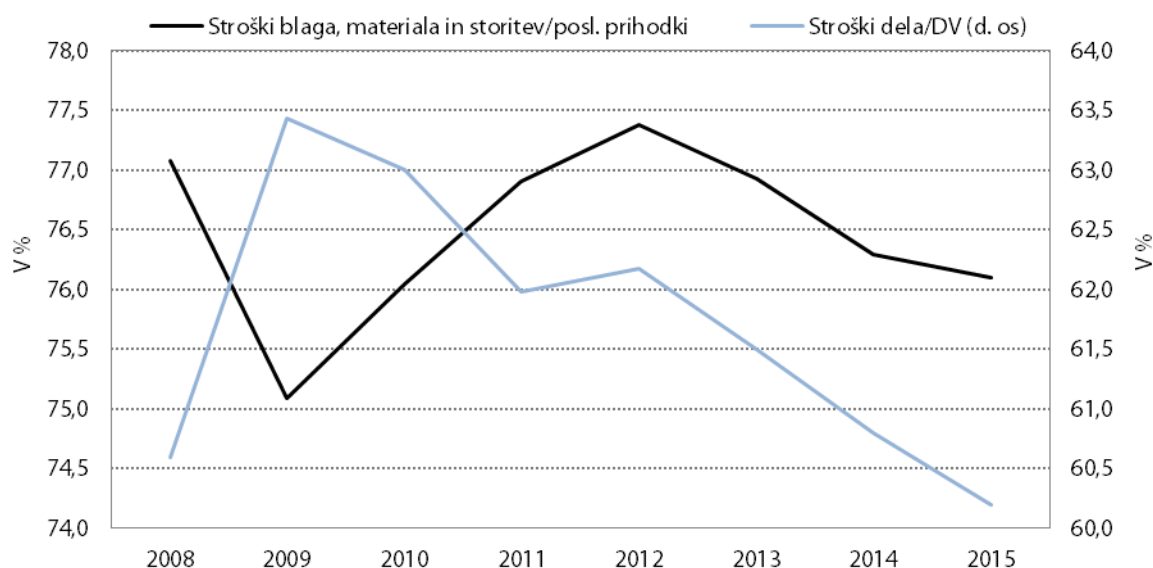
Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Poslovni rezultat obračunskega obdobja je rezultat poslovanja družb v njihovi osnovni dejavnosti (rezultat iz poslovanja), iz financiranja (rezultat iz financiranja) in iz drugega delovanja. Ker tretja komponenta predstavlja relativno manj pomemben del celotnega poslovnega rezultata, je v sliki ne prikazujemo posebej. ² Leta 2006 so se spremenili slovenski računovodski standardi, a po naši oceni spremembe niso bile tolikšne, da bi popolnoma onemogočile medletno primerjavo podatkov (glej tudi pojasnila v uvodu v Kmet Zupančič in drugi, 2007). ³ Podatki za vsa leta se nanašajo na gospodarske družbe, ki so dejansko poslovale v posameznem letu, kar pomeni, da so pridobljeni iz bilanc za tekoče leto.

Na gospodarnost poslovanja so ugodno vplivali rastoči prihodki od izvoza in zmanjšani stroškovni pritiski. Neto dobiček iz poslovanja se je po zmanjšanju v krizi občutneje okreplil v letih 2014 in 2015. Izboljšanje je na prihodkovni strani izhajalo iz visoke rasti prihodkov v tujini, zlasti na trgu EU, hkrati pa se je ustavilo njihovo upadanje na domačem trgu. Izboljšanje gospodarnosti poslovanja je podprlo tudi zmanjšanje stroškovnih pritiskov. Od leta 2009 se je močno znižal delež stroškov dela v dodani vrednosti, pod vplivom znižanja cen surovin na svetovnem trgu pa se je po letu 2013 zmanjšala tudi obremenjenost poslovnih prihodkov s stroški blaga, materiala in storitev. Gospodarnost poslovanja se je izboljšala v večini dejavnosti, k višjemu skupnemu neto dobičku iz poslovanja pa so v zadnjih dveh letih največ prispevale predelovalne dejavnosti in trgovina.

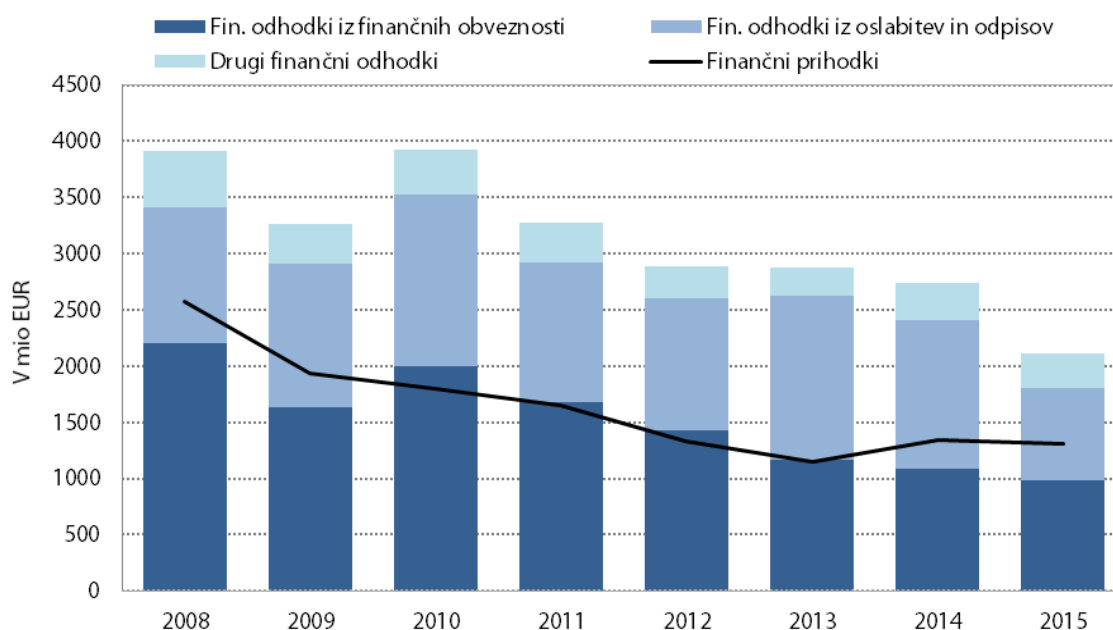
Slika 2: Prihodki od prodaje na domačem in tujem trgu v obdobju 2008–2015

Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

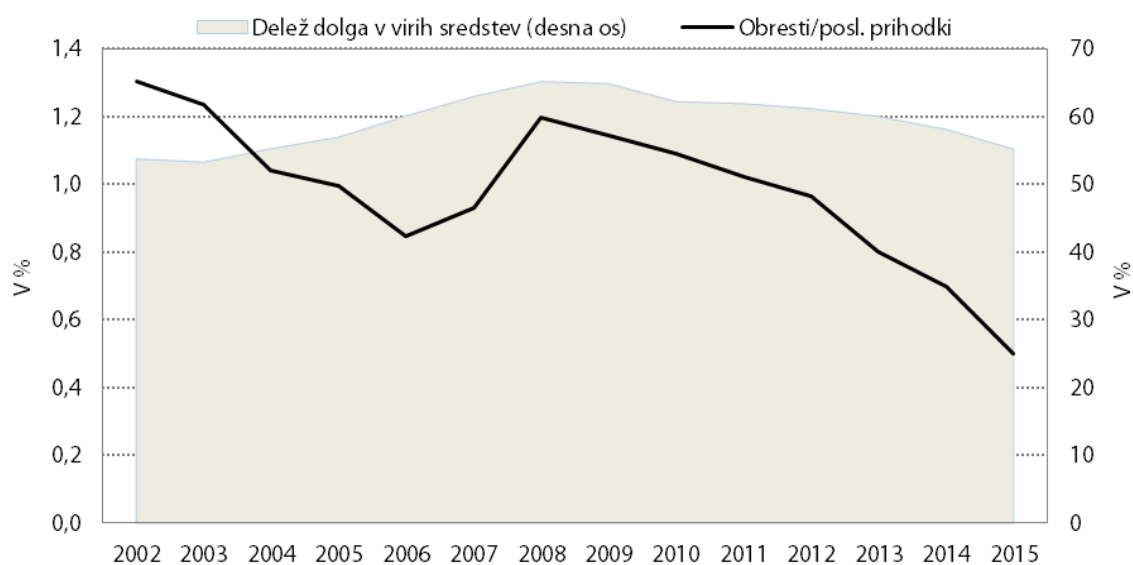
Slika 3: Stroški dela na enoto dodane vrednosti ter stroški blaga, materiala in storitev na enoto poslovnih prihodkov v obdobju 2008–2015

Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Izguba iz financiranja se je po sedmih letih ohranjanja na visoki ravni leta 2015 znižala za štiri desetine. K temu so največ prispevali nižji finančni odhodki povezani z oslabitvami in rezervacijami, ki so se v preteklih letih v zaostrenih gospodarskih razmerah ohranjali na razmeroma visoki ravni. Poleg tega se je lani nadaljevalo krčenje finančnih odhodkov od bančnih posojil, ki je posledica razdolževanja podjetniškega sektorja, pa tudi znižanja obrestnih mer. Intenzivnejše odplačevanje posojil do bank sicer poteka od leta 2011 in je sprva izviralo iz prenehanja poslovanja prezadolženih družb, po letu 2013 pa je predvsem rezultat zmanjševanja dolga obstoječih družb. Delež dolga v virih sredstev je lani upadel na 55,2 % in je bil za 10 o. t. nižji od vrha v letu 2008.

Slika 4: Struktura finančnih odhodkov in finančni prihodki v obdobju 2008–2015

Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

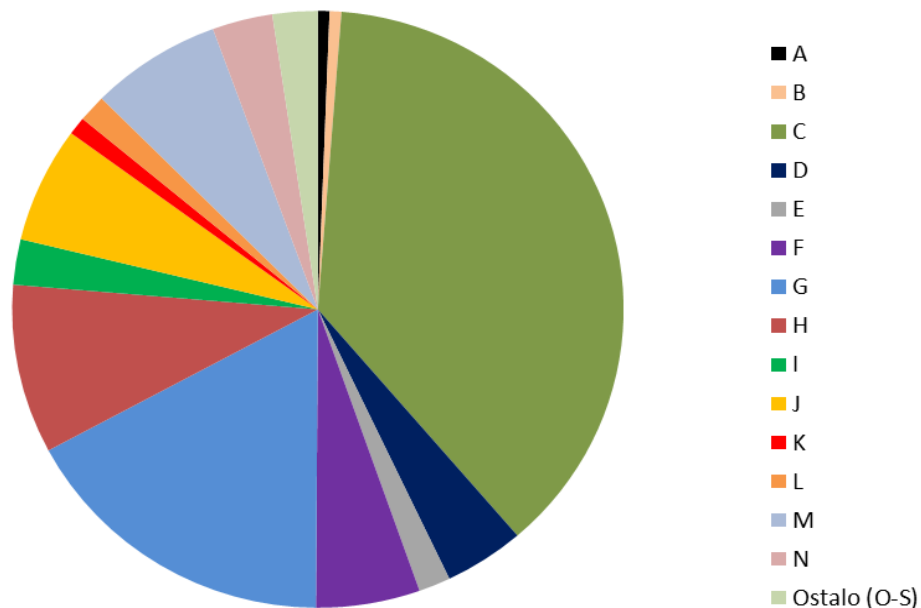
Slika 5: Razmerje med stroški financiranja za obresti in poslovnimi prihodki ter delež dolga v virih sredstev (desna os) v obdobju 2002–2015¹

Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opomba: ¹ Leta 2006 so se spremenili slovenski računovodski standardi, a po naši oceni spremembe niso bile tolikšne, da bi popolnoma onemogočile medletno primerjavo podatkov (glej tudi pojasnila v uvodu v Kmet Zupančič in drugi, 2007).

3 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH

Od začetka krize se je struktura dodane vrednosti gospodarskih družb spreminjala v smeri povečevanja deleža bolj izvozno usmerjenih dejavnosti. Od leta 2008 se je močno skrčil delež gradbeništva (F), pa tudi trgovine (G) in finančnega posredništva (K; brez bank in drugih finančnih posrednikov). Hkrati se je povečal delež dejavnosti, ki velik del svojih prihodkov ustvarijo na tujih trgih oziroma so se nanje začele intenzivneje preusmerjati v času krize. V strukturi dodane vrednosti družb se je tako najbolj povečal delež predelovalnih dejavnosti (C) in prometa³ (H), to je dveh tradicionalno visoko izvozno usmerjenih dejavnosti, ter oskrbe z elektriko, plinom in paro⁴ (D), za katero je po letu 2008 značilna skokovita rast obsega mednarodnega trgovanja. Povečal se je tudi delež nekaterih na znanju temelječih storitev (iz dejavnosti M in J), ki danes prav tako bistveno več prihodkov od prodaje kot pred krizo ustvarijo na tujih trgih. V letih 2014 in 2015 pa se je zaradi povečanja aktivnosti agencij za zaposlovanje, ki se odzivajo na povečano povpraševanje podjetij po bolj fleksibilnih oblikah zaposlitve v času negotovega gospodarskega okrevanja, okrepil tudi delež raznovrstnih storitvenih dejavnosti (N). V drugih dejavnostih so bile spremembe manjše. Največje dejavnosti po ustvarjeni dodani vrednosti sicer ostajajo predelovalne dejavnosti (C), trgovina (G), promet (H), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) ter informacijsko-komunikacijske dejavnosti (J), ki skupno ustvarijo več kot tri četrtine dodane vrednosti gospodarskih družb.

Slika 6: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb po dejavnostih v letu 2015

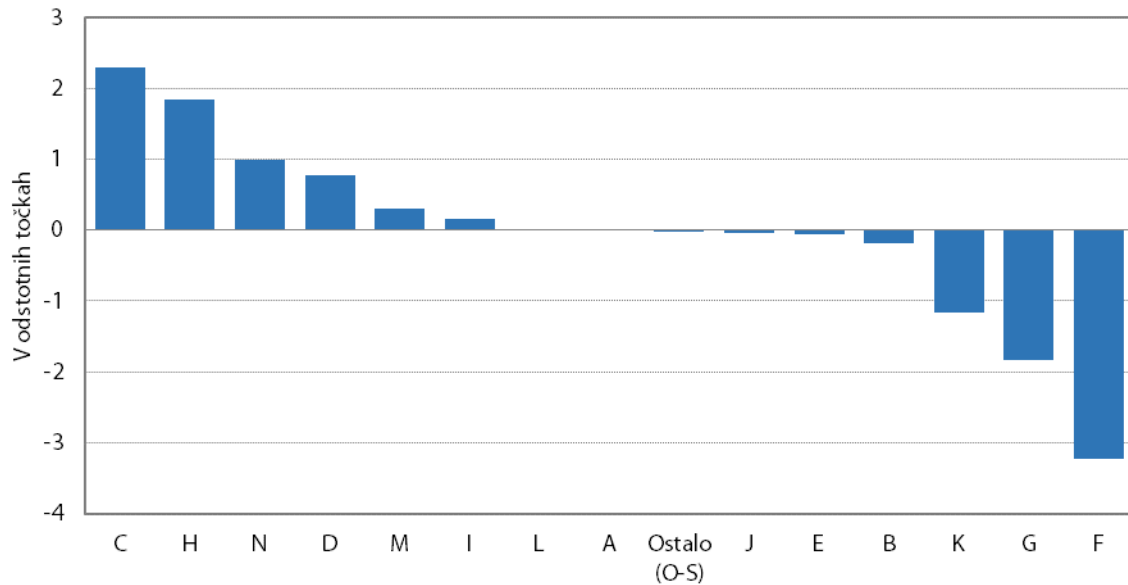
Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, B – rudarstvo, C – predelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, P – izobraževanje, Q – zdravstvo in socialno varstvo, R – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S – druge dejavnosti.

³ Na povečanje deleža prometa je pomembno vplivala tudi statusna sprememba večje družbe v letu 2010, njegov delež pa je naraščal tudi po tem letu.

⁴ Na povečanje deleža dejavnosti je vplival tudi prehod ene družbe iz dejavnosti holdingov (64.2) v dejavnost D z letom 2009, a se je tudi delež te dejavnosti po letu 2009 še povečeval.

Slika 7: Sprememba v strukturi dodane vrednosti gospodarskih družb po dejavnostih v obdobju 2008–2015

Vir: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opomba: Na povečanje deleža prometa (H) je pomembno vplivala tudi statusna sprememba večje družbe v letu 2010, njegov delež pa je naraščal tudi po tem letu. Na povečanje deleža dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro (D) je vplival tudi prehod ene družbe iz dejavnosti holdingov (64.2) v dejavnost D z letom 2009, a se je tudi delež te dejavnosti po letu 2009 še povečeval.

V nadaljevanju poglavja predstavljamo podrobnejšo analizo poslovanja družb ter strukturnih sprememb v posameznih nefinančnih dejavnostih zasebnega sektorja (A–N brez K). Poslovanja družb na področjih javnih storitev (dejavnosti O–Q) in manjšega dela tržnih storitev (R in S) ter finančnega posredništva (K) pa zaradi izjemno nizke zastopanosti gospodarskih družb v ustvarjeni dodani vrednosti v delovnem zvezku podrobneje ne obravnavamo.

3.1 KMETIJSTVO IN Z NJIM POVEZANE DEJAVNOSTI (A)**3.1.1 Kmetijstvo, lov in gozdarstvo ter ribištvo****Tabela 2: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) področja A v obdobju 2008–2015**

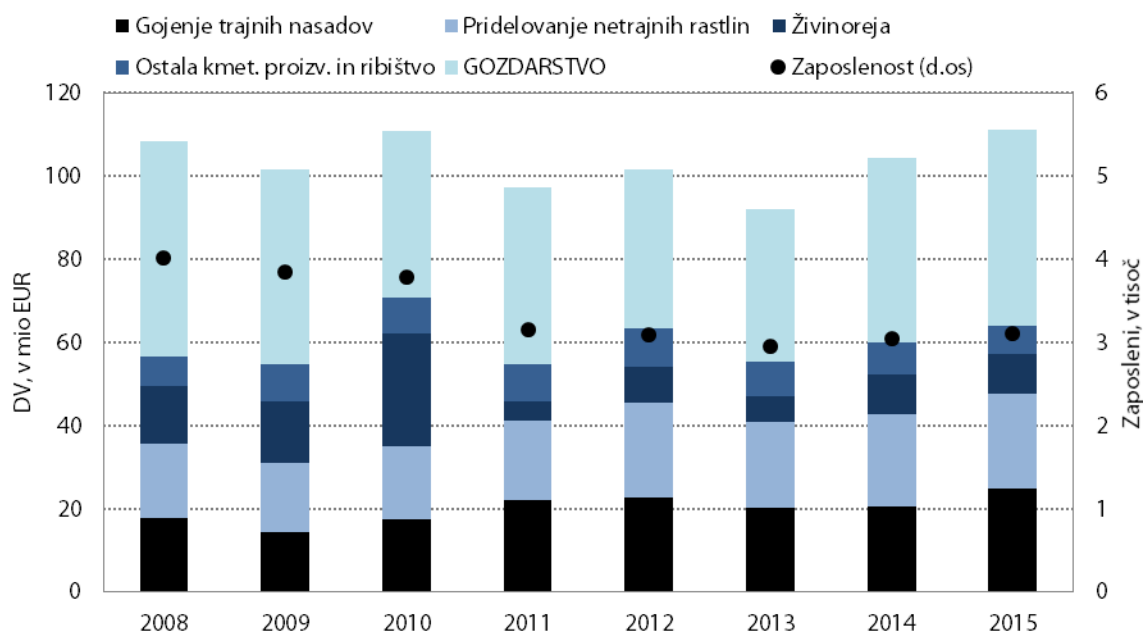
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	356	352	354	372	402	407	448	454
Število zaposlenih ¹	4.022	3.852	3.793	3.151	3.087	2.957	3.050	3.105
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,79	0,80	0,82	0,70	0,71	0,69	0,70	0,70
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	0,60	0,62	0,66	0,58	0,61	0,55	0,61	0,61
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	-10,1	-8,1	-0,3	-2,7	-0,1	-9,3	-17,9	7,0
VELIKOST PODJETJA								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.721	1.701	1.798	1.527	1.455	1.427	1.286	1.269
Število zaposlenih/podjetje	11,3	10,9	10,7	8,5	7,7	7,3	6,8	6,8
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	147	153	162	177	185	197	189	184
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	0,994	0,983	1,011	1,013	1,023	1,003	1,021	1,031
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	-1,70	-1,38	-0,06	-0,49	-0,02	-1,59	-3,10	1,23
Donosnost prihodkov (v %)	-2,34	-2,20	-0,09	-0,80	-0,03	-2,70	-4,51	1,66
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	26.985	26.392	29.205	30.914	32.937	31.175	34.766	35.856
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v tisoč EUR)	20.077	20.216	20.943	21.492	21.663	21.602	22.130	22.184
Delež stroškov dela v dodana vrednosti (v %)	74,4	76,6	71,7	69,5	65,8	69,3	63,7	61,9
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	55,4	56,2	55,5	58,6	56,7	58,5	60,9	61,4
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	32,8	30,9	33,0	35,8	35,0	35,7	37,3	31,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	70,0	69,2	68,5	64,8	65,5	62,8	59,8	62,0
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	90,5	93,9	88,8	85,0	84,1	82,3	82,3	91,8
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	20,5	20,5	15,6	18,8	19,7	23,4	30,5	32,2
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	63,7	63,4	65,0	64,0	66,0	66,1	65,3	62,2
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	19,4	20,0	17,2	18,4	17,4	17,8	18,8	19,9

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe:¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Gospodarske družbe s področja kmetijstva in lova, gozdarstva ter ribištva (v nadaljevanju družbe področja A) so v letu 2015 drugo leto zapored nekoliko zvišale zaposlenost in v osemletnem obdobju ustvarile najvišjo dodano vrednost⁵. Računovodske izkaze je v letu 2015 v tej dejavnosti oddalo 454 gospodarskih družb s skupno 3.105 zaposlenimi, kar je bilo oboje malo več kot v letu prej. Ponovno se je zvišala produktivnost dela, za 3 %, in bila za tretjino višja kot v letu 2008, zaostanek za produktivnostjo v vseh gospodarskih družbah pa se je znižal na 13 %. V letu 2015 je bila v družbah področja A ustvarjena skupna dodana vrednost v višini 111 mio EUR, kar je bilo za 5 % več kot v letu prej in največ v opazovanem obdobju. Dodana vrednost se je zvišala v družbah iz kmetijske proizvodnje in iz gozdarstva, v družbah iz ribištva in gojenja vodnih organizmov pa se je precej znižala⁶.

Slika 8: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah področja A v obdobju 2008–2015

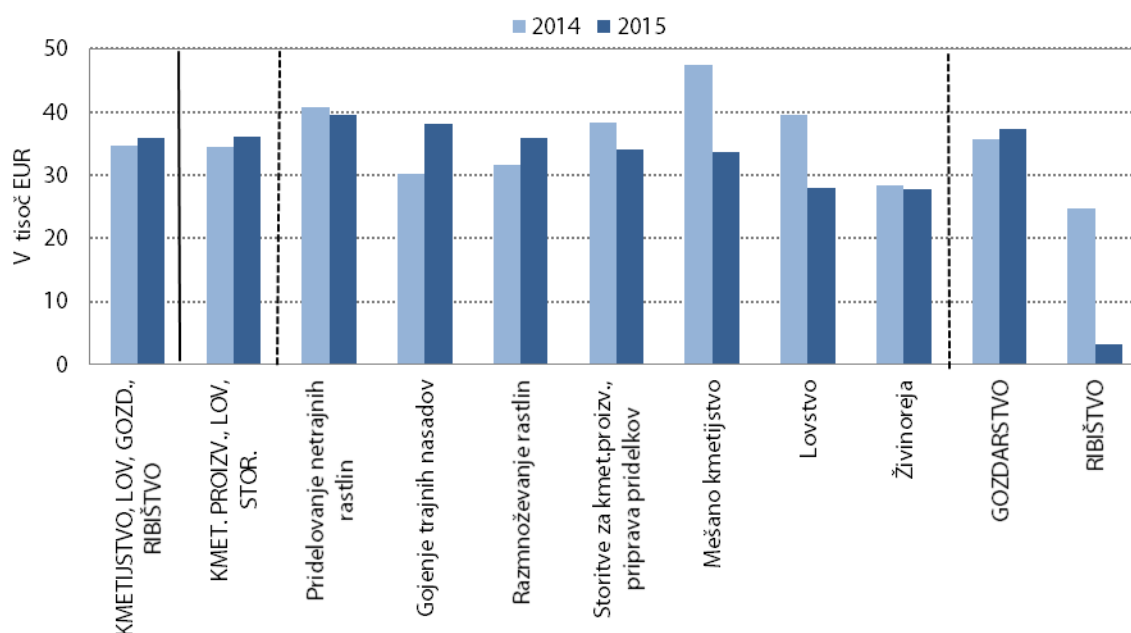

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Gojenje trajnih nasadov, Pridelovanje netrajnih rastlin, Živinoreja ter Ostala kmet. proizvodnja in ribištvo so skupine iz oddelka 01 Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve. V grafu so razvrščene glede na njihove deleže v dodani vrednosti dejavnosti v letu 2015.

⁵ V letu 2015 se je povišala tudi dodana vrednost celotne dejavnosti A, za 8,6 % (vir: SURS, četrletni računi). Skupna rast je bila v veliki meri posledica sanacije gozdov in povečanega poseka lesa po obsežnem žledolomu, ki je slovenske gozdove prizadel v začetku leta 2014. Tudi v kmetijstvu se je obseg proizvodnje povečal, za okoli 4 % (vir: SURS, ekonomski računi za kmetijstvo).

⁶ Delež dodane vrednosti gospodarskih družb v skupni dodani vrednosti področja A, ocenjeni po metodologiji nacionalnih računov, je razmeroma nizek. V letu 2015 je znašal okoli 16 %. Večino dodane vrednosti dejavnosti ustvarijo kmetje, ki pa računovodskih izkazov ne izpolnjujejo.

Slika 9: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah področja A v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

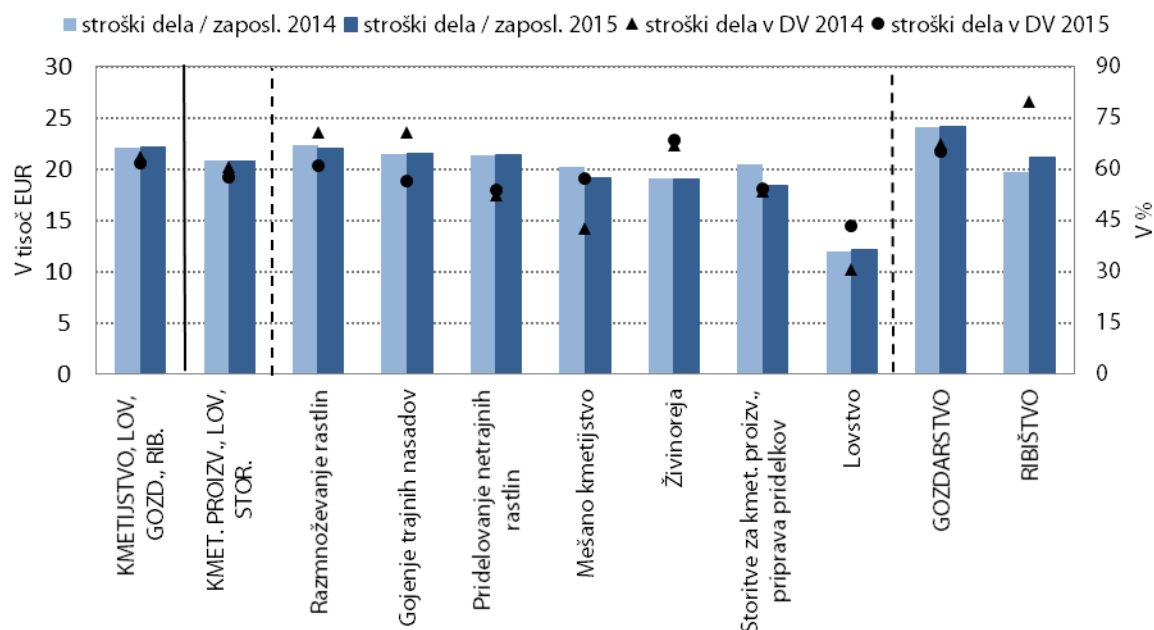
Opomba: Skupine v oddelku 01 Kmetijska proizvodnja in lov ter z njima povezane storitve so razvrščene glede na doseženo produktivnost v letu 2015.

Družbe področja A so v letu 2015 dosti bolj zvišale svoje prihodke (za 6,5 %) kot odhodke (za 0,7 %).

Med prihodki so se zvišali le prihodki iz poslovanja, za okoli 7 %, finančni in drugi prihodki pa so se znižali. Čisti prihodki od prodaje so bili ob večjem obsegu proizvodnje višji za 4 %, in sicer precej bolj na tujem trgu⁷ (za 10 %) kot na domačem trgu (za 1 %). Delež prihodkov od prodaje na tujem trgu v skupnih prihodkih od prodaje, ki je nižji kot v povprečju vseh gospodarskih družb, se je ponovno nekoliko zvišal in znašal okoli tretjino. Tudi med odhodki so se zvišali le odhodki iz poslovanja, a za 1 o. t. manj kot poslovni prihodki⁸. Stroški blaga, materiala in storitev so se zvišali za okoli 7 % in imeli v skupnih poslovnih prihodkih okoli tri četrtinski delež, kar pa je manj kot v vseh družbah skupaj. Stroški dela na zaposlenega so ostali skoraj nespremenjeni, pod vplivom večje zaposlenosti pa so se skupni stroški dela zvišali za 2 %. Ob višji rasti dodane vrednosti se je delež stroškov dela v njej ponovno znižal, a ostal višji kot v povprečju vseh družb.

⁷ Zvišanje je bilo večje na trgu izven EU, kamor pa je usmerjenega razmeroma malo skupnega izvoza.

⁸ Finančni in drugi odhodki so se občutno znižali (finančni za 58 %, drugi za 93 %).

Slika 10: Stroški dela v gospodarskih družbah primarne dejavnosti v letih 2014 in 2015

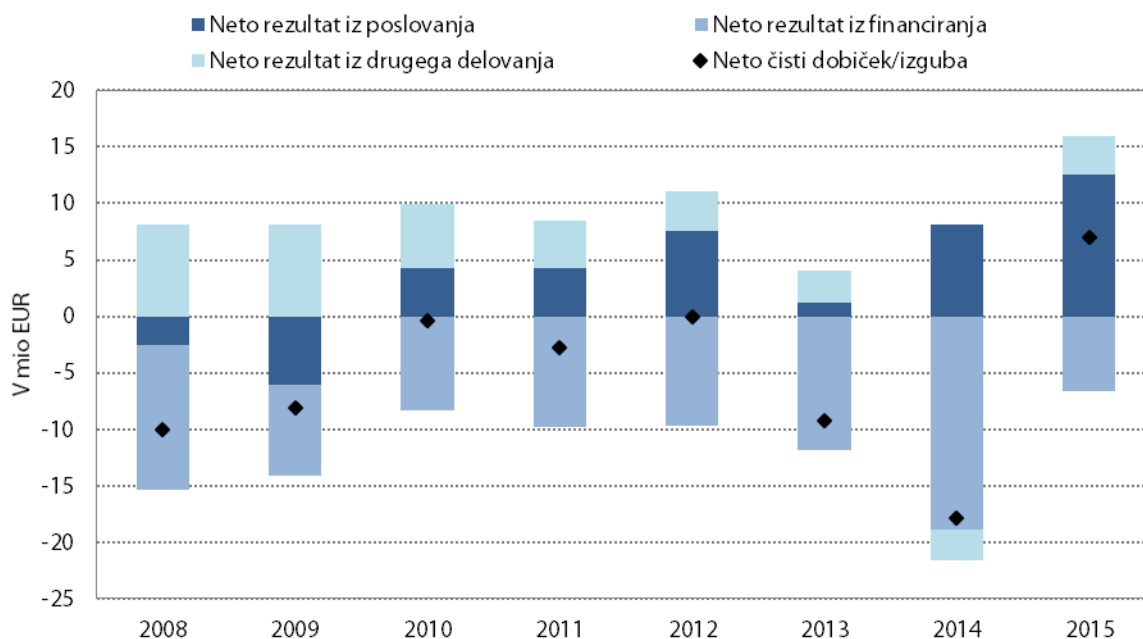
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku Kmetijska proizvodnja in lov ter storitve so razvrščene glede na znesek na zaposlenega v letu 2015.

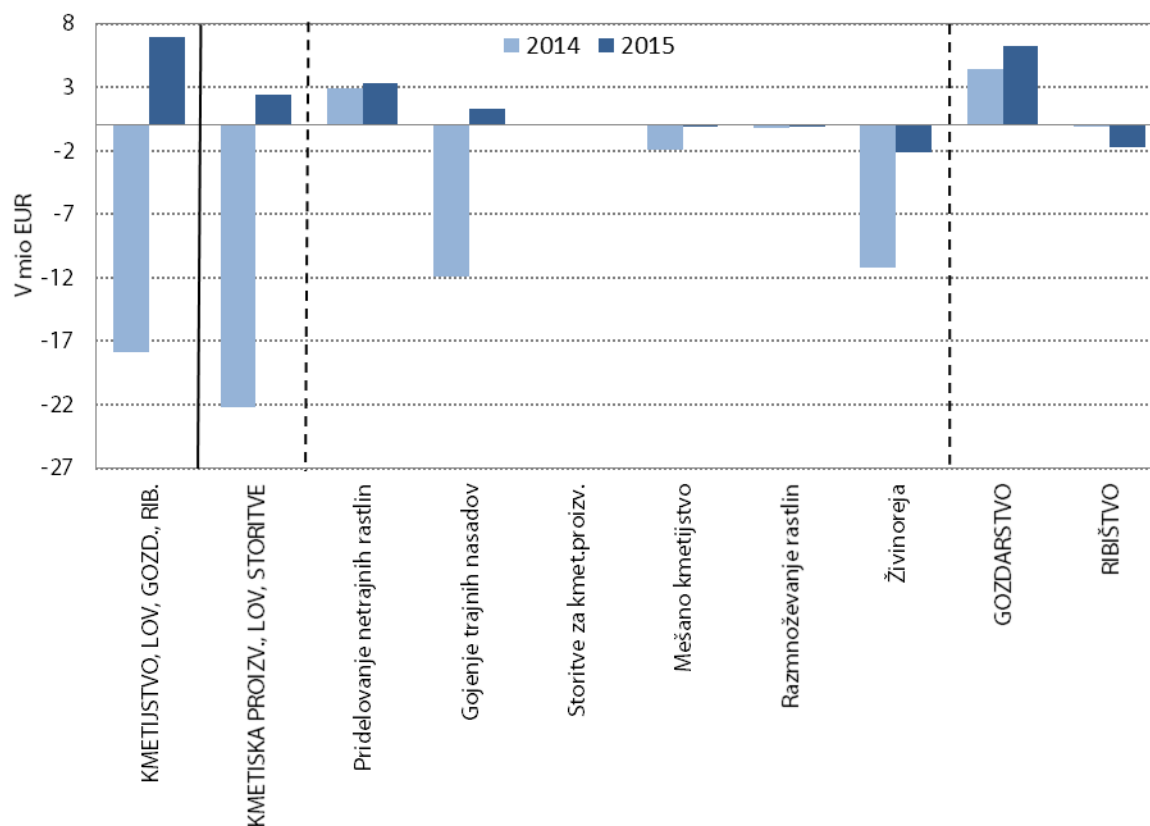
Izkazane subvencije, dotacije in podobni prihodki so se lani zvišali. Vrednost teh izplačil je v izkazu poslovnega izida prikazana z dvema postavkama. Na prvi so subvencije, dotacije, regresii, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki in so del poslovnih prihodkov. Ti so v letu 2015 znašali 14,0 mio EUR, kar je za 0,8 mio EUR več kot v letu prej. Na drugi postavki so subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki in so del izrednih prihodkov. Teh je bilo v letu 2015 izplačanih precej manj. Obe vrsti subvencij skupaj so se lani zvišale za okoli 6 % in so k skupnemu prihodku teh družb prispevale okoli 4 %⁹.

Družbe področja A so poslovno leto prvič v daljšem obdobju zaključile s pozitivnim rezultatom. Potem ko so v poslovnem letu 2014 izkazale najgloblji negativni rezultat v zadnjih nekaj letih, so leto 2015 zaključile z neto čistim dobičkom v višini 7,0 mio EUR. Rezultat se je izboljšal na vseh treh ravneh. Na ravni osnovne dejavnosti se je neto dobiček z 8 mio EUR povečal na 13 mio EUR, na ravni finančnega poslovanja se je neto izguba z 19 mio EUR zmanjšala na 7 mio EUR, saldo izrednih prihodkov in odhodkov pa je z negativnega prešel v pozitivnega v višini 3 mio EUR. V strukturi so največji neto čisti dobiček izkazale gozdarske družbe. Znašal je 6 mio EUR, kar je bilo za okoli 43 % več kot v letu prej. K temu so večinoma prispevale družbe iz dejavnosti sečnje lesa, kot posledica še vedno trajajočega povečanega poseka po žledolomu v letu prej. Leto so pozitivno zaključile tudi družbe iz kmetijske proizvodnje. Najboljši rezultat so ponovno izkazale družbe iz pridelovanja netrajnih rastlin, najslabšega pa živinorejske družbe, kjer pa je bila izguba precej nižja kot v letu prej. Družbe iz gojenja trajnih nasadov, ki so leto prej prav tako zaključile z globoko izgubo, so poslovale pozitivno. Nasprotno so družbe iz oddelka ribištvo in gojenje vodnih organizmov rezultate poslovanja poslabšale, večinoma zaradi slabšega poslovanja iz osnovne dejavnosti.

⁹ Razlike v višini pridobljenih subvencij med leti so lahko tudi posledica časovnih intervalov izplačil, ki ne sovpadajo nujno s koledarskim letom upravičenosti do posameznih ukrepov kmetijske politike.

Slika 11: Neto poslovni izid gospodarskih družb primarne dejavnosti v obdobju 2008–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 12: Neto poslovni izid gospodarskih družb primarne dejavnosti v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku 01 Kmetijska proizvodnja in lov ter storitve so razvrščene glede na izid v letu 2015.

3.1.2 Proizvodnja živil in pijač

Tabela 3: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) v dejavnosti proizvodnje živil in pijač v obdobju 2008–2015

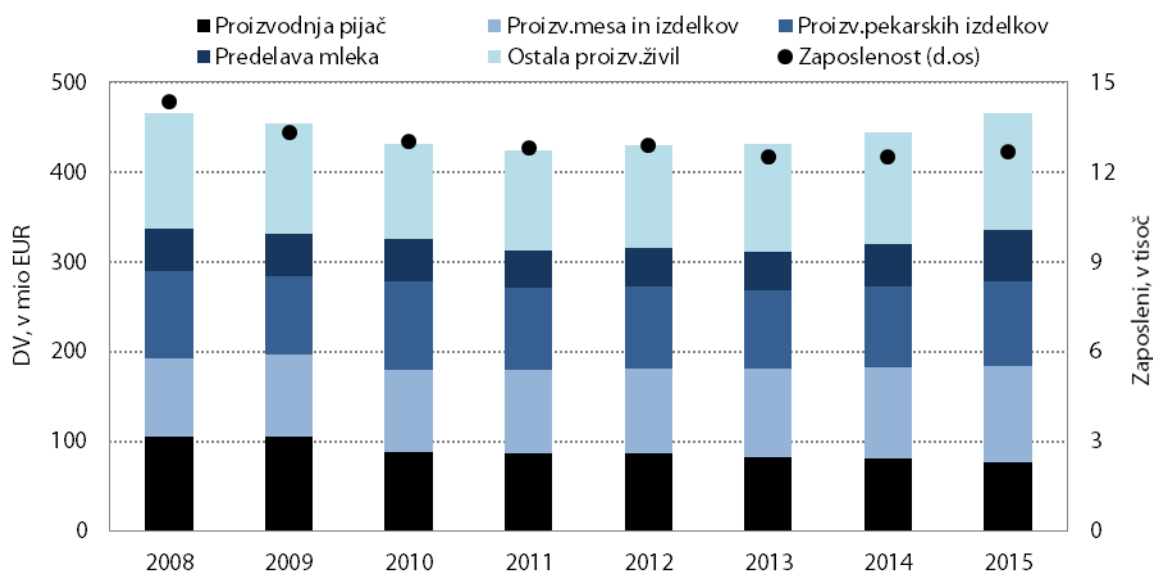
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	532	560	592	599	617	642	689	704
Število zaposlenih ¹	14.358	13.329	13.007	12.823	12.886	12.516	12.498	12.658
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	2,81	2,78	2,81	2,85	2,96	2,94	2,06	2,85
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	2,59	2,77	2,59	2,52	2,60	2,59	2,54	2,54
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	11,9	-109,4	7,7	-2,5	-28,5	-23,7	34,4	70,2
VELIKOST PODJETJA								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	5.632	4.594	4.143	4.290	4.026	3.681	3.265	3.115
Število zaposlenih/podjetje	27,0	23,8	22,0	21,4	20,9	19,5	18,1	18,0
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	206	199	191	198	196	192	183	173
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,028	1,039	1,033	1,026	1,031	1,036	1,045	1,035
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	0,40	-4,12	0,31	-0,10	-1,13	-0,98	1,50	3,21
Donosnost prihodkov (v %)	0,55	-5,61	0,40	-0,12	-1,38	-1,16	1,66	3,27
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	32.453	34.071	33.175	33.106	33.392	34.440	35.497	36.742
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v tisoč EUR)	19.646	20.202	20.744	20.865	20.906	20.962	21.481	21.938
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	60,5	59,3	62,5	63,0	62,6	60,9	60,5	59,7
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	58,6	59,7	60,9	61,4	61,5	60,6	57,8	54,6
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	36,6	39,0	42,0	41,9	42,5	42,2	36,2	26,6
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	64,3	59,2	65,6	64,4	64,3	65,8	69,8	79,6
Dolg. pokritost dolg. sred. in zalog (v %)	87,5	80,0	85,3	83,8	83,0	84,0	90,8	108,8
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	18,6	18,3	20,2	21,1	22,3	22,0	23,2	24,3
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	64,4	68,0	59,6	59,9	59,9	59,8	60,5	57,1
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	16,1	15,5	17,6	16,1	16,5	16,0	16,3	18,2

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS.² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Tudi v živilsko predelovalni industriji (ŽPI; C 10 in C 11) se je dodana vrednost v letu 2015 zvišala, kar je bilo ob večjem številu zaposlenih doseženo tudi z večjo produktivnostjo dela. Računovodske izkaze je oddalo 704 gospodarskih družb s področja ŽPI, ki so skupno zaposlovale 12.658 zaposlenih¹⁰, kar je bilo 2 % družb in 1 % zaposlenih več kot v letu prej. S tem se je povprečna velikost družbe glede na zaposlenost, pa tudi glede sredstev na podjetje ponovno znižala¹¹. Skupaj so ustvarili dodano vrednost v višini 465,1 mio EUR, kar je okoli 5 % več kot v letu prej in največ po letu 2008. Dodana vrednost se je ponovno zvišala v proizvodnji živil, za 7 % (še naprej najbolj v predelavi mleka ter v predelavi in konzerviranju rib), v proizvodnji pijač pa se je tudi v letu 2015 znižala, za 4 %. Povprečna produktivnost, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, se je zvišala za okoli 4 %, na 36,7 tisoč EUR, a je bilo to še vedno precej pod povprečno produktivnostjo v družbah predelovalnih dejavnosti in tudi v vseh gospodarskih družbah (41 oz. 42 tisoč EUR). Med obema osnovnima skupinama je razlika v produktivnosti še vedno velika; razmeroma visoka je v proizvodnji pijač, razmeroma nizka pa v proizvodnji živil.

Slika 13: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah ŽPI v obdobju 2008–2015

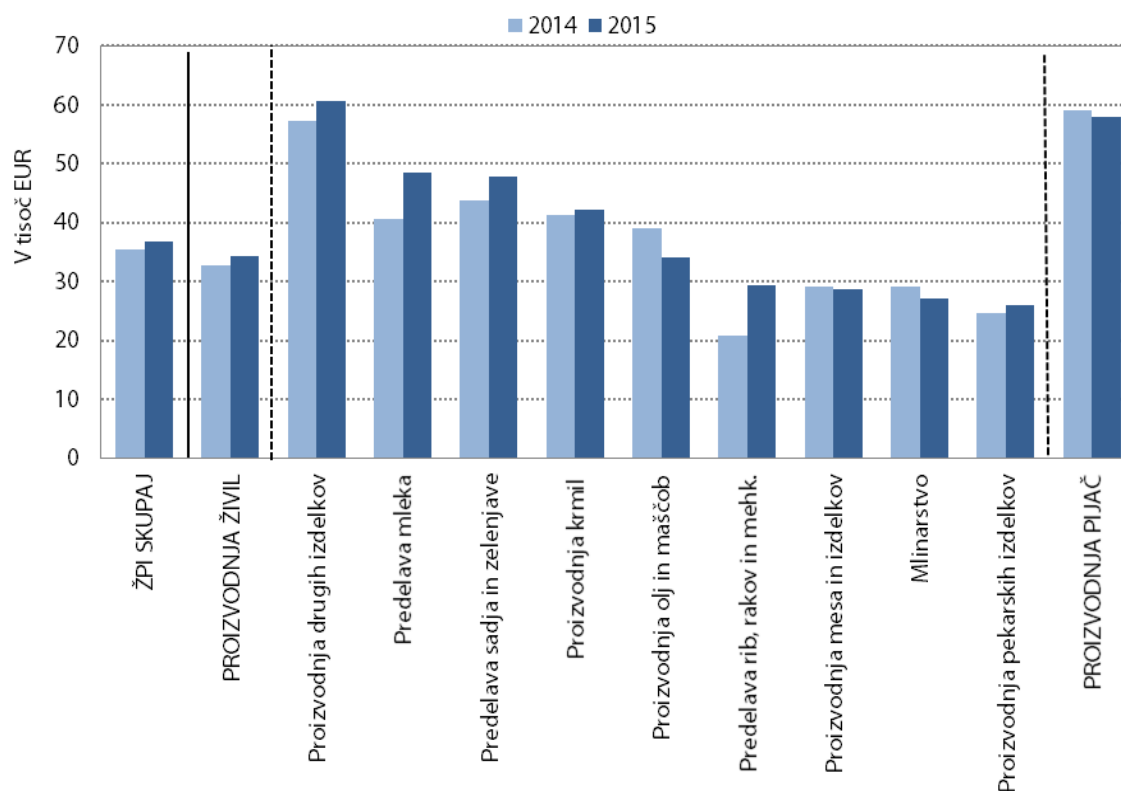
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku C 10 Proizvodnja živil so razvrščene glede na delež dodane vrednosti v letu 2015.

¹⁰ Delež števila gospodarskih družb proizvodnje živil in pijač v gospodarskih družbah vseh predelovalnih dejavnosti je bil v letu 2015 okoli 9-odstoten, delež zaposlenih 8-odstoten, delež dodane vrednosti pa 7-odstoten.

¹¹ S stališča doseganja višje konkurenčnosti bi bil zaželen obraten proces, to je združevanje manjših družb v večje enote.

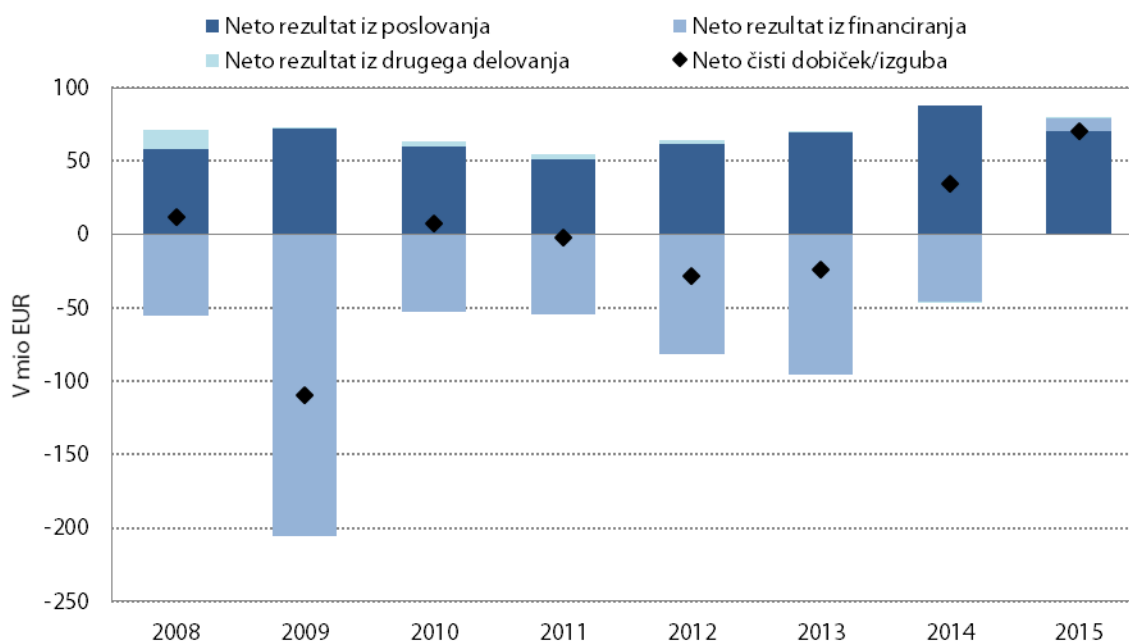
Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah ŽPI v letih 2014 in 2015

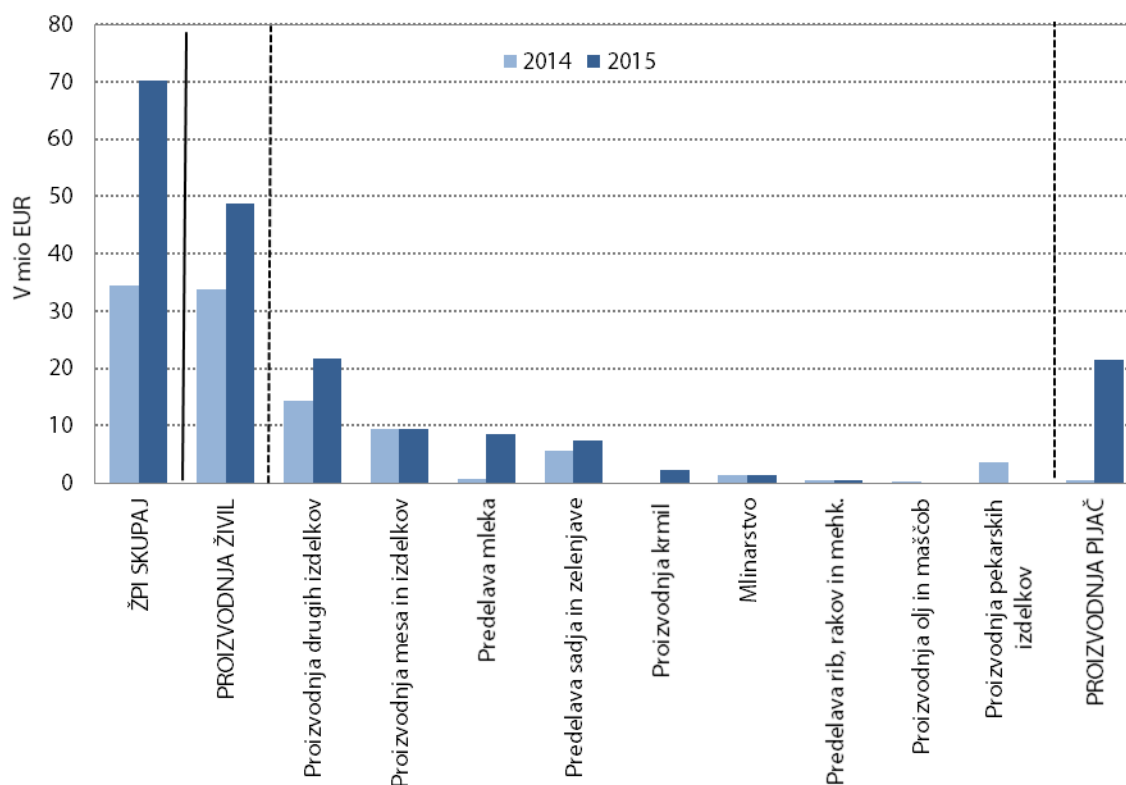
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku C 10 Proizvodnja živil so razvrščene glede na višino produktivnosti v letu 2015.

Poslovno leto 2015 so družbe ŽPI zaključile z najboljšim izidom v zadnjih osmih letih. Skupni neto čisti dobiček je lani znašal 70,2 mio EUR, kar je več kot dvakrat toliko kot v letu prej. V strukturi so dobiček povečale tako družbe v skupini proizvodnje živil (med njimi so negativni izid prikazale le družbe v proizvodnji pekarskih izdelkov in testenin ter v proizvodnji olj in maščob), še bolj pa družbe v skupini pijač, ki so v letu prej po nekaj letih izgube zopet dosegle pozitiven rezultat (dobička v letu 2015 niso prikazale le družbe v proizvodnji vina in žganih pijač). Družbe ŽPI so pozitivno poslovale na vseh treh ravneh delovanja, skupno izboljšanje v primerjavi z letom prej pa je v največji meri rezultat izboljšanja na ravni financiranja, kjer je bil prvič v osemletnem obdobju izkazan dobiček.

Slika 15: Poslovni izid gospodarskih družb ŽPI v obdobju 2008–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 16: Neto poslovni izid gospodarskih družb ŽPI po strukturi v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine v oddelku C 10 Proizvodnja žvil so razvrščene glede na neto poslovni izid v letu 2015.

3.2 RUDARSTVO (B)**Tabela 4: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb rudarstva v obdobju 2008–2015**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	66	71	73	72	71	71	67	69
Število zaposlenih ¹	3.321	3.094	2.827	2.695	2.678	2.487	2.406	2.359
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,6	0,7	0,6
Neto ² čisti dobiček/izguba (v tisoč EUR)	-3,3	1,9	-0,5	-2,3	-11,8	-40,2	-26,7	-60,6
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	7.333	6.887	7.129	7.371	7.441	6.877	6.643	6.140
Število zaposlenih/podjetje	50,3	43,6	38,7	37,4	37,7	35,0	35,9	34,2
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	144	158	180	194	198	204	189	186
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,013	1,044	1,017	1,012	0,992	0,936	0,961	0,843
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	-0,7	0,4	-0,1	-0,4	-2,2	-7,9	-5,9	-13,8
Donosnost prihodkov (v %)	-1,0	0,6	-0,2	-0,8	-4,1	-14,5	-9,3	-21,2
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	44.147	47.830	49.855	50.232	48.346	43.340	47.748	48.307
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	32.426	32.695	33.498	34.944	35.586	35.054	37.433	34.119
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	73,5	68,4	67,2	69,6	73,6	80,9	78,4	70,6
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	49,4	51,2	52,7	55,3	57,5	64,2	70,6	68,2
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	24,7	24,9	25,8	25,6	28,4	33,2	35,1	27,1
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	67,1	66,1	64,0	57,6	54,6	45,8	39,2	45,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	94,1	94,5	92,8	88,6	85,8	80,3	80,4	95,2
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	9,2	11,3	14,5	16,3	17,8	23,0	27,9	26,9
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	75,4	74,6	75,9	78,9	77,8	78,2	75,1	70,2
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	32,2	31,5	32,6	29,7	28,7	31,3	26,9	34,3

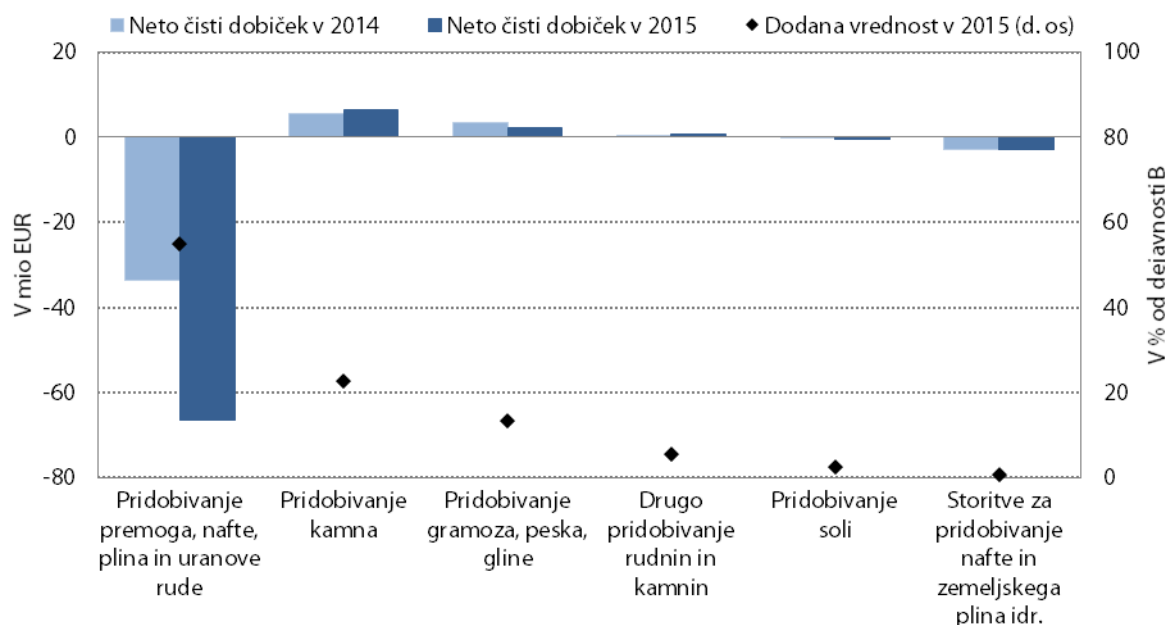
Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlencev na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V letu 2015 se je dodana vrednost v gospodarskih družbah rudarstva (B) ohranila na ravni iz prejšnjega leta, v daljšem obdobju pa je zaradi premogovništva precej upadla. Dodana vrednost v rudarstvu se leta 2015 praktično ni spremenila (znižanje za 0,8%), v primerjavi z letom 2008 pa je bila nižja za 22%. K znižanju je skoraj v celoti prispeval energetski del rudarstva oziroma premogovništvo, kjer se je dodana vrednost v omenjenem obdobju znižala za 35%. To znižanje pa večinoma ni bilo povezano s splošno gospodarsko krizo, saj krčenje dejavnosti premogovništva poteka že dolga leta. Aktiven je le še Premogovnik Velenje, medtem ko je Rudnik Trbovlje–Hrastnik v postopku zapiranja. Tudi dodana vrednost v neenergetskem delu rudarstva se v zadnjem letu ni dosti spremenila. V prvih letih krize se je

sicer znižala, a se je potem tudi pod vplivom nekoliko povečane aktivnosti v gradbeni dejavnosti vrnila na raven iz leta 2008. V teh letih se je delež dodane vrednosti neenergetskega dela rudarstva povečal za 10 o. t., na 45 %.

Slika 17: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015

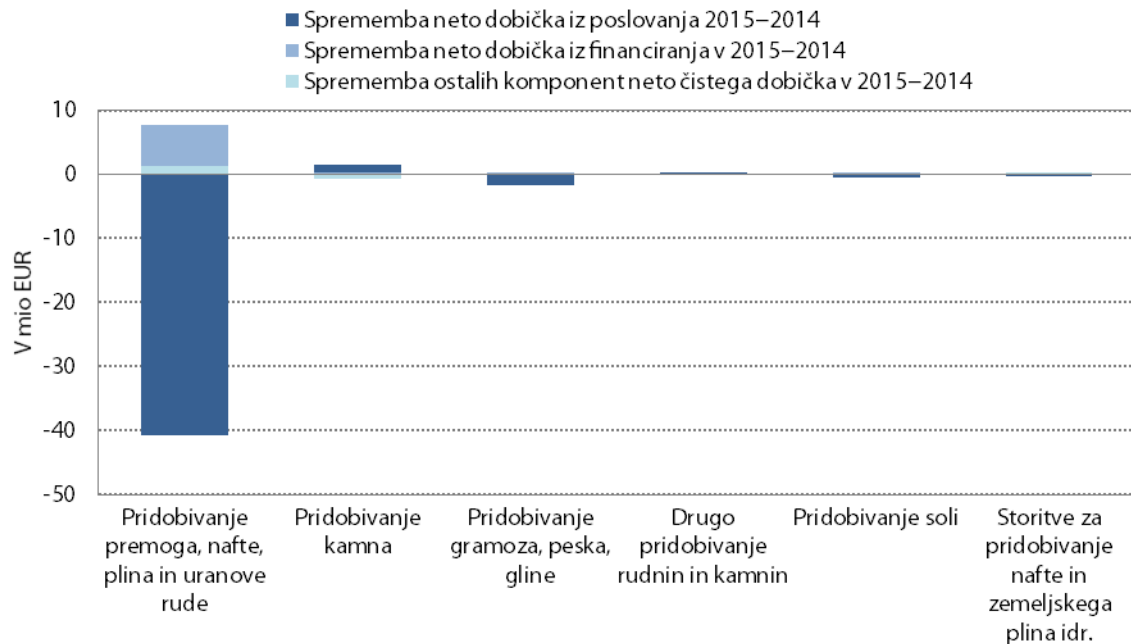
Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V rudarstvu se je v letu 2015 število zaposlenih še naprej zmanjševalo. Od leta 1995 do leta 2015 se je število zaposlenih znižalo z 8.732 na 2.359, to je za 73 % ali v povprečju po 6,3 % letno, v letu 2015 pa se je zaposlenost znižala za 1,9 %. Vse manj je zaposlenih zlasti v premogovništvu, da bi ohranili konkurenčnost te dejavnosti na liberaliziranem energetskega trgu EU. V letu 2015 se je po več letih spet bolj povečalo število zaposlenih v neenergetskem delu rudarstva, ki pa je še vedno skoraj za desetino nižje kot pred začetkom krize.

Od leta 2013 naprej je bila zlasti zaradi dejavnosti pridobivanja lignita izguba v rudarstvu veliko večja kot prejšnja leta, še posebej pa se je povečala v letu 2015. Neto čista izguba se je v letu 2013 povzpela na 40,2 mio EUR, naslednje leto se je spustila na še vedno visokih 26,7 mio EUR, v letu 2015 pa je dosegla kar 60,6 mio EUR. K izgubi je v vseh treh letih največ prispeval slabši poslovni rezultat v Premogovniku Velenje¹². V zadnjem obdobju je po nekaj milijonov letno k izgubi rudarstva prispevala tudi dejavnost odkrivanja novih nahajališč nafte in zemeljskega plina, medtem ko so neenergetske dejavnosti rudarstva s solidnim pozitivnim poslovanjem v zadnjih dveh letih to izgubo blažile. V letu 2015 je večino neto čiste izgube rudarstva povzročila povečana izguba iz poslovanja, kot posledica močno povečanih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih.

¹² Vir: Letno poročilo HSE 2015 ter poročila za prejšnja leta.

Slika 18: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti rudarstvo v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V energetske delu rudarstva se je v letu 2015 ob nadaljnjih geomehanskih težavah pri pridobivanju lignita ter ob negativnem vplivu investicije TEŠ 6 poslovni rezultat še bolj poslabšal. V letu 2015 se je v dejavnosti premogovništva kosmati donos iz poslovanja za nekaj mio EUR zmanjšal, medtem ko so se poslovni odhodki izjemno povečali. Največ so tako k neto čisti izgubi v višini 66,6 mio EUR prispevali odpisi vrednosti, še posebej prevrednotovalni poslovni odhodki, ki so v letu 2015 v premogovništvu dosegli kar 55,1 mio EUR. V energetske del rudarstva uvrščamo poleg premogovništva - to je pridobivanje rjavega premoga in lignita (podrazred B 05.200) - še dejavnosti pridobivanje nafte in zemeljskega plina, pridobivanje uranove in torijeve rude ter storitve za pridobivanje nafte in zemeljskega plina (podrazredi B 06.100, 06.200, 07.210 in 09.100). Ta del energetskega rudarstva je poslovno leto zaključil podobno kot leto prej z neto čisto izgubo v višini 2,7 mio EUR, ki je bila povezana zlasti z dejavnostjo odkrivanja nahajališč zemeljskega plina v Prekmurju.

V neenergetske delu rudarstva so po treh letih z manjšo izgubo v letih 2014 in 2015 dosegli zelo dober poslovni rezultat. Neenergetski del rudarstva je do leta 2010 vseskozi posloval pozitivno, kjer je do predkriznega leta 2008 najbolje poslovala dejavnost pridobivanja gramoza, peska in glin, povezano s tedaj še intenzivno izgradnjo avtocest. Po manjši izgubi v naslednjih treh letih so v letu 2014 dosegli kar 9,5 mio neto čistega dobička in v letu 2015 le malo manj, 8,7 mio EUR. V okviru neenergetskega dela rudarstva sta v letu 2015 največji neto čisti dobiček ustvarili dejavnosti pridobivanja kamna ter pridobivanja gramoza, peska in glin, 6,5 mio EUR in 2,2 mio EUR.

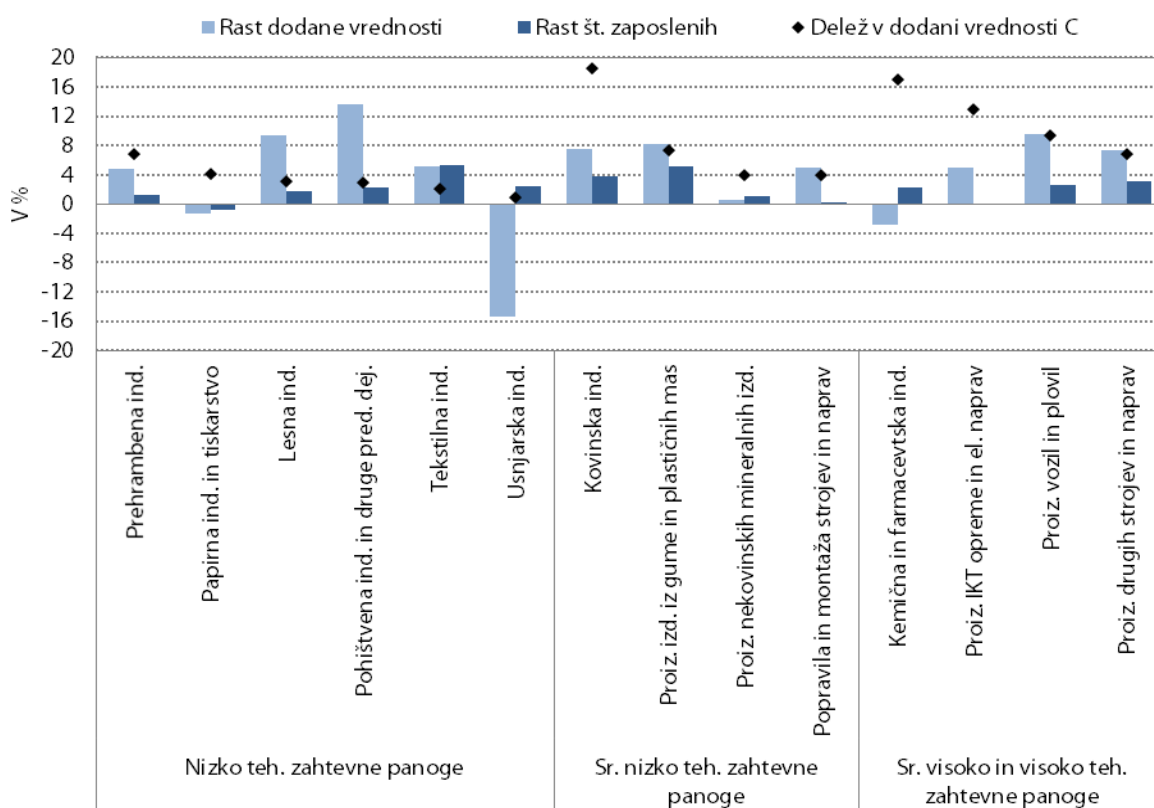
3.3 PREDELOVALNE DEJAVNOSTI (C)**Tabela 5: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v predelovalnih dejavnostih v letih 2008–2015**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	6.676	6.726	6.906	7.033	7.165	7.334	7.614	7.879
Število zaposlenih ¹	198.011	172.775	166.685	165.515	163.784	160.154	159.979	163.597
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	38,8	36,0	36,0	36,8	37,6	37,6	37,0	36,8
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	35,2	33,2	34,2	35,4	36,0	36,9	37,6	37,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	588,1	209,0	360,8	543,0	431,9	315,6	867,6	1.111,9
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	3.512	3.296	3.259	3.252	3.163	3.044	2.893	2.825
Število zaposlenih/podjetje	29,7	25,7	24,1	23,5	22,9	21,8	21,0	20,8
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	114	130	132	136	138	139	137	134
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,046	1,033	1,038	1,041	1,039	1,042	1,059	1,058
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	2,60	0,93	1,63	2,40	1,91	1,41	3,95	5,06
Donosnost prihodkov (v %)	2,35	1,04	1,61	2,26	1,84	1,36	3,58	4,41
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	32.003	31.523	34.205	36.014	36.374	38.276	40.993	41.884
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	20.135	20.583	21.955	22.749	23.308	23.878	24.799	25.288
Stroški dela v dodani vrednosti (v %)	62,9	65,3	64,2	63,2	64,1	62,4	60,5	60,4
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	57,9	56,5	57,3	56,8	55,9	55,8	53,8	50,0
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	39,3	36,7	38,1	37,2	36,8	37,5	34,8	30,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	76,5	76,5	78,7	79,4	80,1	80,4	84,3	92,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	87,3	91,0	91,6	92,2	91,8	90,9	94,5	100,2
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	62,6	62,2	64,8	65,9	66,9	67,1	67,3	69,5
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	55,0	56,9	54,2	54,4	55,0	55,0	54,7	54,3
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	30,1	30,0	30,4	29,6	28,4	27,8	30,8	31,0

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V letu 2015 se je število zaposlenih v družbah predelovalnih dejavnosti prvič od začetka krize povečalo, rast dodane vrednosti pa se je nadaljevala. Še vedno je bilo v letu 2015 v primerjavi z letom 2008 število zaposlenih za 17 % nižje, medtem ko je bila dodana vrednost za 8 % višja. Število zaposlenih se je drugo leto zapored povečalo v družbah iz srednje nizko ter srednje visoko in visoko tehnološko zahtevnih panog¹³. Prvič od začetka krize se je njihovo število povečalo v družbah iz nizko tehnološko zahtevnih panog. Zmanjšalo se je le v papirni industriji in tiskarstvu, kjer je bila manjša tudi ustvarjena dodana vrednost. Ta je bila nižja še v usnjarski ter tehnološko zahtevnejši kemični in farmacevtski industriji, v katerih se je ob rasti zaposlenosti poslabšala produktivnost. Družbe iz kemične in farmacevtske industrije so kljub temu ostale najbolj produktivne družbe v dejavnosti, delež stroškov dela v njihovi ustvarjeni dodani vrednosti pa je ostal najmanjši. V usnjarskih družbah, ki ustvarijo najmanjšo dodano vrednost na zaposlenega in se uvrščajo med bolj delovno intenzivne panoge, pa se je delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti močno povečal.

Slika 19: Gibanje dodane vrednosti in zaposlenosti ter struktura dodane vrednosti v družbah predelovalnih dejavnosti v letu 2015

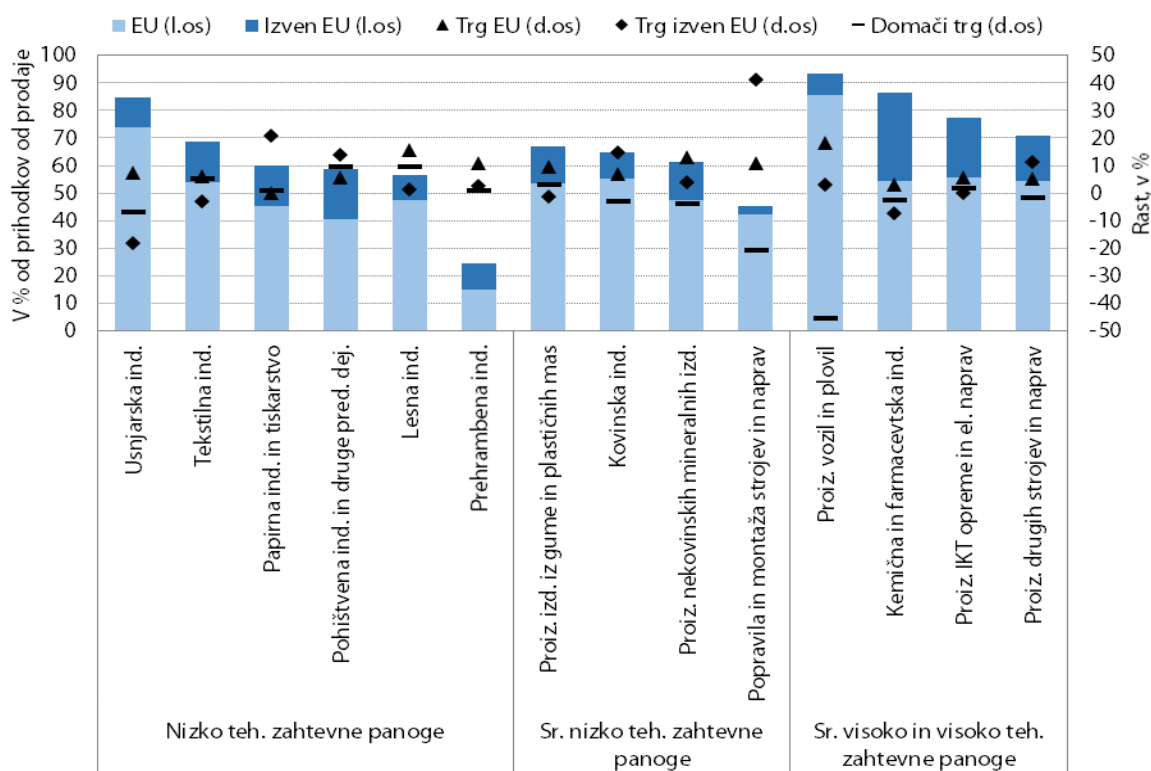

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

¹³ Na podlagi Eurostatove klasifikacije ločimo 3 oz. 4 skupine panog po tehnološki zahtevnosti. Srednje visoko in visoko tehnološko zahtevne (tehnološko zahtevnejše) panoge so: kemična in farmacevtska industrija (C20-21), proizvodnja IKT opreme in električnih naprav (C26-27), proizvodnja drugih strojev in naprav (C28), proizvodnja vozil in plovil (C29-30). Visoko tehnološko zahtevni panogi sta farmacevtska industrija in proizvodnja IKT opreme. Srednje nizko tehnološko zahtevne panoge so: proizvodnja koks in naftnih derivatov (C19), proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (C22), proizvodnja drugih nekovinskih mineralnih izdelkov (C23), kovinska industrija (C24-25), popravila in montaža strojev in naprav (C33). Nizko tehnološko zahtevne panoge so: prehrambena industrija (C10-11), tekstilna industrija (C13-14), usnjarska industrija (C15), lesna industrija (C16), papirna industrija in tiskarstvo (C17-18), pohištvena industrija in druge raznovrstne predelovalne dejavnosti (C31-32). V nadaljnji analizi ne prikazujemo in analiziramo družb v proizvodnji koks in naftnih derivatov, ki predstavljajo le 0,01 % dodane vrednosti in zaposlenosti predelovalnih družb.

Poslovni prihodki predelovalnih družb so se povečali manj kot leto prej zaradi nekoliko skromnejše rasti prihodkov od prodaje. Po rasti v letu 2014 so padli prihodki od prodaje doma. Po visoki 33,5-odstotni rasti v letu 2014 so se najbolj (za skoraj polovico) zmanjšali družbam v proizvodnji vozil in plovil¹⁴. Rast prihodkov od prodaje na tujem trgu, ki predstavljajo 69,5 % vseh prihodkov od prodaje, pa se je okrepila. Bolj kot leta 2014 so se povečali prihodki od prodaje na trgu EU, kjer so prihodke povečale vse panoge. Po zmanjšanju v letih 2013 in 2014 so se povečali tudi prihodki od prodaje na trgih izven EU. Nadalje so se znižali le v družbah iz tekstilne, gumarske ter kemične in farmacevtske industrije, nižji so bili tudi v usnjarskih družbah. Nižji skupni prihodki od prodaje v kemični in farmacevtski industriji so povezani z nadpovprečno usmerjenostjo na trge izven EU, zlasti v Rusijo, kjer je na gibanje prihodkov precej vplival tudi nižji menjalni tečaj rublja. Zaradi petino nižjih prihodkov na domačem trgu pa so bili skupni prihodki od prodaje nižji tudi v družbah, ki se ukvarjajo s popravili in montažo strojev in naprav, ki večino prihodka ustvarijo doma.

Slika 20: Izvozna usmerjenost družb predelovalnih dejavnosti v letu 2015

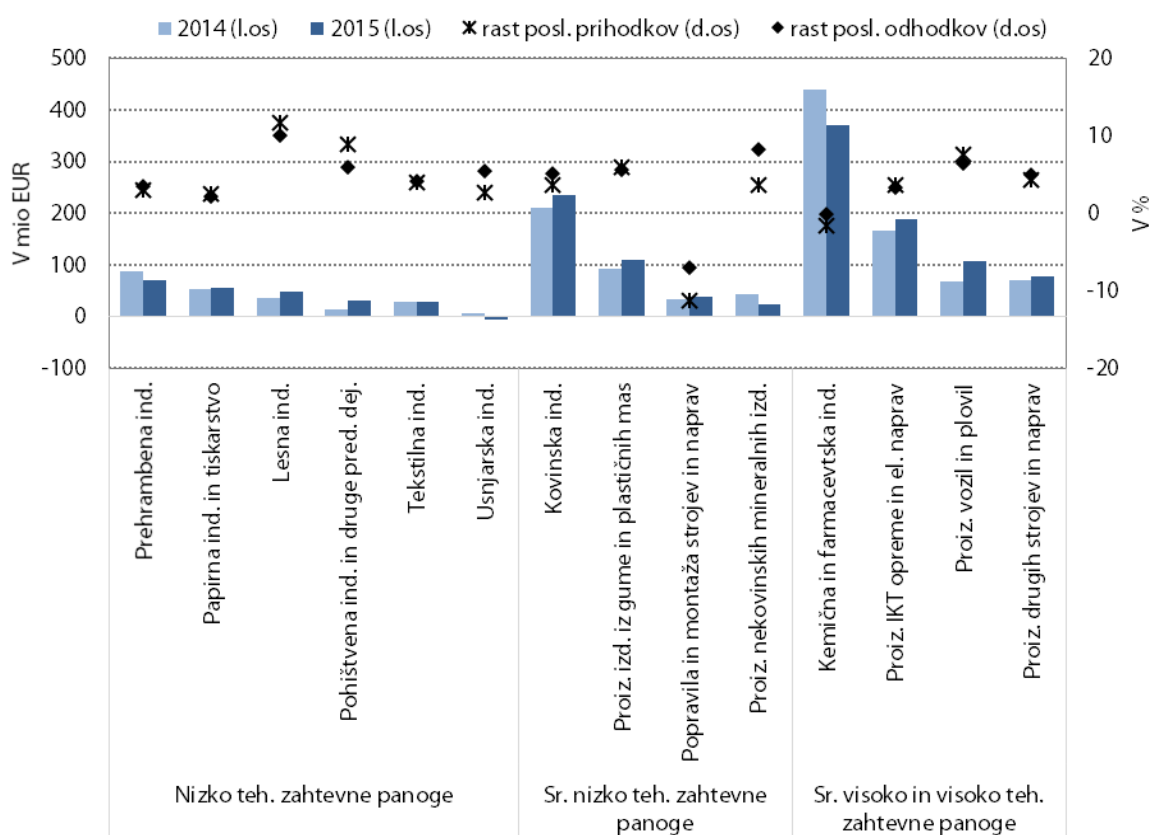

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

¹⁴ V proizvodnji vozil in plovil, ki je med najbolj izvozno usmerjenimi panogami, so se prihodki od prodaje na domačem trgu po podatkih zaključnih računov za leto 2014 močno povečali. Z revizijo podatkov za leto 2014 v eni od največjih družb pa rast teh prihodkov po podatkih zaključnih računov za leto 2015 ni bila tolikšna. Pri naši analizi ne upoštevamo revidiranih podatkov, zato je padeč prihodkov od prodaje doma v letu 2015 precejšen.

Rast poslovnih odhodkov predelovalnih družb je bila višja kot leto prej; poleg stroškov dela se je okrepila tudi rast stroškov blaga, materiala in storitev. Stroški dela so se povečali v vseh panogah, najbolj v tekstilni industriji, kjer se je število zaposlenih povečalo znova po letu 2011. Bolj kot leta 2014 so se povečali tudi stroški blaga, materiala in storitev. Padli so v družbah, ki se ukvarjajo s popravili in montažo strojev in naprav, kjer so bili četrtno nižji stroški storitev. Nekoliko nižji pa so bili tudi v kemičnih in farmacevtskih družbah, kjer so poleg stroškov storitev padli tudi stroški materiala. Neto poslovni dobiček teh se je zaradi padca poslovnih prihodkov precej zmanjšal. Zaradi večjega povečanja poslovnih odhodkov kot poslovnih prihodkov je bil manjši tudi neto poslovni dobiček družb iz proizvodnje drugih nekovinskih mineralnih izdelkov. Usnjarske družbe pa so edine ustvarile neto izgubo iz poslovanja. Predelovalne družbe so po močni 45,2-odstotni rasti v letu 2014 neto poslovni dobiček v letu 2015 povečale za 2,1 %, na 1.371 mio EUR.

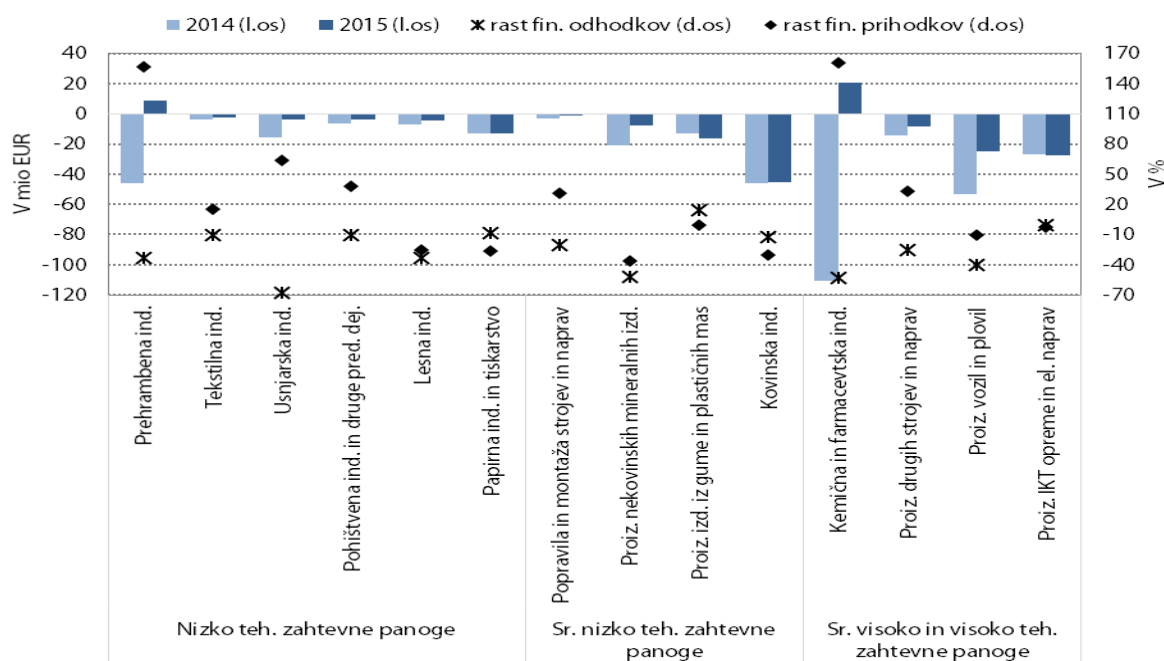
Slika 21: Neto dobiček iz poslovanja družb predelovalnih dejavnosti

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Finančno poslovanje družb predelovalnih dejavnosti se je nadalje izboljšalo tako da je bila neto finančna izguba najmanjša od začetka krize. Neto finančna izguba se je v letu 2015 zmanjšala za 66,3 %, na 131,1 mio EUR, nekoliko pa se je povečala le v gumarskih družbah. Družbe iz kemične in farmacevtske, prehranske ter kovinske industrije in proizvodnje vozil in plovil, ki so leta 2014 ustvarile dve tretjini neto finančne izgube predelovalnih družb, so finančno poslovanje najbolj izboljšale. Le družbe iz kovinske industrije so ustvarile podobno visoko neto finančno izgubo. Družbe iz kemične in farmacevtske ter prehranske industrije so ustvarile neto finančni dobiček. V obeh so se ob precejšnjem padcu finančnih odhodkov močno povečali finančni prihodki (najbolj prihodki iz deležev v družbah v skupini). Družbe iz proizvodnje vozil in plovil pa so predvsem zaradi nižjih finančnih odhodkov ustvarile polovico manjšo neto finančno izgubo.

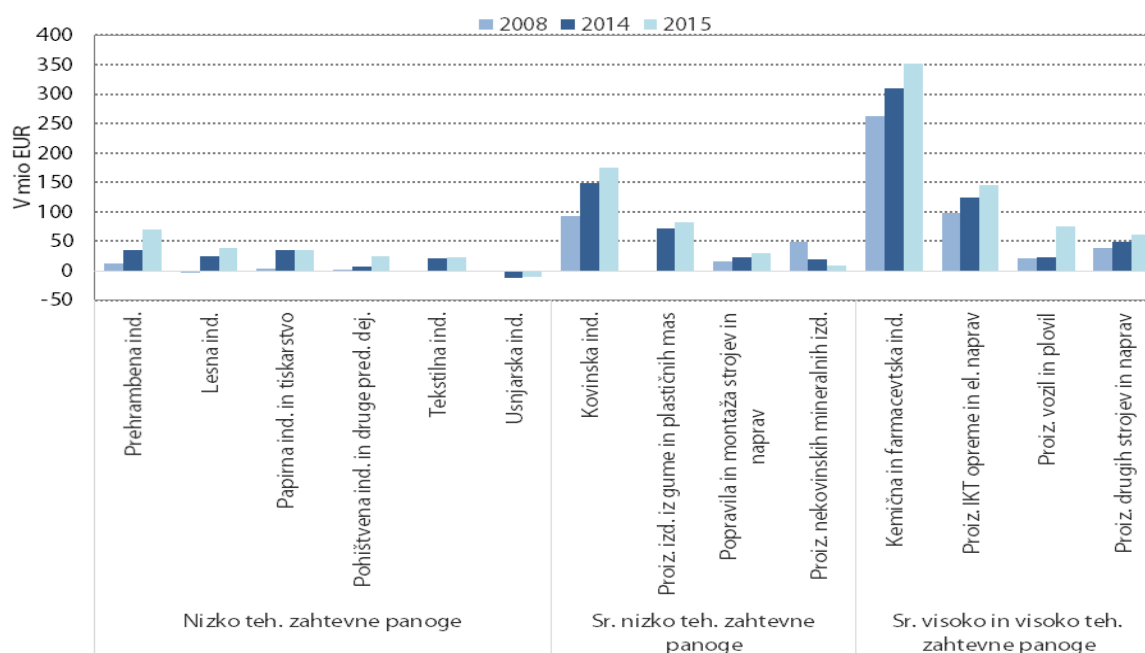
Slika 22: Finančno poslovanje družb predelovalnih dejavnosti

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Ob manjši neto finančni izgubi in večjem neto poslovnem dobičku se je neto čisti dobiček predelovalnih družb še povečal. Družbe predelovalnih dejavnosti, ki so leta 2014 presegle neto čisti dobiček iz leta 2008, so leta 2015 ustvarile 1.111,8 mio EUR neto čistega dobička. Manjši kot pred letom je bil zaradi manjšega neto poslovnega dobička le v družbah iz proizvodnje drugih nekovinskih mineralnih izdelkov, ki tudi ne dosegajo neto čistega dobička iz leta 2008. Z večjo neto čisto izgubo kot leta 2008 pa so v letih 2014 in 2015 poslovale usnjarske družbe. Leta 2014 je k temu prispevala velika neto finančna izguba teh družb, v letu 2015 pa neto izguba iz poslovanja.

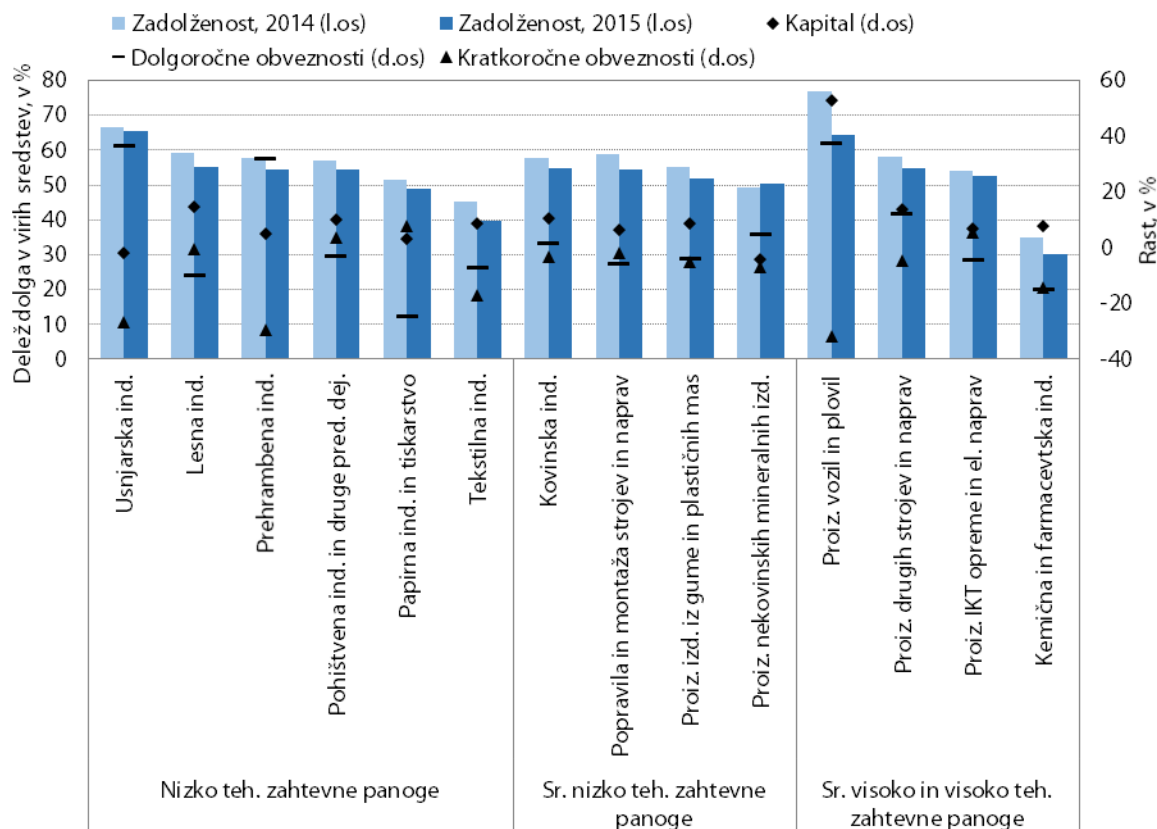
Slika 23: Neto čisti dobiček in izguba v družbah predelovalnih dejavnosti

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Zadolženost družb predelovalnih dejavnosti se je nadalje zmanjšala. Kapital predelovalnih družb se je drugo leto zapored povečal (za 9,5 %), dolg¹⁵ pa zmanjšal (za 6,2 %). Znova je bil kapital manjši v usnjarskih družbah, manjši je bil tudi v družbah v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov, ki so bile edine bolj zadolžene kot leto prej. Precej nižja kot leta 2014, ko je bila najvišja od leta 2008, pa je bila zadolženost družb v proizvodnji vozil in plovil. V teh se je kapital po zmanjšanju v letu 2014 povečal za več kot polovico predvsem zaradi močnega zmanjšanja prenesene čiste izgube enega od pomembnejših podjetij v panogi, ki je poleg tega tudi precej zmanjšalo svoje kratkoročne obveznosti.

Slika 24: Zadolženost družb predelovalnih dejavnosti

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

¹⁵ Kratkoročne in dolgoročne obveznosti, rezervacije in kratkoročne pasivne časovne razmejitve.

3.4 OSKRBA Z ELEKTRIKO, PLINOM IN PARO (D)**Tabela 6: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb za oskrbo z elektriko, plinom in paro v obdobju 2008–2015**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	206	269	379	531	676	678	669	659
Število zaposlenih ¹	7.542	7.745	7.600	7.549	7.507	7.516	7.475	7.446
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	3,5	4,3	4,4	4,4	4,7	5,0	4,6	4,2
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	104,9	134,0	173,5	133,2	167,6	165,0	144,2	-670,4
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	23.681	22.839	17.489	14.093	12.350	12.461	12.729	12.023
Število zaposlenih/podjetje	36,6	28,8	20,1	14,2	11,1	11,1	11,2	11,3
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	614	793	846	935	1.054	1.114	1.129	1.101
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,052	1,052	1,052	1,031	1,028	1,037	1,035	0,959
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	2,3	2,2	2,7	1,9	2,1	2,0	1,7	-8,2
Donosnost prihodkov (v %)	3,6	3,5	4,2	2,5	2,5	2,7	2,5	-11,2
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	82.690	90.560	97.191	98.650	103.635	110.095	106.760	104.115
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	31.831	33.156	34.813	35.841	36.784	38.236	38.543	38.877
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	38,5	36,6	35,8	36,3	35,5	34,7	36,1	37,3
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	28,5	29,1	29,4	34,3	39,8	37,8	38,3	40,3
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	15,1	14,3	15,8	18,3	23,1	15,0	15,8	16,9
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	88,5	85,7	87,2	82,1	77,0	76,5	76,9	74,1
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	101,5	100,7	101,6	99,7	96,3	102,7	103,1	101,5
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	8,6	17,2	25,3	36,9	42,3	39,1	39,7	45,6
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	80,8	84,5	83,5	84,8	78,2	81,3	80,3	80,6
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	33,1	26,6	27,9	26,8	26,6	25,4	24,4	38,5

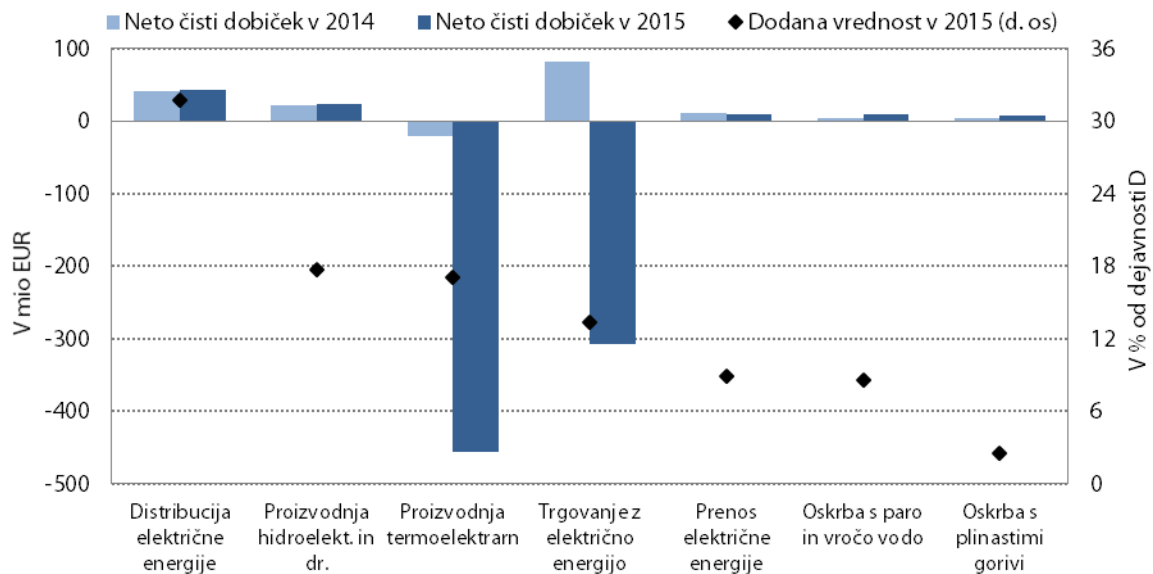
Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro (D) je dodana vrednost tudi med krizo naraščala, v zadnjih dveh letih pa se je znižala, v letu 2015 zlasti v trgovalni dejavnosti. V letu 2015 se je zmanjšala za 2,9%, od tega najbolj v dejavnosti trgovanja z elektriko, za več kot četrtino. Na drugi strani se je dodana vrednost precej povečala v proizvodnji elektrike iz obnovljivih virov (za 18%) ter pri oskrbi s paro in vročo vodo (za 17%). Tako poslovni prihodki kot poslovni odhodki so se v dejavnosti trgovanja z elektriko v letu 2015 močno, za več kot desetino povečali. Kljub znižanju v zadnjih dveh letih se je v

obdobju 2008–2015 dodana vrednost v dejavnosti D povečala za okoli 16 %, k tej rasti pa je največ (45 %) prispevala dejavnost trgovanja z električno energijo¹⁶. Daleč največ dodane vrednosti v dejavnosti D že vsa leta ustvarijo v dejavnosti distribucije električne energije (prek 30 %), na drugo mesto v strukturi pa se je v letu 2015 zaradi povečanja pri obnovljivih virih premaknila dejavnost proizvodnje hidroelektrarn in druge proizvodnje električne energije. Trgovalna dejavnost z elektriko je zaradi že omenjenega znižanja tudi po deležu v dodani vrednosti zdrsnila, na četrto mesto.

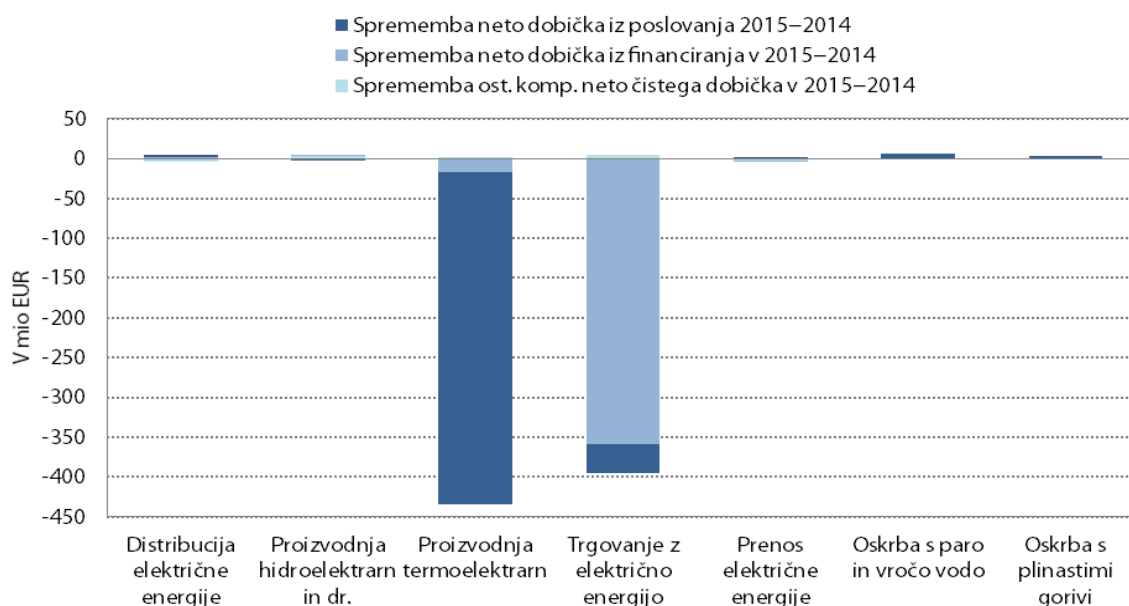
Slika 25: Struktura dodane vrednosti v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Dejavnost oskrba z elektriko, plinom in paro, ki je tudi po letu 2008 nadaljevala z uspešnim poslovanjem, je v letu 2015, povezano z investicijo TEŠ 6, izkazala veliko izgubo. Uspešnost poslovanja v prejšnjih letih se je kazala skozi visok neto čisti dobiček, ki se je v omenjenem obdobju gibal nekje med 130 mio EUR in 175 mio EUR. V letu 2015 pa so morali v dejavnostih proizvodnje termoelektrarn in trgovalni dejavnosti z elektriko obračunati velik odpis vrednosti, kar je povzročilo v dejavnosti D izredno veliko neto čisto izgubo v višini 670 mio EUR, kljub solidnemu poslovanju ostalih poddejavnosti. Tako sta dejavnosti distribucije in prenosa elektrike ustvarili 43 mio EUR in 10 mio EUR, proizvodnja hidroelektrarn in druga proizvodnja električne energije pa 19 mio EUR in 4 mio EUR neto čistega dobička. Uspešno je bilo tudi poslovanje dejavnosti oskrbe s plinom ter oskrbe s paro in vročo vodo. Z odpisi se je v dejavnosti D tudi vrednost sredstev v letu 2015 znižala za 7 % oziroma za 593 mio EUR.

¹⁶ V trgovalno dejavnost so od leta 2011 uvrščene tudi družbe za trženje elektrike v maloprodaji, ki so bile prej sestavni deli enovitih družb za distribucijo elektrike, kar je delež te dejavnosti dodatno povečalo.

Slika 26: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V okviru dejavnosti oskrba z elektriko, plinom in paro je največja dejavnost oskrba z elektriko (skupina D 35.1), kjer je v letu 2015 nastala že omenjena velika izguba. V tej dejavnosti so v letu 2015 še vedno ustvarili 89% dodane vrednosti dejavnosti oskrbe z elektriko, plinom in paro. Zlasti težave povezane z investicijo v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj (višina dolga, nizke cene elektrike v Evropi,...) pa so bile poglaviti vzrok za ustvarjeno visoko izgubo v tem letu. V dejavnosti proizvodnje termoelektrarn so poslovali z neto čisto izgubo v višini 456 mio EUR, kar je bil za 434 mio EUR slabši poslovni rezultat kot leto prej. Poslabšanje poslovnega izida je bilo predvsem posledica za 407 mio EUR večjih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih. V bilanci stanja se je to pokazalo z znižanjem vrednosti sredstev v višini 442 mio EUR. Drugo veliko poslabšanje poslovnega izida je bilo v dejavnosti trgovanja z električno energijo, kjer so v letu 2015 izkazali 307 mio EUR neto čiste izgube, kar je pomenilo za 390 mio EUR poslabšan poslovni rezultat. Na poslabšanje je vplivalo zlasti povečanje finančnih odhodkov iz oslabitve in odpisov finančnih naložb za 312 mio EUR. V trgovalni dejavnosti se je vrednost sredstev zmanjšala za 200 mio EUR.

Oskrba s plinom (skupina D 35.2) ter oskrba s paro in vročo vodo (skupina D 35.3) sta manjši dejavnosti, poslovni rezultat pa se je v letu 2015 v obeh zelo izboljšal. V dejavnosti oskrba s plinastimi gorivi se je neto čisti dobiček v letu 2015 povečal za dve tretjini, na 7,0 mio EUR in je bil najvišji v zadnjih letih. V dejavnosti oskrba s paro in vročo vodo je bil poslovni rezultat z 9,6 mio EUR dva in pol krat višji kot prejšnje leto. V tej dejavnosti je do močnega izboljšanja poslovanja prišlo kljub temu, da so bile tudi v letu 2015 relativno visoke temperature v ogrevalni sezoni, kar je omejevalo rast prodaje toplotne energije ter relativno nizke cene plina in elektrike (slednje je pomembno, če družbe iz dejavnosti D 35.3 tržijo tudi plin in elektriko iz soproizvodnje toplote in elektrike).

3.5 OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA (E)

Tabela 7: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja (E) v obdobju 2008–2015

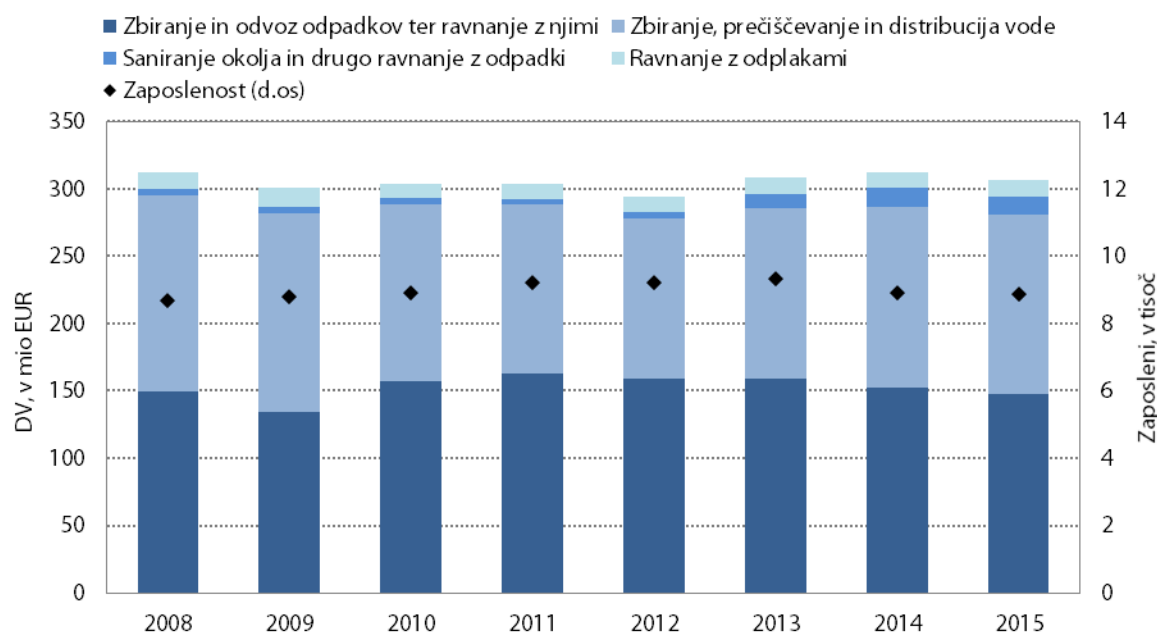
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	260	276	287	314	319	331	339	333
Število zaposlenih ¹	8.693	8.812	8.896	9.229	9.228	9.344	8.900	8.895
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	1,7	1,8	1,9	2,1	2,1	2,2	2,1	2,0
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8	1,7
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	18,4	9,1	24,1	14,0	11,4	13,5	25,6	11,5
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	8.637	8.329	3.868	3.558	3.474	3.732	3.586	3.524
Število zaposlenih/podjetje	33,4	31,9	31,0	29,4	28,9	28,2	26,3	26,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	251,2	257,9	191,2	121,0	119,6	125,0	136,4	133,8
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,00	0,98	1,03	1,02	1,01	1,02	1,03	1,02
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	0,8	0,4	1,4	1,3	1,0	1,2	2,1	1,0
Donosnost prihodkov (v %)	2,0	1,1	2,3	1,2	1,0	1,1	2,1	1,0
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.927	34.088	34.099	32.896	31.849	33.042	35.100	34.547
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	22.909	23.101	23.765	23.699	23.819	23.931	24.452	24.896
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	63,8	67,8	69,7	72,0	74,8	72,4	69,7	72,1
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	79,6	79,9	56,5	55,9	55,8	49,2	46,5	45,5
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	13,6	14,9	33,1	32,1	32,0	28,4	25,4	23,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	24,6	24,2	72,1	72,8	71,8	79,5	82,2	83,3
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	102,7	101,3	105,0	105,4	103,5	106,0	108,2	109,9
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	10,3	9,5	16,1	20,4	19,6	17,8	17,3	16,5
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	82,9	82,7	60,4	60,5	61,6	64,0	65,1	65,4
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	13,8	13,2	23,5	23,0	21,4	17,4	19,6	19,2

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Gospodarske družbe s področja oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja (E) so v letu 2015 ob približno enaki zaposlenosti ustvarile nekoliko nižjo dodano vrednost kot v letu prej. Računovodske izkaze je oddalo 333 gospodarskih družb s skupno 8.895 zaposlenimi. Dolgoletno povečevanje števila družb se je s tem prekinilo, zaposlenost pa je bila le za malenkost nižja. Povprečna

produktivnost dela se je znižala, za okoli 2% in zaostanek v produktivnosti za povprečjem vseh gospodarskih družb se je povečal. Dodane vrednosti (v višini 307 mio EUR) je bilo prav tako za okoli 2 % manj kot v letu prej¹⁷. Dodana vrednost se je znižala v treh skupinah družb, najbolj v družbah iz saniranja okolja (E 39). Zvišala se je v družbah iz ravnanja z odpadki (E 37), ki pa imajo v skupni dodani vrednosti dejavnosti razmeroma nizek delež.

Slika 27: Dodana vrednost in zaposlenost v gospodarskih družbah dejavnosti E v obdobju 2008–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine so razvrščene glede na delež dodane vrednosti v letu 2015.

Družbe dejavnosti E so v letu 2015 glede na leto prej znižale prihodke in odhodke, a slednje za 2 o. t. manj. Prihodki iz poslovanja, ki predstavljajo glavnino skupnih prihodkov, so se znižali za okoli 6 %, v tem pa so se skoraj enako znižali tudi čisti prihodki od prodaje¹⁸. Bolj kot na domačem so se znižali na tujem trgu, s čimer se je razmeroma skromna izvozna usmerjenost teh družb še znižala, na okoli 16 %. Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih se je znižal v skupini, kjer je sicer najvišji, to je v družbah iz dejavnosti ravnanja z odpadki (E 38), na okoli 27 %, medtem ko se je v družbah iz dejavnosti saniranja okolja (E 39) zvišal na okoli 11 %¹⁹. Med skupnimi odhodki so se znižali le odhodki iz poslovanja, za okoli 5 %, finančni in predvsem drugi odhodki pa so se zvišali, vendar pa je njihov delež v skupnih odhodkih razmeroma skromen.

Poslovno leto 2015 so družbe dejavnosti E ponovno zaključile s pozitivnim izidom, ki pa je bil precej nižji kot v letu prej. Skupni neto čisti dobiček je znašal 11,5 mio EUR, kar je bilo za okoli 14 mio EUR manj kot v letu prej in približno toliko kot v letu 2012. Družbe so v primerjavi z letom prej prikazale za četrtno nižji pozitivni rezultat iz poslovanja in približno za tretjino večjo izgubo iz financiranja, pozitivni saldo

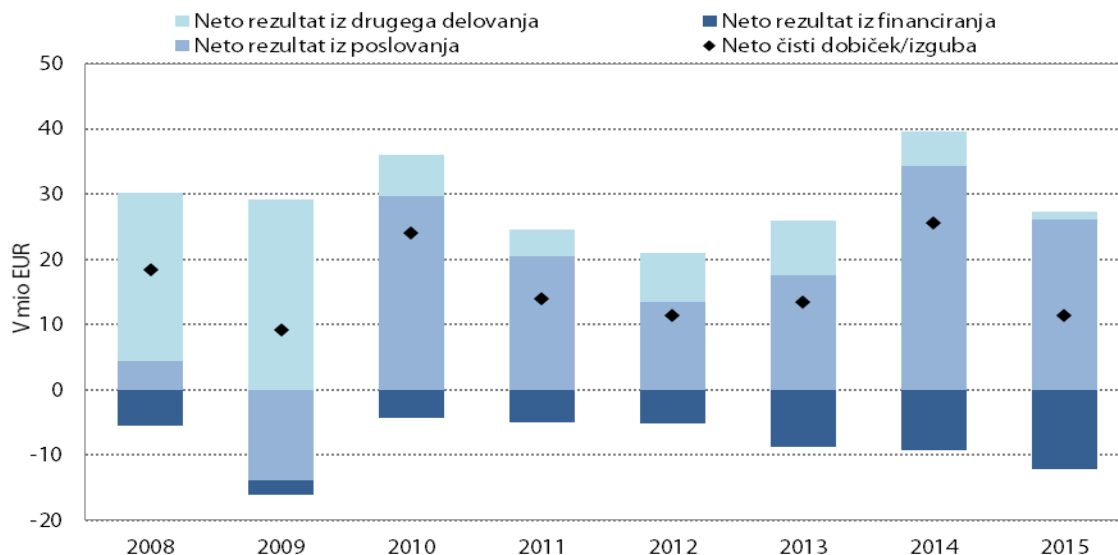
¹⁷ Delež dodane vrednosti gospodarskih družb v skupni dodani vrednosti dejavnosti E, ocenjeni po metodologiji nacionalnih računov, je po naši oceni znašal okoli 90 %.

¹⁸ Prihodki so se znižali kljub 1,5–odstotni rasti cen komunalnih storitev (vir podatka: SURS, Indeks cen življenjskih potrebščin).

¹⁹ Izvozna usmerjenost v ostalih dveh skupinah je ostala razmeroma nizka.

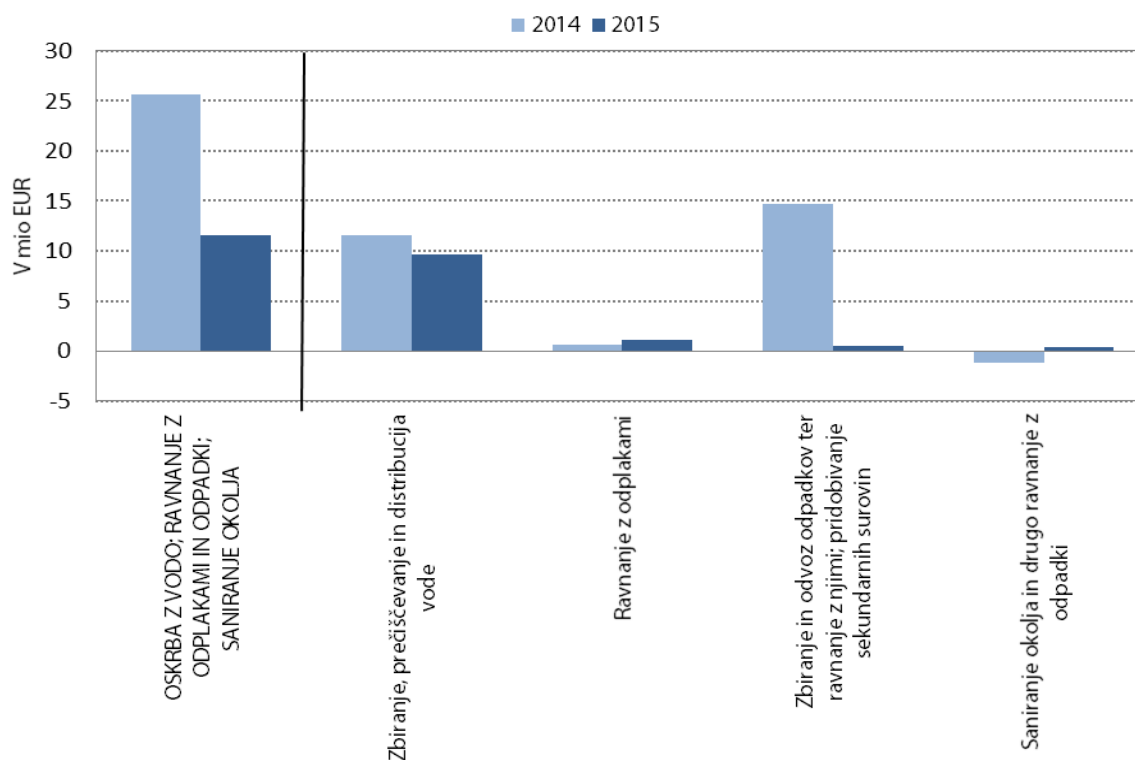
izrednih prihodkov in odhodkov pa so znižale za več kot tri četrtine. Pozitivno so poslovale vse štiri skupine družb, največji dobiček pa so izkazale družbe iz dejavnosti zbiranja, prečiščevanja in distribucije vode. V primerjavi z letom prej so poslovni izid poslabšale predvsem družbe iz dejavnosti zbiranja in odvoza odpadkov, izboljšale pa družbe preostalih dveh dejavnosti ravnanja z odpadki in saniranja okolja, kjer so v prejšnjem letu imeli izgubo.

Slika 28: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E v obdobju 2008–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Slika 29: Poslovni izid gospodarskih družb dejavnosti E po oddelkih v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: Skupine so razvrščene glede na izid v letu 2015.

3.6 GRADBENIŠTVO (F)

Tabela 8: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb (GD) v dejavnosti gradbeništva, 2008–2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	6.746	6.814	6.803	6.943	7.090	7.342	7.426	7.407
Število zaposlenih ¹	56.817	53.328	46.535	39.260	34.567	33.175	33.833	36.001
Delež v zaposlenosti vseh GD (v %)	11,1	11,1	10,1	8,7	7,9	7,8	7,8	7,5
Delež v dodani vrednosti vseh GD (v %)	8,7	8,3	6,6	5,8	5,4	5,1	5,3	5,5
Neto ² čisti dobiček/izguba poslovnega leta (v mio EUR)	152,9	11,5	-236,3	-173,9	-81,5	-48,2	-184,9	48,6
VELIKOST								
Sredstva / podjetje (v tisoč EUR)	1.120	1.165	1.077	914	764	647	564	548
Število zaposlenih / podjetje	8,4	7,8	6,8	5,7	4,9	4,5	4,6	4,9
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva / zaposlenega (v tisoč EUR)	122	144	156	161	157	141	126	113
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,043	1,024	0,986	0,993	0,998	1,012	0,979	1,036
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	2,2	0,1	-3,2	-2,8	-1,5	-1,0	-4,3	1,2
Donosnost prihodkov (v %)	2,0	0,2	-4,4	-4,0	-2,1	-1,3	-5,1	1,3
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost / zap. (v EUR)	27.685	25.538	24.257	24.843	25.872	25.664	27.418	27.927
STROŠKI DELA								
Stroški dela / zaposlenega (v EUR)	18.195	18.185	18.977	19.252	19.223	19.456	19.862	19.784
Stroški dela v dodani vrednosti (v %)	65,7	71,2	78,2	77,5	74,3	75,8	72,4	70,8
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	81,6	81,0	82,0	78,8	76,1	74,0	75,2	72,8
Delež kratkoročnih obveznosti v virih sredstev (v %)	64,4	62,3	60,7	56,3	54,7	53,0	52,2	51,6
Kapitalska pokritost stalnih sredstev (v %)	58,8	56,3	49,1	56,2	59,6	63,4	58,9	62,6
Dolgoročna pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	67,3	67,2	66,3	72,6	73,8	78,6	85,3	87,6
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	5,5	6,0	5,3	7,0	9,5	11,3	11,0	12,5
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež stalnih sredstev v sredstvih (v %)	31,4	33,7	36,6	37,8	40,1	41,1	42,1	43,5
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v stalnih sredstvih (v %)	23,6	18,5	15,1	12,9	12,0	12,2	13,8	15,0

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecv na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V gradbeništvu se je v letu 2015 aktivnost močno okrepila, po petih letih je bil pozitiven tudi poslovni rezultat. Po zniževanju v preteklih letih so se prihodki in dodana vrednost družb v gradbeništvu v zadnjih dveh letih povečali. Leta 2015 so se prihodki povečali za 5,5 %, dodana vrednost za 8,4 %, oboje pa je bilo še vedno znatno nižje kot leta 2008. Ob višji aktivnosti se je izboljšal poslovni rezultat in družbe kot celota so leta 2015 poslovale z dobičkom.

Povečanje prihodkov v letu 2015 je povezano z rastjo stanovanjskih investicij, kar je vidno tudi v različni dinamiki rasti prihodkov po različnih oddelkih gradbeništva. Po vrsti del so se v letu 2015 znatno povečala predvsem dela v stanovanjski gradnji. Po podatkih SURS se je vrednost opravljenih del v gradnji stanovanjskih stavb povečala za 25,6 %, v gradnji nestanovanjskih stavb je ostala približno nespremenjena, v gradnji inženirskih objektov pa se je znižala za 9,1 %. Prihodki so se tako močno povečali v oddelku *gradnja stavb* (16,3 %) ²⁰, povečali so se tudi v oddelku *gradnja inženirskih objektov* (4,8 %). V oddelku *specializirana gradbena dela*, kjer podjetja pogosto nastopajo kot podizvajalci podjetij v drugih dveh oddelkih, pa so se prihodki presenetljivo znižali (-1,2 %).

Po rasti v letu 2014 se je lani rast zaposlenosti v gradbenih družbah še okrepila. Gospodarske družbe gradbeništva so v obdobju 2008–2013 znižale zaposlenost za več kot 40 %. Leta 2014 se je zniževanje ustavilo, saj so zaposlili za 2 % več delavcev kot leto pred tem, leta 2015 pa se je rast zaposlenosti okrepila na 6,4 %. Zaposlenost se je najbolj povečala v oddelku *gradnja stavb* (12,6 %), znatno tudi v oddelku *specializirana gradbena dela* (5,9 %), v oddelku *gradnja inženirskih objektov* pa je ostala približno na enaki ravni kot leto pred tem (0,5 %).

Leta 2015 se je nadaljevalo povečevanje usmerjenosti prodaje na tuje trge. Po začetku krize v letu 2008 in drastičnem upadu domačega povpraševanja so gradbene družbe povečale izvoz in delež prihodkov od prodaje na tujih trgih. V letu 2014 se je ob znatno povečanem povpraševanju na domačem trgu to povečevanje prekinilo, lani pa nadaljevalo in delež prihodkov gradbenih družb od prodaje na tujih trgih se je povečal na 12,5 %.

Opremljenost zaposlenih s proizvodjalnimi stroji se je do leta 2014 zniževala, lani pa povečala. Razmerje med proizvodjalnimi stroji in napravami ter drugo opremo in zaposlenimi v gradbeništvu, ki se je v predhodnih letih znatno znižalo, je leta 2014 ostalo približno nespremenjeno, leta 2015 pa se je povečalo. Vzporedno s tem pa se je lani nadaljevalo zniževanje vrednosti zemljišč in zgradb.

V letu 2015 se je v gospodarskih družbah gradbeništva nadaljevala rast produktivnosti. Produktivnost dela, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, se je lani povečala (za 1,9 %) in tako preseгла raven iz leta 2008. Rast produktivnosti je povezana z ugodnim povpraševanjem, pa tudi s povečanjem investicij v opremo.

V letu 2015 so gospodarske družbe gradbeništva po šestih letih ponovno dosegle dobiček iz poslovanja. Ob višjih prihodkih (5,3 %) so se stroški blaga materiala in storitev lani povečali za 4,8 %, stroški dela pa za 6,0 %. Na izboljšanje poslovnega izida so lani močno vplivali prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih (prevrednotenje zalog), ki so bili visoki leto prej ²¹ in so se vrnili na raven iz leta 2013.

²⁰ Gospodarske družbe so po oddelkih razvrščene glede na pretežno dejavnost. Ocenjujemo, da kar nekaj prihodkov ustvarijo v aktivnostih, ki se sicer uvrščajo v druge oddelke.

²¹ Tako visoko prevrednotenje zalog v letu 2014 je bilo skoncentrirano v zgolj dveh družbah.

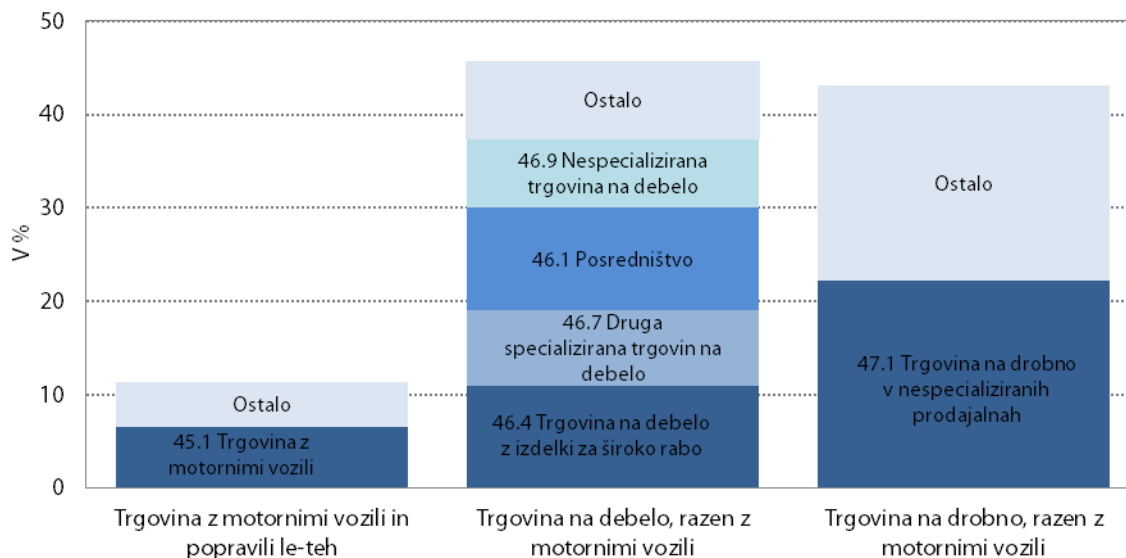
Izguba iz financiranja se je v letu 2015 znižala. Znižali so se finančni prihodki (za 8 mio EUR), še bolj pa finančni odhodki (za 33 mio EUR). Znotraj posameznih vrst prihodkov so se opazno znižali finančni prihodki iz posojil, pri odhodkih pa finančni odhodki iz oslabeitev in odpisov finančnih naložb ter finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank.

Po prekinitvi v letu 2014 se je lani delež dolga v virih sredstev spet znižal. Podobno kot v preteklih letih so družbe znižale absolutno vrednost svojega dolga (predvsem bančnega, a tudi obveznosti do dobaviteljev). Na drugi strani pa se je leta 2015 zaradi boljšega poslovnega rezultata povečal kapital družb.

3.7 TRGOVINA, VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL (G)**Tabela 9: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil v obdobju 2008–2015**

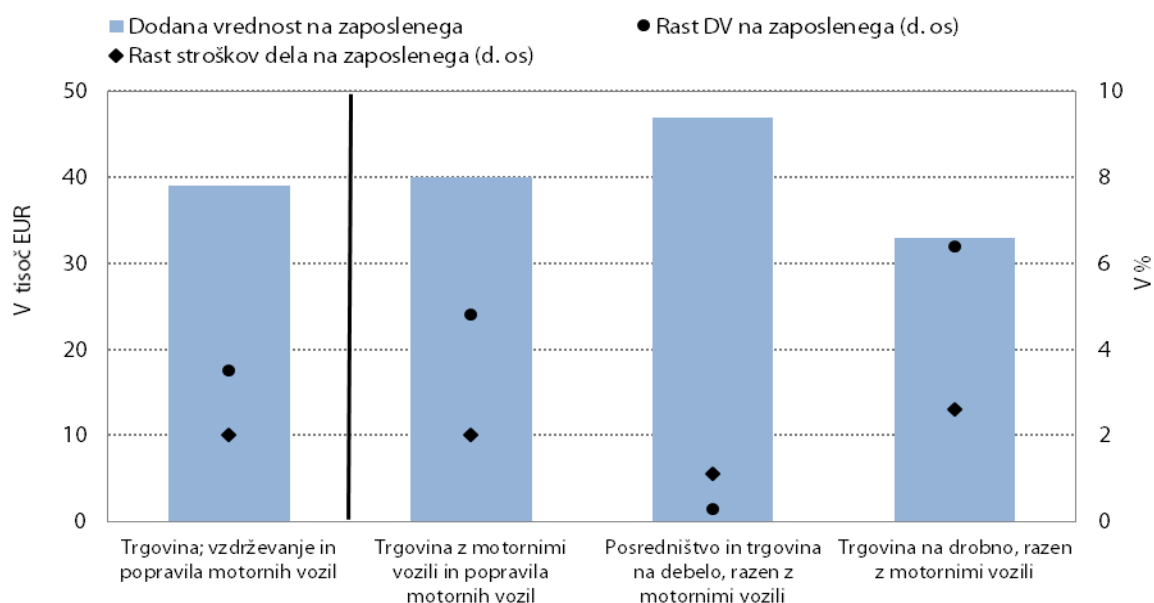
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	13.456	13.789	13.947	14.263	14.571	14.755	15.110	15.354
Število zaposlenih ¹	90.311	89.405	86.871	83.935	81.299	79.064	79.044	79.770
Delež zaposlenih v vseh družbah	17,7	18,6	18,8	18,7	18,7	18,6	18,3	17,9
Delež dodane vrednosti v vseh družbah	18,9	18,9	18,7	18,2	17,6	17,5	17,1	17,1
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	443,5	362,9	155,0	284,2	106,3	-31,4	297,5	521,3
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.356	1.297	1.274	1.239	1.179	1.119	1.052	1.038
Število zaposlenih/podjetje	6,7	6,5	6,2	5,9	5,6	5,4	5,2	5,2
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	190	201	202	208	212	209	201	198
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,032	1,027	1,025	1,021	1,018	1,018	1,023	1,026
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	2,6	2,0	0,9	1,6	0,6	-0,2	1,9	3,3
Donosnost prihodkov (v %)	1,5	1,5	0,6	1,1	0,4	-0,1	1,1	1,9
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	37.698	34.753	35.908	36.637	35.779	36.769	37.791	39.126
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	21.170	21.200	22.142	22.678	22.911	23.156	23.576	24.053
Stroški dela v dodani vrednosti (v %)	56,2	61,0	61,7	61,9	64,0	63,0	62,4	61,5
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	66,0	64,2	65,7	65,1	64,6	65,0	60,4	59,6
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	48,7	46,1	47,1	43,1	43,7	46,3	41,4	41,3
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	73,1	72,7	68,0	70,0	70,3	72,4	84,4	92,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	79,4	82,0	80,3	85,6	84,2	82,5	92,3	96,2
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	17,2	14,2	15,2	16,0	17,5	19,5	20,9	21,4
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	46,6	49,2	50,4	49,9	50,4	48,4	46,9	43,8
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	10,2	9,4	9,3	9,2	9,0	9,2	9,7	10,8

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Slika 30: Struktura dodane vrednosti po oddelkih dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

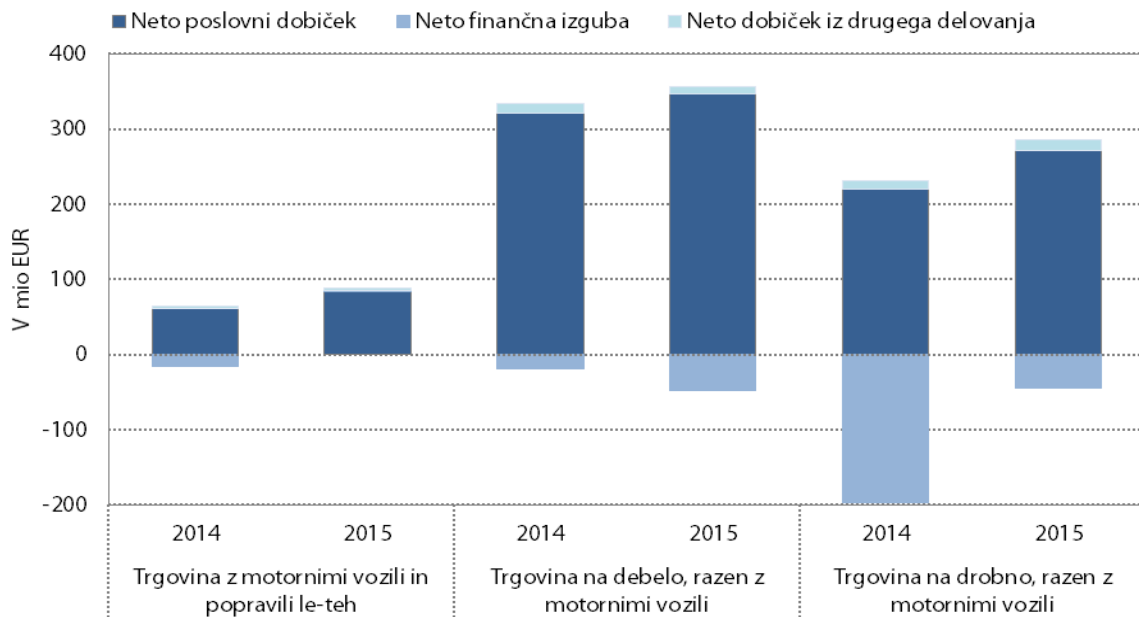
Dodana vrednost in število zaposlenih v družbah trgovine ter vzdrževanja in popravil motornih vozil (G) sta se leta 2015 povečala. Po zmanjševanju v obdobju 2011–2013 se je dodana vrednost trgovinskih družb v naslednjih dveh letih povečala in leta 2015 dosegla 17,1-odstotni delež v dodani vrednosti vseh družb. Nekoliko manj se je leta 2015 povečala tudi produktivnost trgovinskih družb (dodana vrednost na zaposlenega), saj se je, po zmanjševanju od leta 2009, nekoliko povečalo tudi število zaposlenih. Ob manjšem povečanju stroškov dela na zaposlenega se je za 0,9 o. t. zmanjšal tudi delež stroškov dela v dodani vrednosti.

Slika 31: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Rast dodane vrednosti in produktivnosti so dosegle družbe vseh treh oddelkov trgovinske dejavnosti.

Tretje leto zapored se je dodana vrednost najbolj (za 9,7 %) povečala v najmanjšem oddelku - v družbah trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili (SKD 45). Povečala se je tudi v družbah oddelka trgovine na drobno, razen z motornimi vozili (G 47), ki zaposlujejo polovico vseh zaposlenih in so leta 2015 ustvarile približno 40 % čistih prihodkov od prodaje celotne trgovske dejavnosti (G). Leta 2015 je bila dodana vrednost višja tudi v družbah, ki se ukvarjajo s posredništvom in trgovino na debelo, razen z motornimi vozili (G 46), ki ustvarijo nekaj manj kot polovico dodane vrednosti celotne trgovinske dejavnosti in zaposlujejo okoli 40 % vseh zaposlenih.

Slika 32: Poslovni izid družb trgovskih oddelkov v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

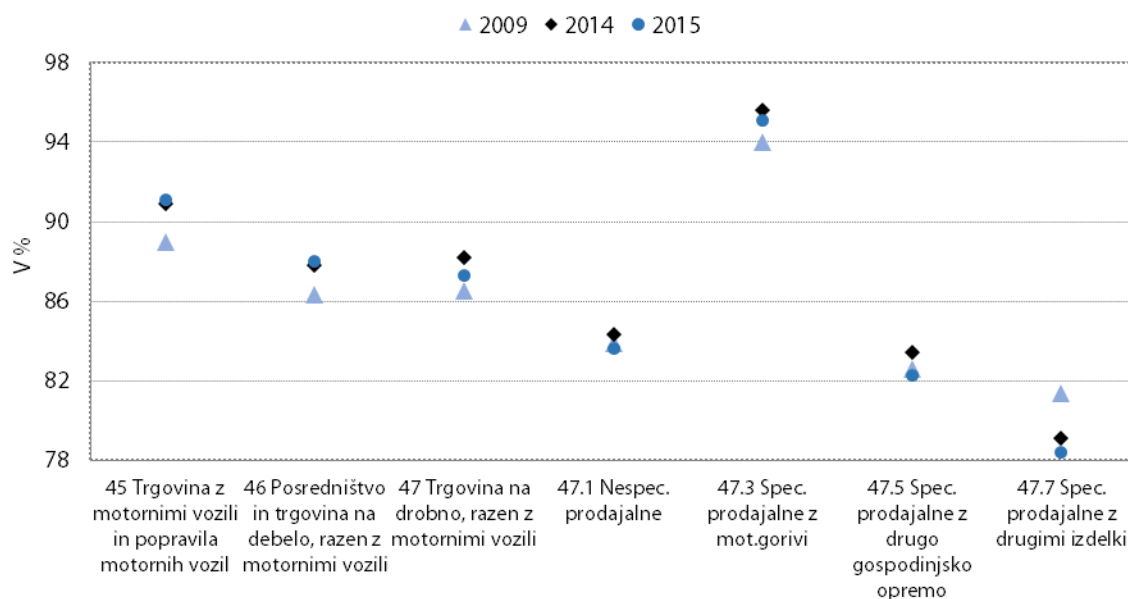
Trgovske družbe so leto 2015 zaključile z najvišjim neto čistim dobičkom celotnega osemletnega obdobja. Leta 2008 so te družbe dosegle visok neto čisti dobiček (443,5 mio evrov), ki se je v naslednjih letih zmanjševal. Leta 2013 so družbe prvič zaključile z neto čisto izgubo v višini 31,4 mio evrov, kar je bila posledica za več kot polovico večje neto izgube iz financiranja. Ta se je leta 2014 in nadalje leta 2015 močno zmanjšala, tako da so družbe, ob večjem neto dobičku iz poslovanja, leto 2015 zaključile z najvišjim neto čistim dobičkom celotnega opazovanega obdobja (521,3 mio evrov). Izboljšanje je bilo predvsem posledica precejšnjega zmanjšanja neto finančne izgube družb *posredništva in trgovine na debelo* leta 2014 in družb *trgovine na drobno* leta 2015. Družbe obeh oddelkov so leta 2015 znatno povečale tudi neto dobiček iz poslovanja. Poslovanje se je drugo leto zapored močno izboljšalo tudi družbam *trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili*²², ki so za več kot tretjino povečale neto čisti dobiček iz poslovanja, prvič poslovale z neto dobičkom iz financiranja in poslovno leto zaključile z več kot podvojenim neto čistim dobičkom.

Gospodarnost poslovanja trgovinskih družb se je zvišala drugo leto zapored. Ob višji prodaji so se poslovni prihodki povečali za 2,2%, od tega se je bolj povečala prodaja na tujih trgih, kjer je bilo ustvarjene 21,4 % vse prodaje. Ob večji prodaji so se zvišali tudi stroški blaga, materiala in storitev (ti zavzemajo 90 % vseh poslovnih odhodkov) in stroški dela, medtem ko so se odpisi vrednosti nadalje

²² Leto 2012 so družbe prvič zaključile z neto čisto izgubo.

zmanjšali. Obremenjenost poslovnih prihodkov s stroški blaga, materiala in storitev se je leta 2015 še nekoliko znižala, a ostala višja kot v letih 2008–2011. Po tem ko se je pribitek²³ povprečne trgovinske družbe po letu 2008 zmanjševal, se je v zadnjih treh letih spet nekoliko povečal. V zadnjem letu se je precej zvišal v družbah trgovine na drobno, na kar je najbrž vplivala tudi racionalizacija stroškov (število zaposlenih se je zmanjšalo) ter optimizacija celotnih procesov poslovanja.

Slika 33: Obremenjenost poslovnih prihodkov z nabavno vrednostjo prodanega blaga, materiala in storitev v trgovinskih družbah v letih 2009, 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Neto dobiček iz poslovanja se je nadalje povečal v družbah trgovine z motornimi vozili in trgovine na debelo. Tretje leto zapored se je povečal neto dobiček iz poslovanja v družbah trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili. V letu 2015 so se poslovni prihodki ob večji prodaji novih osebnih in tovornih vozil²⁴ nominalno povečali za 14,4 %, poslovni odhodki pa zaradi povečanja nabavne vrednosti prodanega blaga za 14,1 %. Neto dobiček iz poslovanja teh družb je bil tako v letu 2015 večji za več kot tretjino in je dosegel 100,7 mio evrov, kar pa je bilo še vedno manj kot leta 2008, ko se je prodalo največ novih avtov²⁵. Neto dobiček iz poslovanja družb oddelka posredništvo in trgovina na debelo, ki se je v letih 2012 in 2013 zmanjšal, se je v naslednjih dveh letih povečal na 346,1 mio evrov. Povečanje je bilo predvsem posledica prenehanja poslovanja večje družbe leta 2014, ki je še leto prej poslovala z visoko neto izgubo iz poslovanja kot posledica visokih odpisov vrednosti²⁶ ter povečanja prodaje v večini panog leta 2015.

²³ Pribitek je izračunan kot razmerje med prihodki od prodaje in stroški za nabavo blaga, materiala in storitev ter stroški dela.

²⁴ Število prvih registracij osebnih vozil in tovornih motornih vozil se je glede na leto 2014 povečalo za okoli desetino, za petino se je povečalo število prvih registracij tovornih priklopnih vozil.

²⁵ V letu 2008 je bilo prvič registriranih nekaj več kot 72.000 novih osebnih avtomobilov, v letu 2015 pa nekoliko več kot 60.800.

²⁶ Zdravo jedro družbe, ki se je v letih do vključno 2013 ukvarjala s trgovino na debelo s kovinskimi proizvodi, inštalacijskim materialom in napravami za ogrevanje, se je v letu 2014 registriralo v dejavnosti trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z gradbenim materialom, kovinskimi izdelki, barvami in steklom.

Neto dobiček iz poslovanja v trgovini na drobno je bil najvišji v obravnavanem obdobju. Po precejšnjem zmanjšanju v letu 2011 (na 148 mio evrov) se je v naslednjih letih povečeval in bil leta 2015 z 270,8 mio evrov najvišji v celotnem obdobju. Na poslovanje celotne panoge najbolj vplivajo družbe dveh skupin – trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z motornimi gorivi (G 47.3) in trgovine na drobno v nespecializiranih prodajalnah (G 47.1). Družbe *trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z motornimi gorivi* so lani drugo leto zapored zmanjšale neto dobiček iz poslovanja, ki je leta 2015 dosegel višino 88,7 mio evrov (leta 2013 pa 96 mio evrov). Nižje cene nafte so vplivale na nižje nabavne in posledično prodajne cene proizvodov iz nafte, kar je kljub povečanju prodaje proizvodov, ki jih te družbe prav tako prodajajo²⁷, znižalo skupne poslovne prihodke. Ob povečanju stroškov dela in odpisov vrednosti pa so se poslovni odhodki zmanjšali za manj kot poslovni prihodki. Družbe največje skupine po ustvarjenih prihodkih v trgovini na drobno - *trgovine na drobno v nespecializiranih prodajalnah*, ki jih skoraj v celoti določa poslovanje hipermarketov, večjih marketov in diskontov (G 47.110) pa so leto 2015 zaključile s skoraj za polovico večjim neto čistim dobičkom iz poslovanja kot leto pred tem (117 mio evrov). Ob izboljšanju razmer na trgu dela in s tem večji potrošnji gospodinjstev so bili višji poslovni prihodki posledica višje prodaje v diskontnih prodajalnah, medtem ko se je prodaja največjih treh družb v tej panogi tudi lani zmanjšala. Na spremembe v strukturi te dejavnosti pokaže tudi analiza koncentracije panoge. Ob zmanjševanju števila družb se namreč niža delež največjih treh družb v ustvarjenih poslovnih prihodkih, krepijo pa deleži drugih družb, zaradi česar se stopnja koncentracije, merjena s Hirschman-Herfindahlovim indeksom (HHI), po letu 2006 znižuje. Leta 2015 se je približala meji med visoko in srednjo stopnjo koncentracije²⁸.

Neto finančna izguba trgovinskih družb se je v letu 2015 nadalje močno zmanjšala. Trgovske družbe so v celotnem obdobju 2008–2015 poslovale z neto finančno izgubo, katere višina pa se je skozi leta spreminjala. Po nihanjih leta 2010 in 2011, se je v naslednjih dveh letih povečala (na 459,6 mio evrov v letu 2013), v letih 2014 in 2015 pa močno zmanjšala in bila z 89,8 mio evrov najnižja v celotnem obdobju. Gibanje neto finančne izgube je bilo v preteklih letih v veliki meri posledica finančnega poslovanja večje družbe posredništva in trgovine na debelo, ki od leta 2014 zaradi stečaja ni več poslovala. Poleg poslovanja te družbe, kjer se je vrednost finančnih odhodkov iz oslabitev in odpisov finančnih naložb v posameznih letih zelo različno gibala, so na povečanje neto finančne izgube leta 2012 vplivale tudi družbe trgovine na drobno²⁹, ki so poleg ostalih družb trgovine na debelo vplivale tudi na povečanje leta 2013. Na izboljšanje v naslednjih dveh letih je vplivala za 219,5 mio evrov manjša neto finančna izguba družb trgovine na debelo leta 2014³⁰ (ki se je sicer lani povečala za 28,1 mio evrov), leta 2015 pa za 153 mio evrov manjša neto finančna izguba družb trgovine na drobno. V slednjih so se leta 2015 ob višjih finančnih prihodkih močno zmanjšali finančni odhodki (pretežno zaradi manjših finančnih odhodkov iz oslabitve).

²⁷ Kot so zemeljski plin, električna in toplotna energija, trgovsko blago.

²⁸ Po tem merilu je visoka koncentracija pri vrednostih indeksa nad 1800.

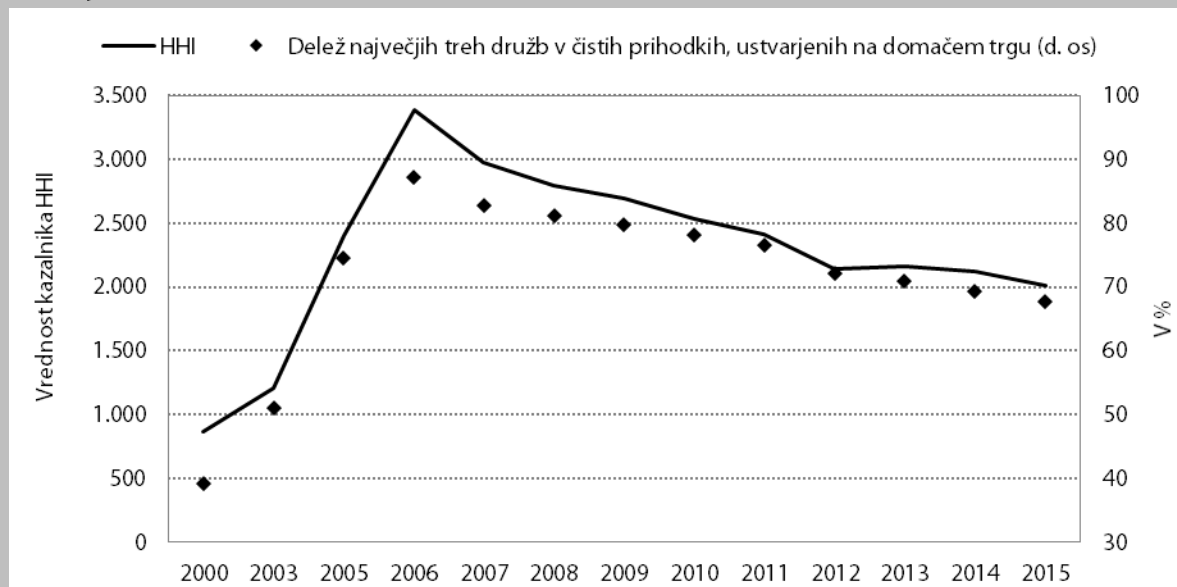
²⁹ Le-te so neto finančno izgubo povečale za skoraj 40 %, kar je bilo posledica povečanj finančnih odhodkov največje trgovske družbe na drobno, ki pretežno prodaja živila, ki je izvedla odpise, popravke vrednosti in oslabitve.

³⁰ Poleg stečaja družbe, ki je imela še leta 2013 za več kot 100 mio evrov neto finančne izgube, je na izboljšanje rezultatov vplivalo tudi izboljšanje poslovanja drugih družb v trgovini na debelo.

Okvir 1: Koncentracija v nespecializiranih pretežno živilskih prodajalnah na drobno

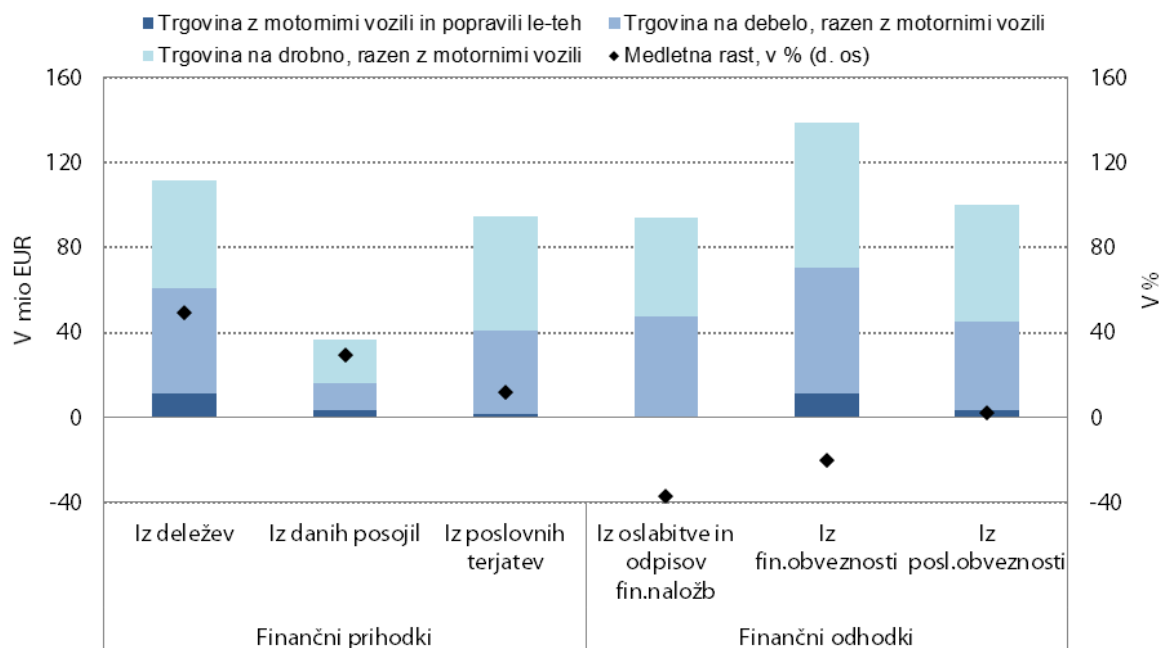
Koncentracija pretežno živilskih prodajalnih v Sloveniji se po letu 2006 zmanjšuje zaradi povečane prodaje v diskontnih trgovinah. Za nespecializirane prodajalne, ki pretežno prodajajo živila (hipermarketi, marketi, diskonti ...)¹, je bila od leta 2000 značilna krepitev koncentracije, ki je bila posledica propadanja manjših družb oz. njihovega povezovanja ali prevzemanja s strani večjih podjetij. Stopnja koncentracije, merjena s Hirschman-Herfindahlovim indeksom (HHI), je v tej panogi po nizki vrednosti v letu 2000 leta 2005 presegla mejo visoke koncentracije (1.800). Potem ko je leta 2006 dosegla najvišjo vrednost (3.387), se je v naslednjih letih zniževala in leta 2015 dosegla vrednost 2.015 in se tako že precej približala meji med visoko in srednjo koncentracijo (1.800). Zniževanje koncentracije v zadnjih letih je bilo predvsem posledica krepitve prodaje v tujih diskontih, ki so na slovenski trg vstopili v letih 2005 in 2007. Ti so s širitvijo svojih poslovnih mrež in spreminjanjem nakupovalnih navad slovenskega kupca, do katerih je prišlo tudi zaradi gospodarske krize, v letu 2015 skupaj ustvarili 21,2% celotnega prihodka od prodaje panoge na slovenskem trgu (leta 2007 6,5%, v letu 2014 19,6%). To je vplivalo na padec deleža največjih treh družb v prihodku panoge, ki se je z 82,9% leta 2007 znižal na 67,7% v letu 2015.

Slika 34: Kazalnika koncentracije v nespecializiranih, pretežno živilskih prodajalnah na drobno v obdobju 2000–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opomba: HHI – Hirschman-Herfindahlov indeks koncentracije.

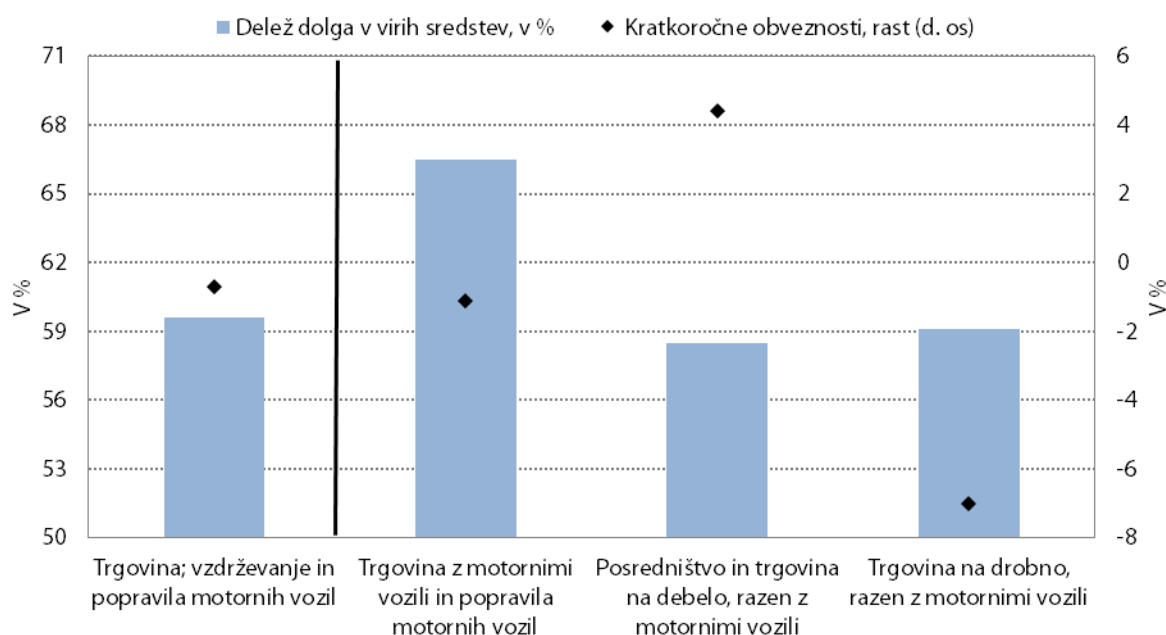
¹Družbe, ki so po SKD registrirane v 47.110.

Slika 35: Finančno poslovanje gospodarskih družb v dejavnosti trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil v letu 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Zadolženost trgovinskih družb se je leta 2015 nadalje zmanjšala in bila najnižja po letu 2008.

Kratkoročne obveznosti, ki predstavljajo večino deleža trgovinskega dolga v virih sredstev, so se leta 2015 še nekoliko zmanjšale, kar je bilo predvsem posledica nižjih obveznosti družb trgovine na drobno. Ob hkratnem povečanju obsega kapitala se je njihova zadolženost, merjena z deležem dolga v virih sredstev, še zmanjšala in bila z 59,6 % najnižja v obdobju 2008–2015. Tudi v letu 2015 so najbolj zadolžene med družbami trgovinske dejavnosti ostale družbe trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili.

Slika 36: Zadolženost trgovinskih družb v letu 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

3.8 PROMET IN SKLADIŠČENJE (H)**Tabela 10: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti prometa in skladiščenja v obdobju 2008–2015**

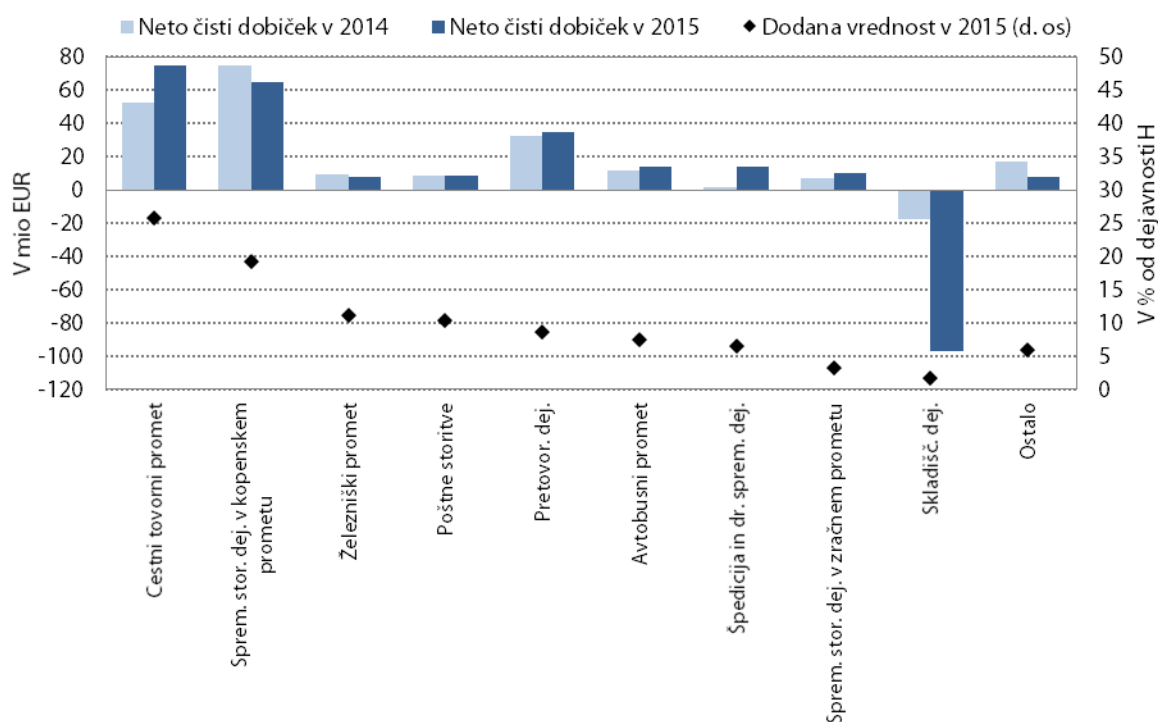
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	2.253	2.375	2.506	2.643	2.789	2.901	2.996	3.225
Število zaposlenih ¹	37.557	36.783	35.665	33.128	32.827	32.102	33.021	34.379
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	7,4	7,7	7,7	7,4	7,5	7,5	7,6	7,7
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	7,3	7,3	8,7	8,7	8,9	9,0	9,2	9,2
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	109,9	-127,2	-21,8	-13,7	139,6	174,1	197,0	140,2
VELIKOST PODJETJA								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	4.689	4.497	4.195	3.870	3.620	3.501	3.383	3.147
Število zaposlenih/podjetje	16,7	15,5	14,2	12,5	11,8	11,1	11,0	10,7
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	269	290	300	300	307	315	307	294
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,047	1,007	1,045	1,059	1,067	1,074	1,078	1,058
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	1,1	-1,2	-0,2	-0,1	1,4	1,7	1,9	1,4
Donosnost prihodkov (v %)	2,8	-3,7	-0,6	-0,3	3,4	4,1	4,4	3,0
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	35.153	32.407	40.503	44.303	44.839	46.694	48.652	48.745
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	23.003	23.009	23.599	23.654	23.891	24.398	24.934	25.059
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	65,4	71,0	58,3	53,4	53,3	52,3	51,2	51,4
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	82,2	83,0	58,8	58,7	56,3	55,4	53,8	51,3
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	15,6	14,5	15,0	15,9	13,5	16,3	16,1	15,6
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	20,6	19,6	49,8	50,1	52,0	54,8	56,9	60,1
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	96,4	97,5	98,8	97,4	98,1	97,2	98,1	100,0
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	42,8	38,5	38,9	41,3	41,6	41,1	41,5	41,9
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	86,4	88,3	81,3	84,8	84,0	81,5	81,3	81,1
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	12,5	12,1	12,2	11,5	10,9	11,2	11,7	12,5

Vir podatkov: AJPES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

V letu 2015 se je dodana vrednost dejavnosti promet in skladiščenje (H) še nadalje povečala in je bila precej višja kot ob začetku krize leta 2008³¹. V letu 2015 so gospodarske družbe v dejavnosti H ustvarile 1.676 mio EUR dodane vrednosti (za 69 mio oz. 4,3 % več kot leto prej), majhni samostojni podjetniki pa 202 mio EUR (2 mio manj kot leto prej). Od slednjega so največji del, kar 87 %, ali 177 mio EUR dodane vrednosti ustvarili majhni podjetniki v dejavnosti cestnega tovornega prometa, srednji in veliki podjetniki pa še dodatno 26 mio EUR. Po dodani vrednosti v dejavnosti H je tako s 635 mio EUR cestni blagovni promet najpomembnejši in je tudi najbolj prispeval k njeni rasti, pri družbah 74 mio EUR. Ko gledamo le gospodarske družbe pa so v letu 2015 prav tako veliko (a za četrtno manj kot cestni blagovni promet) dodane vrednosti ustvarili tudi v drugih spremljajočih dejavnostih v kopenskem prometu.

Slika 37: Struktura dodane vrednosti gospodarskih družb v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2015 ter poslovni rezultat v letih 2014 in 2015

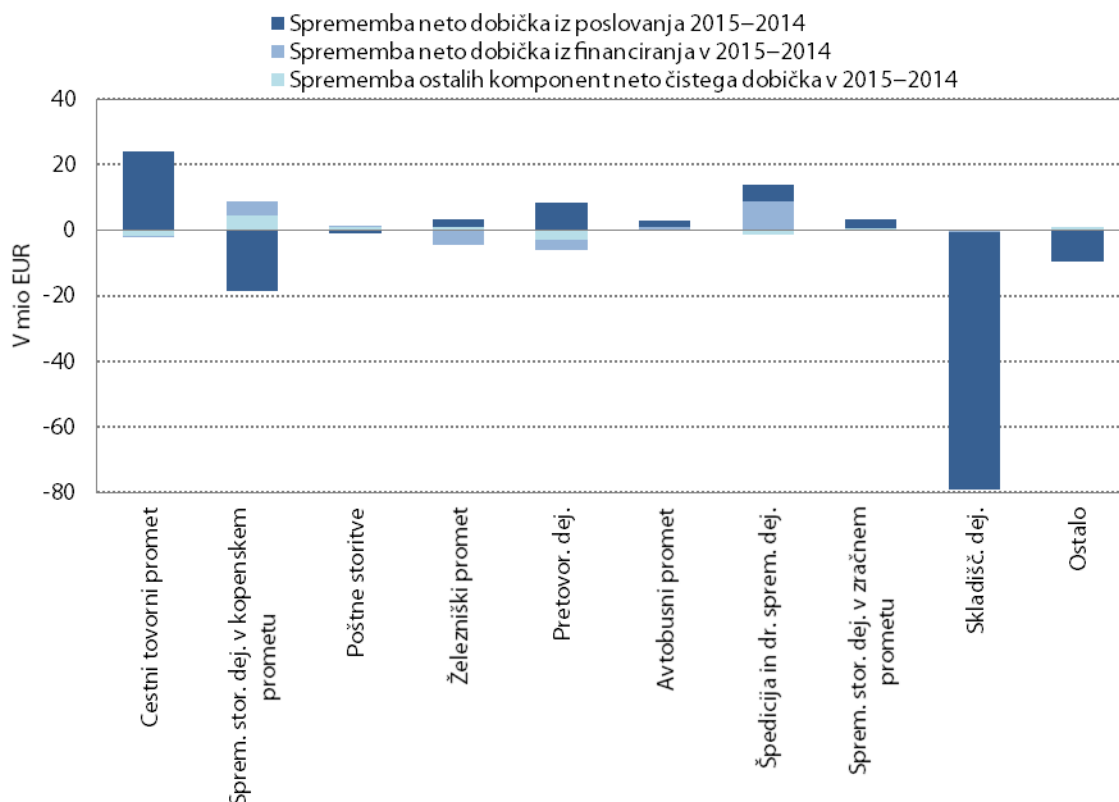
Vir podatkov: AJ PES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

V gospodarskih družbah dejavnosti promet in skladiščenje (H) se soliden poslovni rezultat sicer ohranja, a se je glede na leto prej poslabšal ob izgubi v dejavnosti skladiščenja. Z letom 2012 so v dejavnosti H splavali iz rdečih števil in dosegli 140 mio EUR neto čistega dobička, ki se je v naslednjih dveh letih še povečeval. V letu 2015 pa se je dobiček znižal za 57 mio EUR (za 29 %) in se s tem vrnil na raven iz leta 2012. K poslabšanju poslovnega rezultata v dejavnosti H je največ prispevalo močno negativno poslovanje v dejavnosti skladiščenja (zlasti v dejavnosti vzdrževanja blagovnih rezerv), kjer se je neto čista izguba v letu 2015 povečala za 79 mio EUR. Končni poslovni izid v dejavnosti H je sestavljen predvsem iz velikega neto dobička iz poslovanja (255 mio EUR) in precejšnje neto izgube iz financiranja (90 mio EUR). Slednja se po krizi le počasi znižuje. Poleg omenjene dejavnosti skladiščenja so v dejavnosti H končni poslovni rezultat občutneje poslabšali še v spremljajočih storitvenih dejavnostih v kopenskem prometu (za 10 mio EUR) ter v zračnem prometu (za 8 mio EUR), izboljšali pa so ga v cestnem tovornem

³¹ Neposredna primerjava podatkov kaže 27-odstotno povečanje dodane vrednosti v omenjenem obdobju.

prometu (za 22 mio EUR) ter v špedicijski dejavnosti (za 12 mio EUR). Največji neto čisti dobiček so v letu 2015 dosegli v cestnem tovornem prometu, 75 mio EUR, največjo izgubo pa v dejavnosti skladiščenja, 97 mio EUR.

Slika 38: Sprememba poslovnega rezultata v gospodarskih družbah v dejavnosti promet in skladiščenje v letu 2015 glede na leto 2014 po komponentah

Vir podatkov: AJ PES (statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Oddelek kopenski promet in cevovodni transport (H 49), ki je še v letu 2011 posloval z veliko izgubo, je do leta 2015 močno izboljševal poslovanje in dosegel velik dobiček. V okviru gospodarskih družb oddelka kopenski promet in cevovodni transport sta po številu zaposlenih (12.364³² in 6.763³³) najpomembnejši dejavnosti cestni tovorni promet (podrazred H 49.410) in železniški promet (podrazreda H 49.100 in 49.200). V primerjavi s predkriznim letom 2008 je bilo v letu 2015 v prvi dejavnosti 1.992 (za 19 %) več zaposlenih, v drugi pa 2.321 (za 26 %) manj. V cestnem tovornem prometu se je kar dve tretjini povečanja števila zaposlenih v omenjenem obdobju zgodilo v letu 2015, na železnici pa je zmanjševanje števila zaposlenih predvsem posledica procesa racionalizacije poslovanja. Celotna dejavnost kopenski promet in cevovodni transport je leta 2008 še vedno dosegla skromen dobiček, a se je nato do leta 2011 poslovanje močno poslabševalo, tako da so zabeležili neto čisto izgubo v višini 94 mio EUR. V naslednjih letih je šlo vseskozi navzgor, do neto čistega dobička 103 mio EUR v letu 2015. S tem je bil oddelek kopenski promet in cevovodni transport v okviru dejavnosti H daleč najuspešnejši. Dejavnost cevovodni transport je v obdobju 2008–2015 v okviru kopenskega prometa poslovala najstabilneje, z neto čistim

³² V letu 2015 je v dejavnosti cestni tovorni promet poleg gospodarskih družb poslovalo še 3.181 majhnih samostojnih podjetnikov, ki so imeli 4.622 zaposlenih ter 6 srednjih in velikih podjetnikov s 533 zaposlenimi.

³³ Zaradi primerljivosti so prišteti zaposleni dveh družb, ki zdaj nista več registrirani v železniški dejavnosti.

dobičkom med 5 in 10 mio EUR (v letu 2015 6 mio EUR), medtem ko so vse ostale dejavnosti v več letih ali vsaj občasno poslovale z izgubo, predvsem povezano z gospodarsko krizo.

V železniškem prometu se je po kriznem letu poslovanje močno popravilo in zadnja leta ohranjajo soliden dobiček. Poslovanje na železnici se je po letu 2009, ko je bila ustvarjena velika neto čista izguba v višini 30 mio EUR, izboljševalo do leta 2013, ko so dosegli 21 mio EUR neto čistega dobička, prav tolikšen pa je bil primerljivi poslovni rezultat tudi v letu 2015. V okviru poslovnih prihodkov je država za spodbujanje prevoza (zlasti potnikov) po železnici v letu 2015 namenila 64 mio EUR subvencij, kar je bilo za 9 % več kot leto prej. Po podatkih SURS se je obseg prevozov blaga in potnikov, merjeno v tonskih in potniških kilometrih, v letu 2015 povečal za slaba dva odstotka.

Dejavnost cestnega tovornega prometa (podrazred H 49.410) že nekaj let zapored močno povečuje dobiček, vse bolj pa povečuje tudi vrednost sredstev. Po stečajih nekaterih večjih družb v letu 2011 je dejavnost že naslednje leto poslovala s solidnim neto čistim dobičkom, ki se je do leta 2015 okrepil na 75 mio EUR (22 % več kot leto prej). Po podatkih SURS se je obseg prevozov blaga slovenskih prevoznikov, merjeno v tonskih kilometrih, v tem letu povečal za desetino. Izboljšanje končnega poslovnega izida je skoraj izključno posledica povečanja neto dobička iz poslovanja, medtem ko se manjša neto izguba iz financiranja v višini 12 mio EUR ohranja. Skupna zadolženost dejavnosti cestnega tovornega prometa se je po začetku krize daleč najbolj znižala leta 2012 in je še precej nižja kot v letu 2008, čeprav se spet povečuje (za 10 % v letu 2015). Vendar sodimo, da je to zadolževanje na zdravih temeljih, saj se tudi vrednost sredstev v dejavnosti močno povečuje (za 15 % v letu 2015) in že presega vrednost sredstev iz predkriznega leta.

V mestnem in primestnem kopenskem potniškem prometu (razred H 49.31) zadnja leta poslujejo s pozitivno ničlo, v medkrajevem in drugem cestnem potniškem prometu (podrazred H 49.391) pa s solidnim dobičkom. V prvi dejavnosti so od leta 2008 do leta 2012 poslovali z nekajmilijonsko neto čisto izgubo in šele v zadnjih treh letih spet ustvarjajo neto čisti dobiček, ki pa znaša le okoli polovico mio EUR. V medkrajevem avtobusnem prometu pa so po letu 2008 večinoma dosegali manjši dobiček, ki se je v zadnjih treh letih povzpел čez 10 mio EUR (v letu 2015 13 mio EUR). Javni avtobusni prevozi potnikov so, podobno kakor prevozi potnikov po železnici, subvencionirani in rahlo povišanje subvencij je v letu 2015 prav tako pripomoglo k boljšim poslovnim rezultatom. V mestnem prometu so v letu 2015 dobili dobrih 22 mio EUR subvencij (tretjina vseh poslovnih prihodkov), v medkrajevem prometu pa 31 mio EUR (19 % poslovnih prihodkov). Po podatkih SURS so v letu 2015 v mestnem potniškem prometu prepeljali manj potnikov kot leto prej (za 3 %), v cestnem javnem linijskem prometu pa več (za 4 %, merjeno v potniških kilometrih).

V vodnem prometu (oddelek H 50), kjer je osrednja dejavnost pomorski blagovni promet, so tudi v letu 2015 dosegli zmerno pozitiven poslovni rezultat. Potem ko so še v letu 2008 poslovno leto zaključili z več kot 8 mio EUR neto čistega dobička, je ta v naslednjih letih (z izjemo manjše izgube v 2011) dosegal le nekaj milijonov letno (v letu 2015 dobra 2 mio EUR). Velik del dodane vrednosti vodnega prometa poleg nekaj večjih pomorskih ladjarjev ustvarijo tudi družbe, ki opravljajo storitve vleke in asistence ladij v koprskem pristanišču.

V zračnem prometu (oddelek H 51) so v daljšem obdobju, razen leta 2014, poslovali z izgubo, hkrati pa se je v dejavnosti močno znižala vrednost sredstev. V letu 2010 je bila neto čista izguba največja, preko 20 mio EUR in se je v naslednjih nekaj letih zniževala. V letu 2014 so zabeležili skoraj 3 mio EUR neto čistega dobička, v letu 2015 pa spet več kot 5 mio EUR neto čiste izgube. V zračnem prometu se je v

obdobju 2008–2015 vrednost sredstev zmanjšala za skoraj 60 % (zaposlenost za čez 40 %). S tem se je pomembno znižala tudi zadolženost, kljub temu pa dolg še vedno predstavlja 84 % virov sredstev. Po podatkih SURS so se letalski prevozi potnikov, merjeno v potniških kilometrih, v letu 2015 okrepili za 13 %, a je bil njihov obseg še vedno malenkost nižji kot leta 2008.

Dejavnost skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti (oddelek H 52) je v letu 2015 ob veliki izgubi v skladiščenju izgubila primat najuspešnejše v okviru dejavnosti H. Oddelek sestavljajo raznovrstne dejavnosti, poleg prekladalne in špedicijske dejavnosti še skladiščenje in spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem, vodnem in zračnem prometu. Po večji izgubi v letu 2009, neto čisti dobiček v oddelku 52 od leta 2012 naprej dosega preko 100 mio EUR, v letu 2015 pa je ta upadel na 32 mio EUR. Poslabšanje poslovanja izhaja predvsem iz dejavnosti skladiščenja (zlasti iz dela, ki se nanaša na blagovne rezerve), kjer se je neto čista izguba v letu 2015 povečala za 79 mio EUR in dosegla 97 mio EUR. Nekoliko (za 10 mio EUR) slabše so poslovale tudi spremljajoče storitvene dejavnosti v kopenskem prometu, kjer pa so še vedno ustvarili največ neto čistega dobička oddelka H 52, 65 mio EUR. Druga po uspešnosti poslovanja je bila v letu 2015 v okviru oddelka H 52 dejavnost pretovarjanja, kjer so dosegli 35 mio EUR neto čistega dobička. Tretja po uspešnosti poslovanja v oddelku H 52 je bila dejavnost špedicije in drugih spremljajočih prometnih dejavnosti, kjer so zabeležili 14 mio EUR neto čistega dobička in so ga v okviru omenjenega oddelka tudi najbolj povečali, za 12 mio EUR.

V poštni in kurirski dejavnosti (oddelek H 53) po veliki izgubi v letu 2013 zadnji dve leti spet poslujejo s solidnim dobičkom. Neto čista izguba poštne in kurirske dejavnosti je predlani znašala 15 mio EUR, v letu 2015 pa so dosegli prek 8 mio EUR neto čistega dobička. V letu 2013 so v oddelku H 53 imeli zlasti veliko neto izgubo iz financiranja (19 mio EUR), ki je bila predvsem posledica izjemno visokih finančnih odhodkov iz oslabitve in odpisov finančnih naložb in je bila do leta 2015 praktično odpravljena.

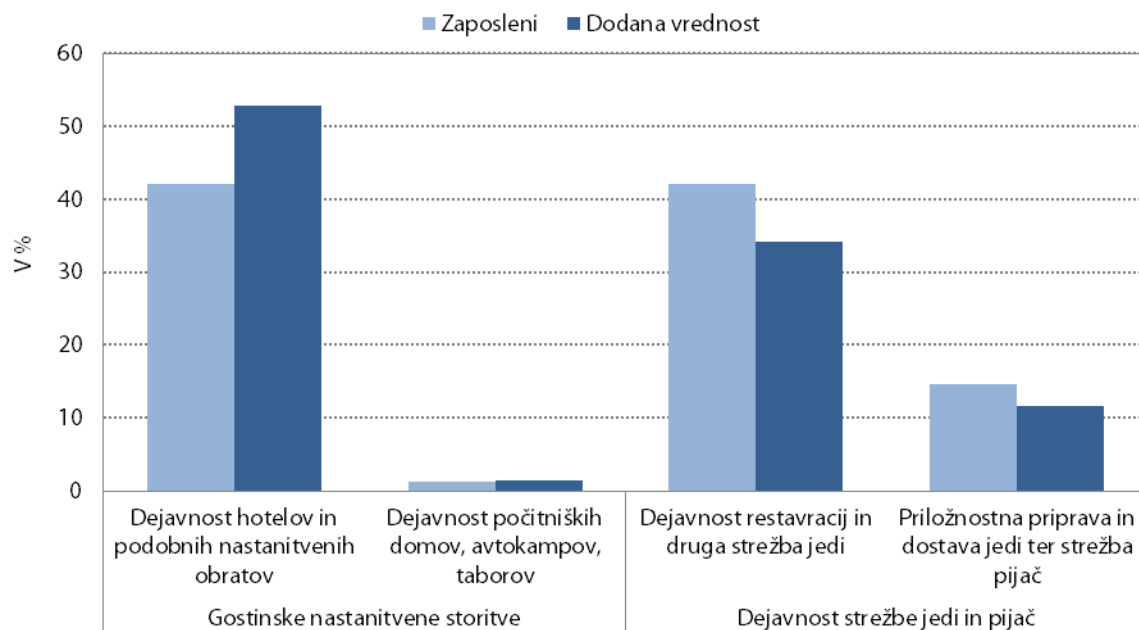
3.9 GOSTINSTVO (I)**Tabela 11: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v gostinstvu v obdobju 2008–2015**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	2.318	2.459	2.541	2.641	2.733	2.870	3.028	3.208
Število zaposlenih ¹	17.255	17.700	17.067	17.042	16.281	15.656	15.988	16.857
Delež zaposlenih v vseh družbah	3,4	3,7	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,8
Delež dodane vrednosti v vseh družbah	2,3	2,5	2,4	2,5	2,5	2,4	2,3	2,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	-27,6	-37,4	-59,4	-70,2	-93,9	-32,7	-70,9	0,0
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.004	1.008	995	905	847	776	702	628
Število zaposlenih/podjetje	7,4	7,2	6,7	6,5	6,0	5,5	5,3	5,3
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	127	133	146	140	144	142	133	121
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,022	1,013	0,987	0,988	0,987	0,992	0,971	1,012
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	-1,3	-1,6	-2,4	-2,9	-4,0	-1,5	-3,3	0,0
Donosnost prihodkov (v %)	-2,4	-3,6	-5,6	-6,5	-8,7	-3,1	-6,5	0,0
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	24.068	23.253	23.679	24.528	25.411	25.319	25.351	26.630
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	16.990	17.157	17.927	18.068	18.397	18.565	18.801	18.804
Stroški dela v dodani vrednosti (v %)	70,6	73,8	75,7	73,7	72,4	73,3	74,2	70,6
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	58,0	62,0	63,6	63,0	64,2	64,7	65,6	61,0
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	26,4	29,4	30,1	29,0	30,2	28,9	30,1	29,3
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	50,6	44,9	42,3	42,8	41,6	41,3	42,4	46,9
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	86,2	81,3	79,5	80,3	79,5	81,8	84,3	83,3
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	4,4	3,8	3,4	3,4	4,1	3,6	3,4	3,0
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	83,0	84,8	86,0	86,5	85,9	85,5	81,2	83,1
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	10,0	8,9	8,9	9,3	8,8	7,9	8,1	8,4

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Dodana vrednost in število zaposlenih gostinskih (I) družb sta se leta 2015 močno povečala. Dodana vrednost gostinskih družb je bila lani višja za desetino, tako da se je njihov delež v skupni dodani vrednosti gospodarskih družb povečal na 2,5 %. Manjše, za 5,4 % je bilo povečanje števila zaposlenih, tako da se je produktivnost dela v gostinskih družbah (dodana vrednost na zaposlenega) leta 2015 relativno močno izboljšala. Ob nespremenjenih stroških dela na zaposlenega se je za 3,5 o. t. zmanjšal tudi delež stroškov dela v dodani vrednosti (na 70,6 %). Boljše kot pred letom so poslovale družbe obeh oddelkov - družbe, ki se ukvarjajo z gostinskimi nastanitvenimi dejavnostmi (I 55) in družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač (I 56). Največji del oddelka nastanitvenih storitev sicer predstavljajo hoteli in podobni obrati (I 55.1), v oddelku strežba jedi in pijač pa restavracije in družbe druge strežbe jedi (I 56.1).

Slika 39: Delež v dodani vrednosti ter zaposlenosti vseh gostinskih družb leta 2015

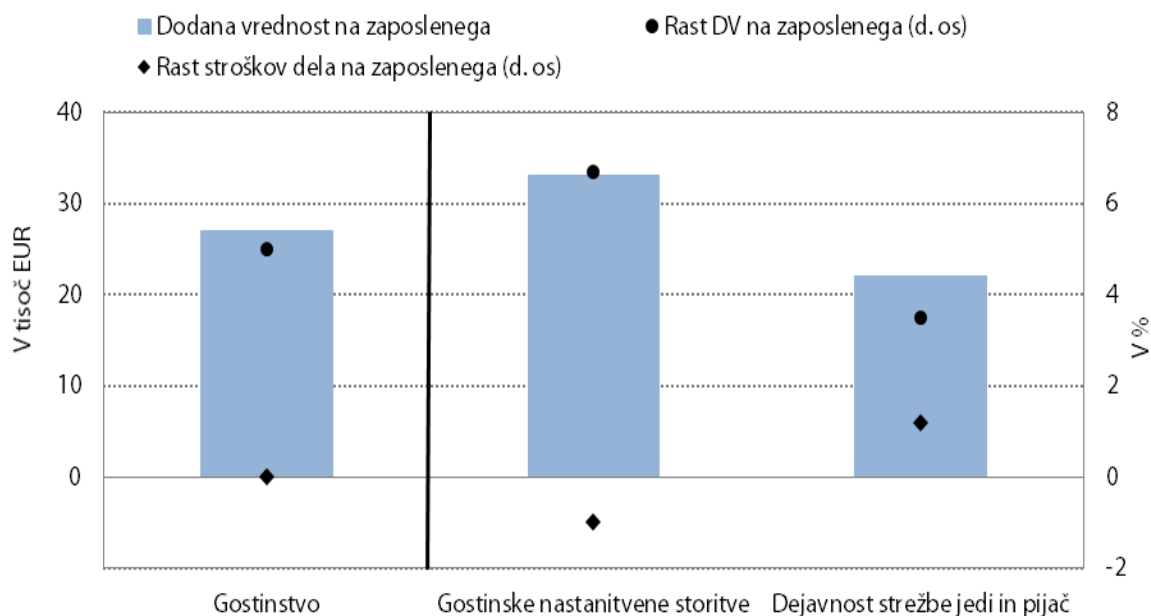
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gostinske družbe so leta 2015 prvič v obdobju 2008–2015 poslovale z neto čistim dobičkom. V obdobju 2008–2014 so gostinske družbe poslovale z neto čisto izgubo, ki je bila največja leta 2012. Slabi rezultati so bili posledica visoke neto izgube iz financiranja, v letih od 2010 dalje pa tudi neto izgube iz poslovanja. Leta 2015 so ponovno dosegli neto poslovni dobiček, kar je ob zmanjšanju neto izgube iz financiranja in večjem neto dobičku iz izrednih dogodkov privedlo do neto čistega dobička poslovnega leta. Rezultate poslovanja so izboljšale družbe obeh oddelkov. Družbe, ki strežejo jedi in pijačo so poslovno leto prvič zaključile z neto čistim dobičkom, družbe nastanitvenih dejavnosti pa z najmanjšo neto čisto izgubo v celotnem obdobju.

Gostinske družbe so po petih letih spet poslovale z neto dobičkom iz poslovanja, na kar je vplivala rast zasebne potrošnje in večji obisk tujih turistov. Poslovanje gostinskih družb je bilo po letu 2009, ko so še poslovale z neto dobičkom iz poslovanja, iz leta v leto slabše, tako da so leto 2014 končale z neto čisto izgubo iz poslovanja v višini 31,5 mio evrov. Poslabšanje je bilo posledica delovanja družb nastanitvenih dejavnosti, ki so po letu 2009 poslovale negativno (leta 2014 33,7 mio evrov). Omenjene družbe so leta 2015 močno izboljšale svoje poslovanje in leto končale z neto čistim dobičkom iz poslovanja v višini 8,6 mio evrov. To je bilo posledica povečanja prodajnih prihodkov ob povečanem

obisku tako tujih kot domačih turistov³⁴ in zmanjšanja v preteklih letih zelo visokih poslovnih odhodkov, do katerega je prišlo predvsem zaradi zmanjšanja odpisov vrednosti. Ob rasti zasebne potrošnje in povečanem obisku tujih turistov so leta 2015 svoje poslovanje nadalje izboljšale tudi družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač³⁵. Te so več kot podvojile neto dobiček iz poslovanja, na 5,3 mio evrov.

Slika 40: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v gostinskih gospodarskih družbah v letu 2015

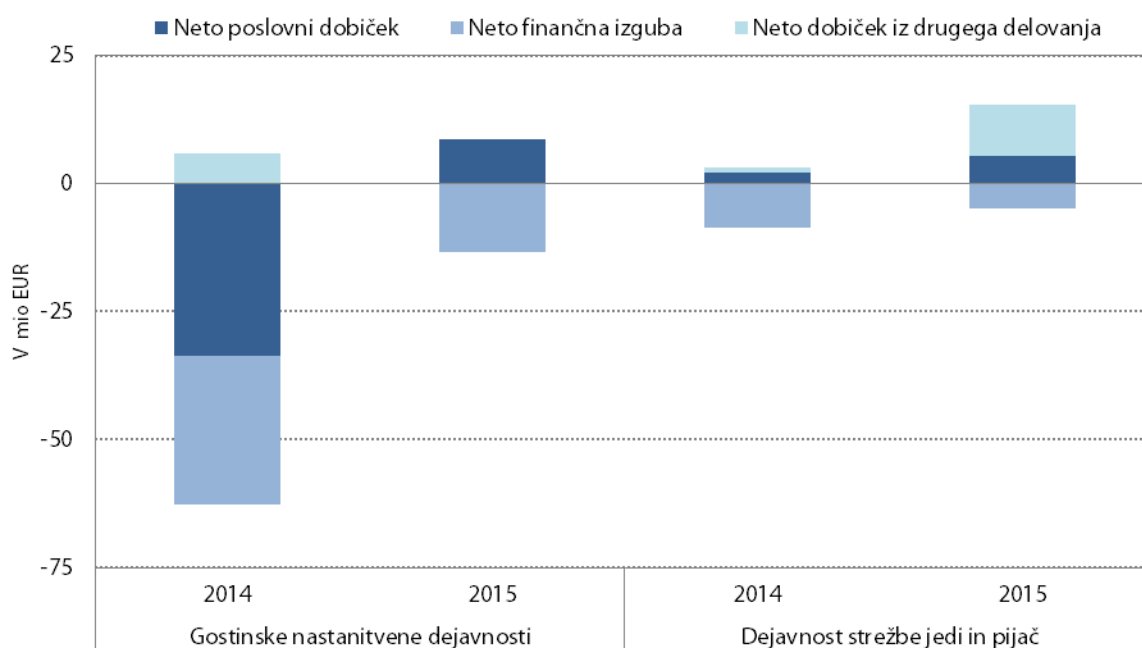
Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gostinske družbe so leto 2015 zaključile z najnižjo neto izgubo iz financiranja celotnega obdobja.

Finančno poslovanje, ki se je poslabševalo v obdobju 2009–2012, se je v naslednjih treh letih izboljšalo. Neto izguba iz financiranja, ki je bila najvišja v letu 2012 (77,9 mio evrov), se je do leta 2015 zmanjšala na 18,5 mio evrov. Izboljšanje v zadnjem letu je bilo posledica poslovanja družb obeh oddelkov, kjer so se ob zmanjšanju finančnih odhodkov (predvsem zaradi zmanjšanja oslabitev) precej povečali finančni prihodki (predvsem iz deležev in danih posojil).

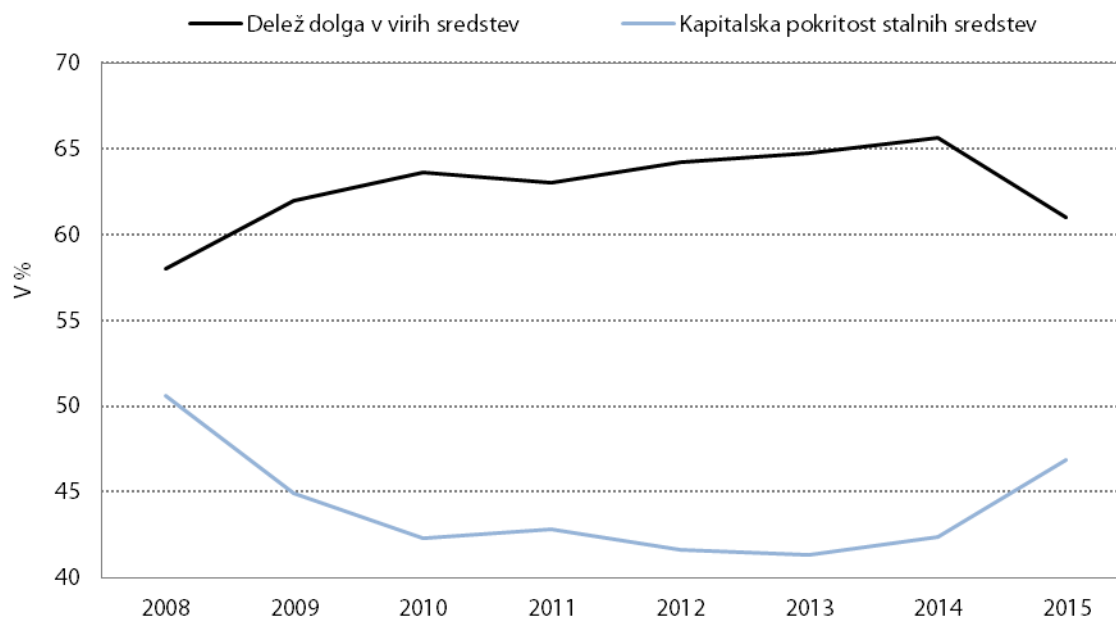
³⁴ Število prenočitev turistov se je leta 2015 povečalo za 7,8%; od tega domačih za 6,5%, tujih turistov pa za 8,6%.

³⁵ Na izboljšanje rezultatov leta 2014 je po naši oceni vplival tudi boj proti sivi ekonomiji. Podatki Ministrstva za finance in Davčnega urada RS namreč kažejo, da se je v letih 2013 in 2014 izboljšalo prostovoljno izpolnjevanje davčnih obveznosti in število samoprijav ter zmanjšalo število kršitev ob inšpekcijskih pregledih. Število zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač se je tako v letu 2014 povečalo za 6,6%, čisti prihodki od prodaje pa za 7,4%.

Slika 41: Poslovni izid družb gostinskih oddelkov v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gostinske družbe so leta 2015 močno zmanjšale zadolženost. Dolg gostinskih družb se je, po povečevanju v celotnem obdobju, leta 2015 zmanjšal za 4,6 o. t. na 61,0% virov sredstev, kar je bilo najmanj po letu 2008. Zmanjšanje je bilo posledica poslovanja družb obeh oddelkov, ki so leta 2015 izboljšale tudi kapitalsko pokritost sredstev.

Slika 42: Zadolženost in finančna pokritost gostinskih družb v obdobju 2008–2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Okvir 2: Poslovanje gostinskih malih podjetnikov

Pomemben del dodane vrednosti dejavnosti gostinstva poleg gospodarskih družb ustvarijo samostojni podjetniki¹, in sicer več kot petino skupne gostinske dodane vrednosti. Posebej dejavni so v dejavnosti strežbe jedi in pijač, kjer ustvarijo skoraj 40 % celotne dodane vrednosti panoge.

Število malih podjetnikov, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač, se je po rasti v letih 2008–2011 v naslednjih štirih letih zmanjšalo na 4.417. Število njihovih zaposlenih se je zmanjševalo v celotnem obdobju do leta 2014, leta 2015 pa se je prvič povečalo. Leta 2015 je bilo tako v panogi zaposlenih nekaj manj kot 5.600 ljudi (v družbah v isti panogi 9.550). Povečanju števila zaposlenih ni sledilo povečanje dodane vrednosti, tako da se je produktivnost dela leta 2015 nekoliko zmanjšala in bila z 21.228 evri na zaposlenega nižja kot pri gospodarskih družbah te dejavnosti. Leto 2015 so zaključili z 20,5 mio evrov neto podjetnikovega dohodka, kar je bilo za desetino manj kot leta 2014, ko se je drugo leto zapored močno povečal. Neto podjetnikov dohodek so ustvarili iz poslovanja in iz drugega delovanja, neto rezultat iz finančnega delovanja pa je bil negativen. Neto podjetnikov dohodek iz poslovanja se je, po močnem povečanju v preteklih dveh letih, leta 2015 zmanjšal za desetino, kar je bila posledica povišanja poslovnih odhodkov zaradi višjih stroškov dela ob povečanju števila zaposlenih. Poslovni prihodki so, po povečanju v preteklih dveh letih, ostali podobni kot leta 2014. Ob precejšnjem zmanjšanju obveznosti, se je zadolženost malih podjetnikov leta 2015 močno zmanjšala, višja je bila tudi kapitalna pokritost sredstev.

Tabela 12: Izbrani kazalniki poslovanja malih samostojnih podjetnikov v gostinstvu v obdobju 2008–2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število malih podjetnikov	4.902	4.985	5.084	5.129	5.035	4.952	4.930	4.720
Število zaposlenih pri podjetnikih ¹	7.681	7.469	6.962	6.640	6.301	5.813	5.752	5.897
Delež malih podjetnikov v zaposlenosti dejavnosti	12,3	13,0	13,8	13,9	13,9	13,7	13,8	14,4
Neto dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	17.641	17.162	17.805	18.673	19.041	21.353	22.255	21.726
Delež malih podjetnikov v dodani vrednosti dejavnosti	8,0	8,9	9,2	9,2	9,2	9,8	9,8	10,0
Neto ² podjetnikov dohodek (v tisoč EUR)	20.130	14.165	10.535	11.035	9.314	19.407	24.144	21.974
Gospodarnost poslovanja	1,059	1,041	1,031	1,030	1,027	1,051	1,062	1,056

Vir podatkov: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med prihodki in odhodki obračunskega obdobja oz. podjetnikov dohodek, zmanjšan za negativni poslovni izid.

¹Samostojni podjetniki so razvrščeni po velikosti. Za male podjetnike so obrazci predpisani na podlagi Računovodskih rešitev pri malih samostojnih podjetnikih posameznikov, srednji in veliki podjetniki pa predložijo podatke iz letnih poročil na enakih obrazcih kot gospodarske družbe.

3.10 INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI (J)**Tabela 13: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih v obdobju 2008–2015**

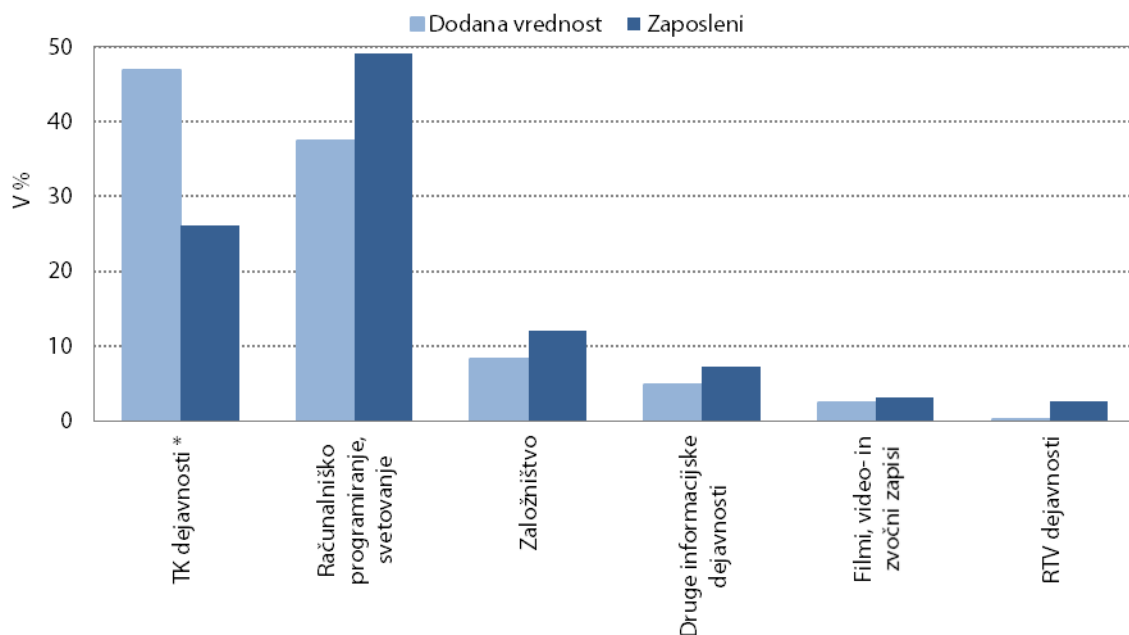
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	2.571	2.803	2.982	3.157	3.289	3.372	3.549	3.695
Število zaposlenih ¹	17.843	17.923	17.753	17.428	17.627	17.234	17.270	17.916
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	3,5	3,7	3,8	3,9	4,1	4,0	4,0	4,0
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	6,3	6,5	6,6	6,5	6,8	6,6	6,2	6,3
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	214,9	110,2	-214,9	85,5	139,0	124,0	123,7	162,6
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.699	1.599	1.408	1.224	1.190	1.131	1.094	1.106
Število zaposlenih/podjetje	6,9	6,4	6,0	5,5	5,4	5,1	4,9	4,8
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	231	245	244	213	221	222	223	221
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,080	1,048	1,039	1,065	1,071	1,064	1,053	1,076
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	5,2	2,5	-5,0	2,3	3,6	3,2	3,2	4,1
Donosnost prihodkov (v %)	6,6	3,6	-7,0	2,9	4,8	4,1	4,0	5,1
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	63.823	59.295	61.700	63.057	63.410	63.714	62.269	64.068
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	33.565	33.270	34.420	34.237	34.463	35.170	35.771	35.252
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	52,6	56,1	55,8	54,3	54,4	55,2	57,4	55,0
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	52,5	52,9	56,8	58,6	54,6	54,1	55,3	54,7
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	34,0	28,4	33,0	33,9	29,5	26,9	26,5	34,6
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	69,4	66,5	65,1	63,8	73,2	72,2	70,4	68,5
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	92,5	97,9	97,1	97,8	108,1	109,2	109,5	94,3
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	12,6	12,5	13,8	15,1	17,0	20,8	22,4	24,7
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	68,4	70,8	66,4	64,9	62,1	63,6	63,5	66,1
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	24,7	22,9	24,4	24,3	23,2	20,5	19,4	17,9

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Obseg dodane vrednosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti (J) se je v zadnjem letu obdobja 2008–2015 najbolj povečal. Te družbe so ustvarile za 1.147,8 mio EUR dodane vrednosti³⁶, kar je pomenilo 6,7-odstotno rast glede na leto prej. Ker je bila rast dodane vrednosti vseh družb nekoliko nižja (4,8-odstotna), se je delež dejavnosti J v strukturi celotne dodane vrednosti povečal za 0,1 o. t. Poslovni prihodki so se povečali za 3,9 %, še nekoliko bolj so se povečali stroški blaga, materiala in storitev (za 4,3 %), drugi poslovni odhodki pa so se občutno zmanjšali, za 54,3 %. Med oddelki dejavnosti J se je dodana vrednost najbolj povečala prav v telekomunikacijskih družbah (J 61), ki tudi največ prispevajo v celotno dodano vrednost panoge, ob tem, da je bila rast poslovnih prihodkov precej skromna. Stroškovne komponente teh družb so se zmanjšale; stroški blaga, materiala in storitev za 0,7 %, drugi poslovni odhodki kar za 85,3 %.

Slika 43: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

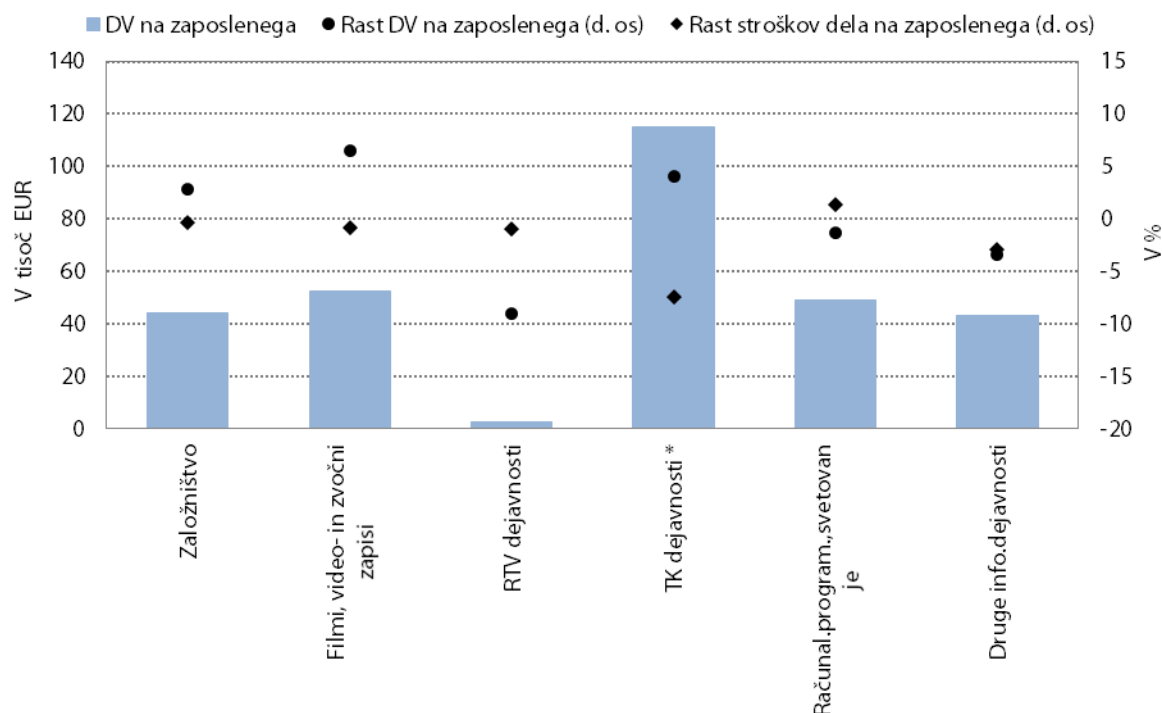
Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Ob večji rasti dodane vrednosti od zaposlenosti se je produktivnost dela lani povečala. Število zaposlenih v informacijsko-komunikacijskih družbah se je v osemletnem obdobju 2008–2015 lani povečalo najbolj, za 3,7 %, kar je ob še večji rasti dodane vrednosti privedlo do skoraj 3-odstotnega povečanja produktivnosti dela, ki je merjena kot razmerje med dodano vrednostjo in številom zaposlenih. Število zaposlenih se je lani še nadalje povečalo v telekomunikacijskih dejavnostih od J 61 do J 63, in sicer v vseh za več kot 5 %. Ker se je v zadnjih dveh, z računalniškimi storitvami povezanih dejavnostih, dodana vrednost povečala manj, se je to odrazilo v zmanjšanju produktivnosti dela. Dodana vrednost na

³⁶ Majhni samostojni podjetniki so ustvarili za 16,3 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 15,7 % manj kot leta 2014. Njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti J se je tako zmanjšal za 0,4 o. t. oz. na 1,4 %. Prav tako se je zmanjšalo število majhnih samostojnih podjetnikov kot tudi število pri njih zaposlenih oseb, za -17,2 % oz. za -8,3 %. Majhni podjetniki, ki se ukvarjajo z računalniškim programiranjem in svetovanjem (J 62), še naprej ostajajo največji med vsemi dejavnostmi v panogi J, in sicer tako po prispevku k dodani vrednosti kot v strukturi zaposlenih, saj so prispevali 54,6 % oz. 53,8 %. Približno petino so k dodani vrednosti in v strukturo zaposlenih prispevali majhni podjetniki, ki se ukvarjajo z dejavnostjo v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi (J 59), kar je bil drugi največji prispevek med samostojnimi podjetniki v dejavnosti J.

zaposlenega celotne dejavnosti J še naprej ostaja večja od povprečja vseh gospodarskih družb, za 55,8 %, predvsem zaradi visoke kapitalne intenzivnosti telekomunikacijskih družb (J 61). Družbe, ki izvajajo RTV dejavnosti (J 60), pa še naprej edine zaostajajo v produktivnosti za povprečjem vseh gospodarskih družb. Produktivnost telekomunikacijskih družb se je ob znatnem povečanju tako dodane vrednosti kot števila zaposlenih povečala na 115.186 EUR na zaposlenega in je za 180,1 % presegla povprečno produktivnost vseh gospodarskih družb.

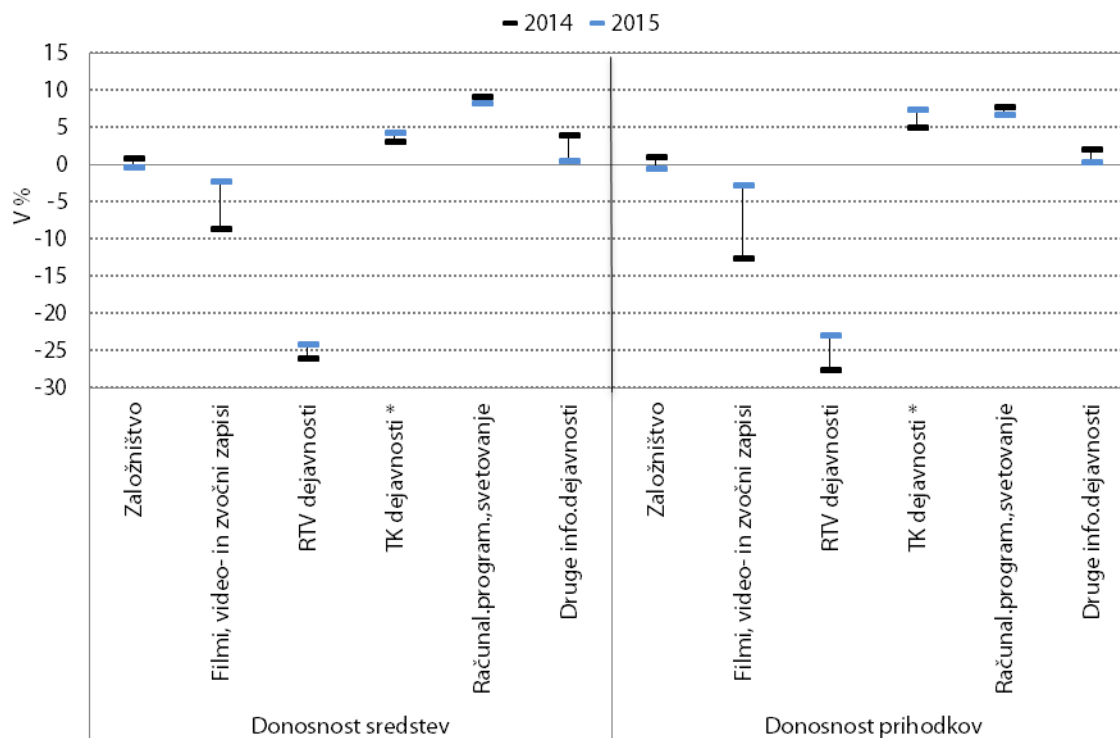
Slika 44: Produktivnost (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Gospodarske družbe informacijskih in komunikacijskih dejavnosti so v letu 2015 občutno povečale neto čisti dobiček, ki pa je še vedno zaostajal za predkriznim. Obračunsko obdobje so tudi lani zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom iz poslovanja in drugega delovanja, izguba iz financiranja pa se je precej povečala. Neto dobiček iz poslovanja, ki se je v predhodnih dveh letih zmanjševal, je lani dosegel 219,7 mio EUR in se je glede na leto prej povečal za 45,5 %. Neto izgubo iz poslovanja so podobno kot v prejšnjih letih ustvarili edino v družbah, ki izvajajo radijsko in televizijsko dejavnost (J 60). Iz drugega delovanja so družbe izkazale pozitiven poslovni rezultat v obsegu 31,4 mio EUR, kar je pomenilo občutno povečanje glede na leto prej (za 75,3 %). Zadnja tri leta so edino družbe, ki se ukvarjajo z založništvom (J 58) izkazovale izgubo iz drugega delovanja. Neto izguba iz financiranja je v dejavnosti J dosegla 68,1 mio EUR in se je občutno povečala, za 123,8 %, pri čemer so jo telekomunikacijske družbe (J 61) ustvarile največ, dve tretjini. Neto čisti dobiček obračunskega obdobja je tako znašal 162,6 mio EUR, kar je pomenilo, da se je povečal za 31,5 % glede na leto prej, hkrati pa je še naprej zaostajal za ravniyo pred začetkom gospodarske krize. V telekomunikacijskih družbah (J 61 – J 63) še naprej ustvarijo največ neto čistega dobička; informacijske družbe (J 58 – J 60) pa predstavljajo del dejavnosti J, kjer je bila tudi lani izkazana neto čista izguba.

Slika 45: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letih 2014 in 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

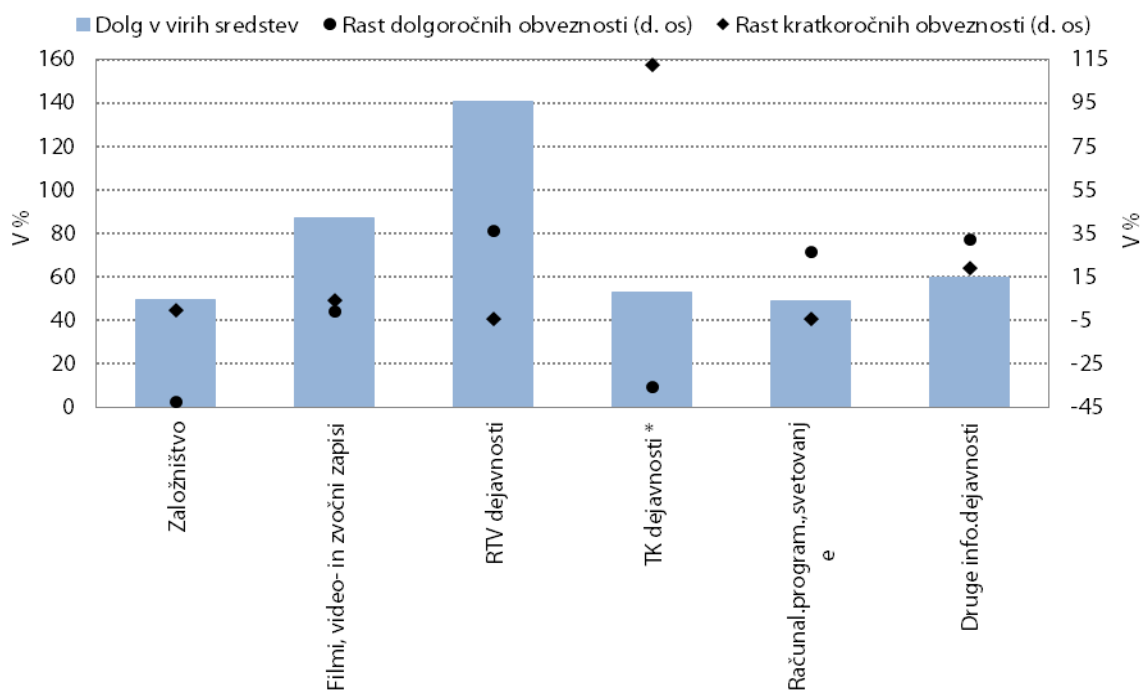
Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

Gospodarnost poslovanja se je lani izboljšala in zelo približala vrednosti pred začetkom krize, pred tem pa se je dve leti zapored poslabševala. Rast poslovnih prihodkov je bila opazno večja od rasti poslovnih odhodkov, zaradi česar se je gospodarnost poslovanja izboljšala z 1,053 leta 2014 na 1,076 leta 2015. Tako je le še za malenkost zaostajala za največjo vrednostjo, ki je bila dosežena leta 2008 (1,080). Med oddelki dejavnosti se je precej izboljšala v družbah, ki se ukvarjajo z dejavnostjo v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi (J 59) in telekomunikacijskih družbah (J 61). Prve so najbolj med oddelki dejavnosti J povečale poslovne prihodke, pri čemer so se s prodajo znatno preusmerile na tuje trge, kjer so povečale prihodke skoraj za tretjino. Hkrati, vendar precej manj, so povečale tudi poslovne odhodke, predvsem na račun večjih stroškov blaga, materiala in storitev. Tako so dosegle tudi največje izboljšanje izvozne usmerjenosti v celotni dejavnosti J, na 23,4 %, ki se je zato precej približala povprečju dejavnosti. Druge so izboljšale gospodarnost poslovanja predvsem zaradi zmanjšanja poslovnih odhodkov in hkratnega povečanja poslovnih prihodkov. Izvozno usmerjenost so pomembno izboljšale še računalniško-svetovalne družbe (J 62), ki so še nadalje pospešile prodajo na tujih trgih, za skoraj četrtno. Te družbe v celotnem obdobju osmih let (2008–2015) presegajo povprečno izvozno usmerjenost dejavnosti J. Povprečna izvozna usmerjenost se je lani še okrepila, za 2,3 o. t. oziroma na 24,7 %, vendar pa še precej zaostaja za vrednostjo, ki jo v povprečju dosegajo vse gospodarske družbe (38,4 %).

Zadolženost družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti zadnja štiri leta stagnira. Znašala je 54,7 % in se je glede na leto prej nekoliko zmanjšala. Ob znatnem zmanjšanju dolgoročnih obveznosti ter ponovni rasti vrednosti kapitala, ki se je pred tem dve leti zapored zmanjševala, se je razmerje med dolgom in obveznostmi do virov sredstev lani zmanjšalo za 0,6 o. t. in tako še naprej ostalo manjše od

povprečne zadolženosti vseh gospodarskih družb zasebnega sektorja³⁷ v obdobju 2008–2015. Najvišja v celotnem analiziranem obdobju ostaja v družbah, ki izvajajo radijsko in televizijsko dejavnost (J 60), in se v zadnjih treh letih pospešeno povečuje. Razmerje med kratkoročnimi obveznostmi in obveznostmi do virov sredstev je lani doseglo podobno raven kot leta 2008, saj so se kratkoročne finančne obveznosti izjemno povečale, za 140,4 %, obveznosti do virov sredstev pa precej manj, za 5,3 %.

Slika 46: Zadolženost v gospodarskih družbah informacijskih in komunikacijskih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * TK – telekomunikacijske dejavnosti.

³⁷ Gre za dejavnosti A-N in R-T po SKD 2008.

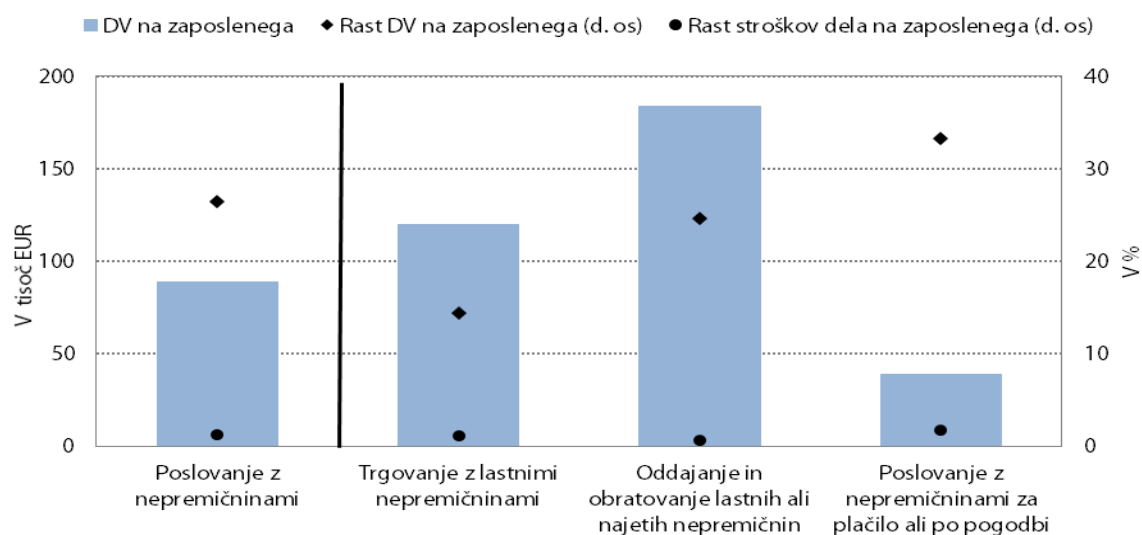
3.11 POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI (L)**Tabela 14: Izbrani kazalniki poslovanja nepremičninskih družb v obdobju 2008–2015**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	1.725	1.792	1.834	1.891	1.960	1.991	2.085	2.191
Število zaposlenih ¹	3.463	3.600	3.456	3.235	3.052	2.996	3.069	3.043
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6	1,3	1,2	1,5
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	45,5	3,0	-25,6	-39,0	-116,7	-192,2	-454,2	64,4
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	2.280	2.513	2.254	2.482	2.303	2.100	2.044	1.931
Število zaposlenih/podjetje	2,0	2,0	1,9	1,7	1,6	1,5	1,5	1,4
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	1.042	1.171	1.180	1.349	1.487	1.404	1.441	1.367
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,177	1,160	1,147	1,149	1,015	0,965	0,930	1,124
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	1,3	0,1	-0,6	-0,9	-2,6	-4,6	-10,3	1,6
Donosnost prihodkov (v %)	5,3	0,4	-3,7	-5,8	-16,3	-32,7	-71,6	9,5
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	76.395	71.396	74.304	81.656	86.298	74.282	70.253	88.888
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	22.472	22.671	23.380	24.079	24.163	24.329	24.259	24.574
Stroški dela v dodani vrednosti (v %)	29,4	31,8	31,5	29,5	28,0	32,8	34,5	27,6
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	74,3	74,8	74,1	76,4	77,8	77,1	82,1	68,1
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	35,9	36,4	34,0	29,5	31,1	27,9	25,0	22,5
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	38,5	38,0	38,0	33,9	31,8	33,5	23,9	41,8
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	81,4	81,4	81,7	88,5	88,1	94,2	92,3	94,1
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	2,6	1,2	1,4	3,0	4,7	2,5	3,0	2,6
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	66,8	66,5	68,1	69,8	69,8	68,4	74,6	76,3
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	2,1	2,1	2,5	1,9	1,9	1,8	1,6	1,6

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni. Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenecov na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Ob podobnem številu zaposlenih se je dodana vrednost družb dejavnosti poslovanja z nepremičninami (L) leta 2015 precej povečala. Po zmanjševanju v zadnjih treh letih so družbe nepremičninske dejavnosti lani močno, za četrtno, povečale dodano vrednost, s čimer se je njihov delež v dodani vrednosti vseh družb povečal na 1,5 %. Močno, za 30,6 %, se je povečala dodana vrednost družb, ki se ukvarjajo z oddajanjem in obratovanjem lastnih ali najetih nepremičnin (L 68.2). Te družbe, ki ustvarijo 60 % vse dodane vrednosti dejavnosti, so edine povečale tudi število zaposlenih. Za tretjino višjo dodano vrednost so ustvarile tudi družbe, ki poslujejo z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi (L 68.3), ki zaposlujejo več kot 60 % vseh zaposlenih dejavnosti. Ob zmanjšanju števila zaposlenih, se je dodana vrednost v tretji, najmanjši skupini družb, ki trgujejo z lastnimi nepremičninami (L 68.1), po povečanju v preteklem letu, nekoliko zmanjšala. Produktivnost dela se je tako v celotni nepremičninski dejavnosti povečala za več kot četrtno in bila najvišja v celotnem obdobju. S tem se je ob sicer nekoliko višjih stroških dela na zaposlenega močno zmanjšal tudi delež stroškov dela v dodani vrednosti in bil s 27,6 % najnižji od leta 2008.

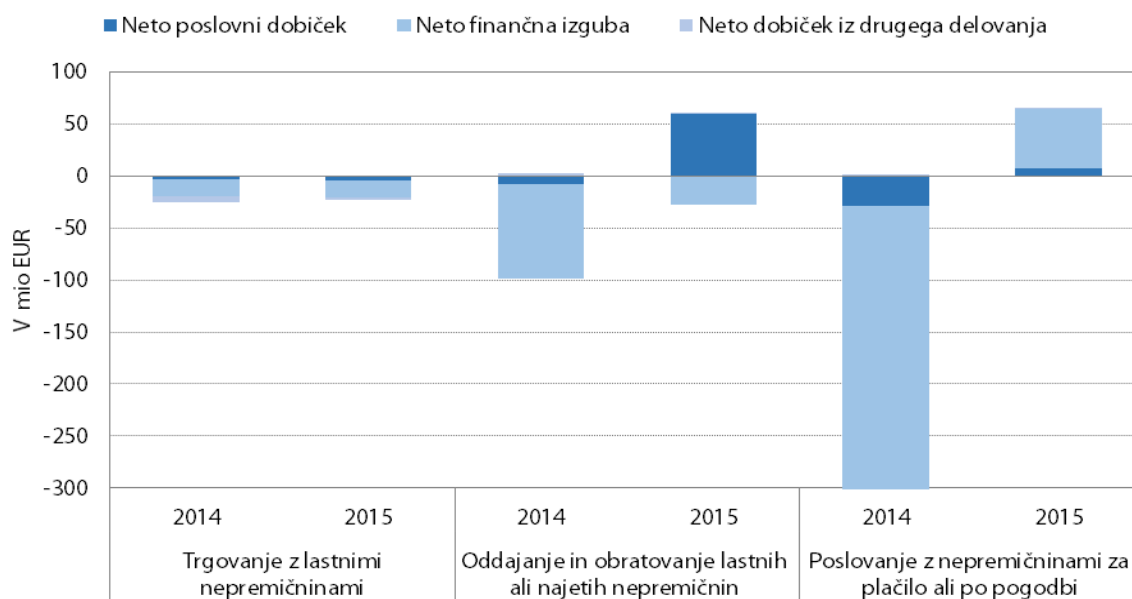
Slika 47: Dodana vrednost ter stroški dela na zaposlenega v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letu 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Nepremičninske družbe so, po petih letih izgube, leto 2015 spet zaključile z neto čistim dobičkom.

Poslovni rezultat nepremičninskih družb se je poslabševal od leta 2009, ko se je začelo zmanjševanje števila transakcij, kasneje pa tudi padanje prodajnih cen na slovenskem nepremičninskem trgu. Poslovno leto 2009 so še vedno zaključile z neto čistim dobičkom v vrednosti 3 mio evrov, ki pa je v letu 2010 ob povečanju neto finančne izgube prešel v izgubo v vrednosti 25,6 mio evrov. V letih 2011–2014 se je neto čista izguba povečala na 454,2 mio evrov. Leta 2015 so družbe svoje poslovanje močno izboljšale. Po dveh letih so ponovno poslovale z neto čistim dobičkom iz poslovanja, prvič v celotnem obdobju pa tudi z neto finančnim dobičkom. Ob prepolovitvi izgube iz izrednih dogodkov so nepremičninske družbe leto 2015 zaključile z neto čistim dobičkom v višini 64,4 mio evrov. Svoje poslovanje so izboljšale družbe vseh treh skupin. Po štirih oz. šestih letih so z neto čistim dobičkom ponovno poslovale družbe, ki poslujejo z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi in družbe, ki se ukvarjajo z oddajanjem in obratovanjem lastnih ali najetih nepremičnin.

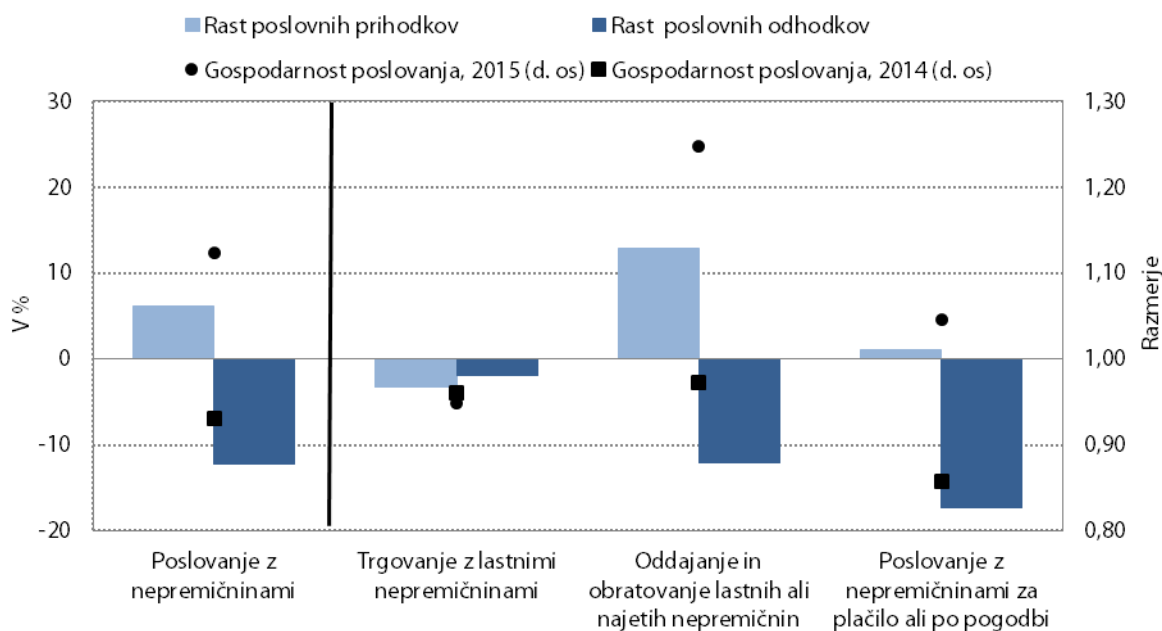
Slika 48: Poslovni izid nepremičninskih družb v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Ob oživiljanju nepremičninskega trga so družbe lani poslovale z neto dobičkom iz poslovanja. Neto dobiček iz poslovanja nepremičninskih družb, ki se je zmanjševal vse od leta 2009, se je leta 2013 prevesil v izgubo, ki se je v letu 2014 več kot podvojila na vrednost 39,5 mio evrov. Slabo poslovanje je bilo v obdobju 2011–2013 posledica zniževanja poslovnih prihodkov ob zmanjševanju števila transakcij s stanovanjskimi nepremičninami, leta 2014 pa povečanja poslovnih odhodkov predvsem zaradi odpisov vrednosti, ki so bili povezani z manjšo vrednostjo nepremičnin, ki so jih imele družbe v lasti. Leta 2015 so se poslovni prihodki ob rasti števila prodanih stanovanjskih nepremičnin³⁸, ki se je začela leta 2014, povečali, poslovni odhodki pa predvsem zaradi nižjih odpisov vrednosti zmanjšali, tako da so nepremičninske družbe leto zaključile z 61,2 mio evrov neto dobička iz poslovanja. Gospodarnost poslovanja družb se je tako lani močno izboljšala. Z neto dobičkom iz poslovanja so poslovale družbe, ki poslujejo z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi in družbe, ki se ukvarjajo z oddajanjem in obratovanjem lastnih ali najetih nepremičnin. Družbe, ki trgujejo z lastnimi nepremičninami, pa so poslovno leto 2015 zaključile z za skoraj tretjino višjo neto izgubo iz poslovanja, ki je bila posledica zmanjšanja poslovnih prihodkov.

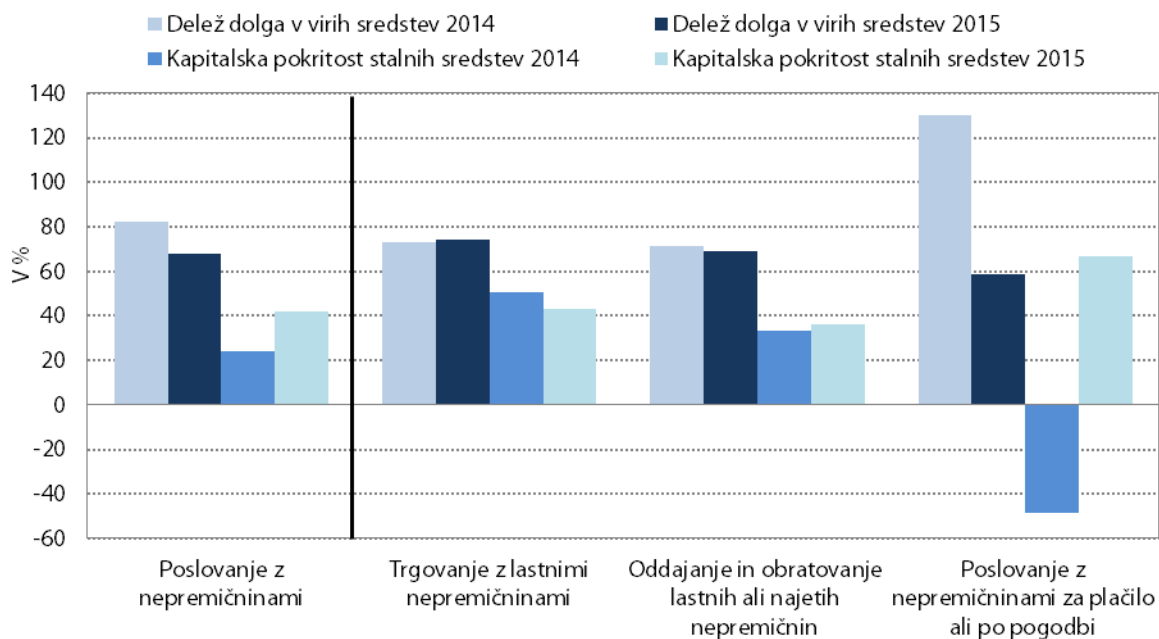
Nepremičninske družbe so leto 2015 prvič zaključile z neto finančnim dobičkom. Nepremičninske družbe so v celotnem obdobju 2008–2013 poslovale z neto finančno izgubo, ki se je 2014 več kot podvojila na 405,6 mio evrov. Povečanje v tem letu je bilo predvsem posledica visokih oslabitev in odpisov finančnih naložb, ki so se leta 2015 zmanjšali, zaradi česar so se zmanjšali tudi vsi finančni odhodki. Ob zvišanju finančnih prihodkov so družbe leto 2015 prvič zaključile z neto finančnim dobičkom v višini 13,3 mio evrov. Izboljšanje je bilo predvsem posledica boljšega finančnega poslovanja družb, ki poslujejo z nepremičninami za plačilo ali po pogodbi, ki so leto pred tem tudi najbolj poslabšale poslovanje. Svoje finančno poslovanje so precej izboljšale tudi družbe, ki se ukvarjajo z oddajanjem in obratovanjem lastnih ali najetih nepremičnin (neto izguba je bila manjša za skoraj 70%). Družbe preostale skupine so zaključile leto s podobno neto izgubo iz financiranja kot v 2014.

³⁸ Po podatkih SURS se je število transakcij s stanovanjskimi nepremičninami leta 2015 povečalo za četrtno.

Slika 49: Gospodarnost poslovanja gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Zadolženost nepremičninskih družb se je lani močno zmanjšala. Delež dolga v virih sredstev se je po povečevanju do leta 2014, ko je dosegel 82,1 %, leta 2015 znatno zmanjšal in bil z 68,1 % najnižji od leta 2008. Zmanjšanje je bila posledica manjših dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti. Obenem se je družbam močno zvišal kapital, tako da se je znatno izboljšala finančna pokritost sredstev.

Slika 50: Zadolženost in finančna struktura gospodarskih družb v dejavnosti poslovanje z nepremičninami v letih 2014 in 2015

Vir podatkov: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

3.12 STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI (M)**Tabela 15: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih v obdobju 2008–2015**

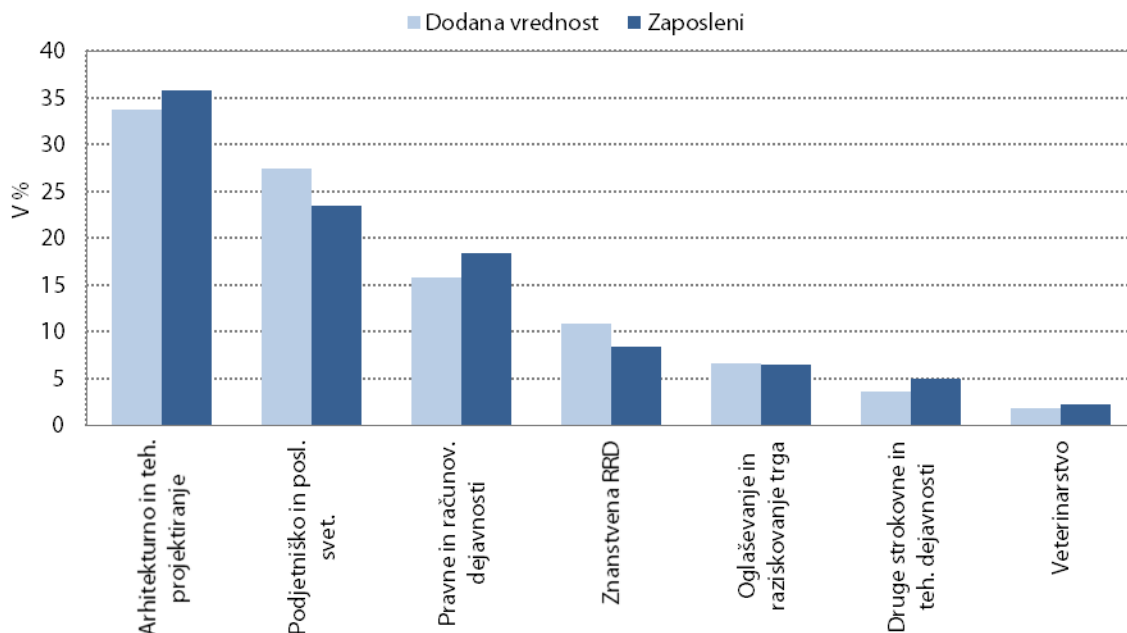
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	10.183	10.703	11.281	11.866	12.442	12.871	13.492	13.830
Število zaposlenih ¹	28.202	28.914	29.330	29.493	28.596	28.949	28.336	28.898
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	5,5	6,0	6,4	6,6	6,6	6,8	6,5	6,5
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	6,6	7,5	6,9	6,9	7,0	7,1	6,9	6,9
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	278,0	167,9	69,5	118,5	136,9	116,5	207,9	252,7
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	658	711	624	598	626	597	543	513
Število zaposlenih/podjetje	2,8	2,7	2,6	2,5	2,3	2,2	2,1	2,1
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	225	256	239	235	269	263	259	244
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,086	1,049	1,048	1,050	1,051	1,050	1,055	1,071
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	4,4	2,3	1,0	1,7	1,8	1,5	2,8	3,6
Donosnost prihodkov (v %)	6,9	4,4	1,9	3,1	3,6	3,1	5,2	6,3
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	42.331	42.803	38.986	39.521	40.759	40.586	42.655	43.825
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	26.670	26.886	27.384	27.263	27.683	27.198	27.971	27.845
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	63,0	62,8	70,2	69,0	67,9	67,0	65,6	63,5
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	66,7	64,8	62,2	61,3	61,8	60,0	56,2	53,2
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	46,2	45,4	39,4	38,5	36,1	36,5	34,2	29,4
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	62,3	66,5	66,5	67,1	62,0	66,5	74,2	78,2
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	89,7	91,7	94,8	95,2	94,8	96,9	103,6	110,3
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	16,5	17,4	18,0	20,0	23,0	25,3	26,3	27,6
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	53,5	52,9	56,9	57,7	61,6	60,1	59,1	59,8
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	7,1	6,2	6,2	6,6	6,5	6,8	6,9	6,2

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Rast obsega dodane vrednosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (M), ki se krepi tri leta zapored, je bila lani največja. V letu 2015 so ustvarile dodano vrednost v obsegu 1.266,5 mio EUR³⁹, kar je pomenilo 4,8-odstotno povečanje glede na leto prej. Povsem enako rast dodane vrednosti so izkazale vse gospodarske družbe skupaj, zato se je prispevek družb dejavnosti M k celotni dodani vrednosti ohranil na ravni doseženi pred enim letom (6,9%) V obdobju 2010–2015 je bil zelo stabilen, znašal je med 6,9% in 7,1% (2013), ko je bil največji. Med oddelki, ki prispevajo večji delež k dodani vrednosti dejavnosti M, se je obseg dodane vrednosti najbolj povečal družbam, ki opravljajo storitve podjetniškega in poslovnega svetovanja (M 70), za petino. Te družbe so za pol manj kot dodano vrednost povečale poslovne prihodke, ob sočasnem občutnem povečanju drugih poslovnih odhodkov ter stroškov blaga, materiala in storitev (za 25,9% oz. za 4,9%). Med večjimi dejavnostmi v panogi M glede prispevka k skupni dodani vrednosti se je obseg dodane vrednosti povečal še družbam, ki opravljajo arhitekturno in tehnično projektiranje, tehnično preizkušanje in analiziranje (M71) ter pravno-računovodskim družbam (M 69), vendar znatno manj.

Slika 51: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015

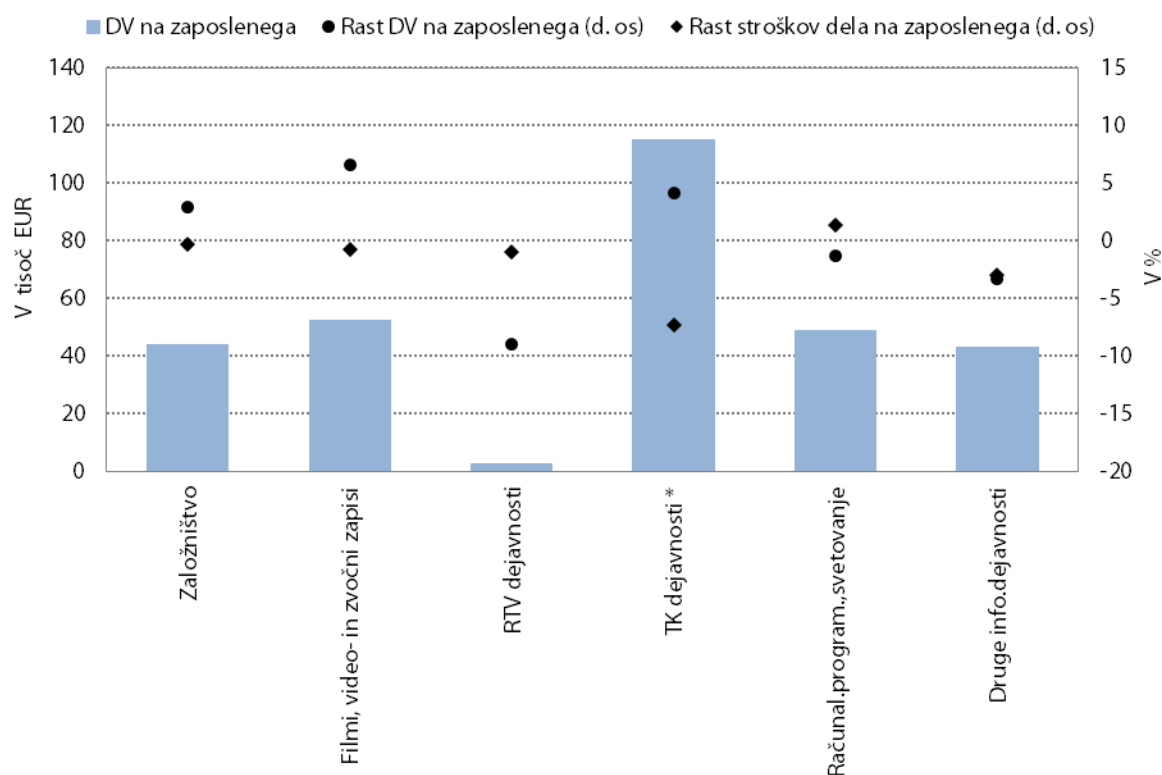
Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Produktivnost dela se je povečala tudi lani, vendar tokrat ob sočasnem povečanju tako dodane vrednosti kot števila zaposlenih. Potem ko se je število zaposlenih v strokovno-tehničnih dejavnostih v letu 2014 drugič zmanjšalo (prvič v letu 2012), se je v letu 2015 povečalo za 2,0%. To je bila druga največja rast v celotnem opazovanem obdobju 2008–2015, za pol odstotne točke je bila večja leta 2009.

³⁹ Majhni samostojni podjetniki so ustvarili za 81,0 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 7,5% manj kot leta 2014. Njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti M se je tako zmanjšal za 0,8 o. t. oz. na 6,0%. Prav tako se je zmanjšalo število majhnih samostojnih podjetnikov kot tudi število pri njih zaposlenih oseb, za -15,8% oz. za -4,6%. Majhni podjetniki, ki se ukvarjajo s pravnimi in računovodskimi dejavnostmi (M 69), še naprej ostajajo največji med vsemi dejavnostmi v panogi M, in sicer tako po prispevku k dodani vrednosti kot glede prispevka v strukturi zaposlenih, saj so prispevali 28,4% oz. 36,8%. Približno četrtno oz. petino so k dodani vrednosti in zaposlenosti prispevali majhni samostojni podjetniki, ki se ukvarjajo z arhitekturno-projektantskimi storitvami (M 71) oz. podjetniško-poslovnim svetovanjem (M 70).

Ob še večjem povečanju obsega dodane vrednosti (za 4,8 %) se je nadalje povečala produktivnost dela⁴⁰ (za 2,7%). Ta se je najbolj povečala v dejavnostih, ki imajo največ zaposlenih v dejavnosti M, torej v pravno-računovodskih in podjetniško-svetovalnih družbah (M 69 in M 70: za 6,1 % oz. za 4,7%). V arhitekturno-projektantskih družbah (M 71), ki so z vidika zaposlenosti v dejavnosti M zelo pomembne, se je v letu 2015 število zaposlenih povečalo drugič zapored, kljub temu, da se je aktivnost v gradbeništvu⁴¹ ponovno zmanjšala. Delež stroškov dela se je v dejavnosti M leta 2015 še nadalje zmanjšal, že peto leto zapored, saj se je obseg dodane vrednosti povečal bolj kot stroški dela. Dosegel je 63,5 %, kar je bilo skoraj enako vrednosti iz leta 2008 (63,0 %).

Slika 52: Produktivnost dela (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

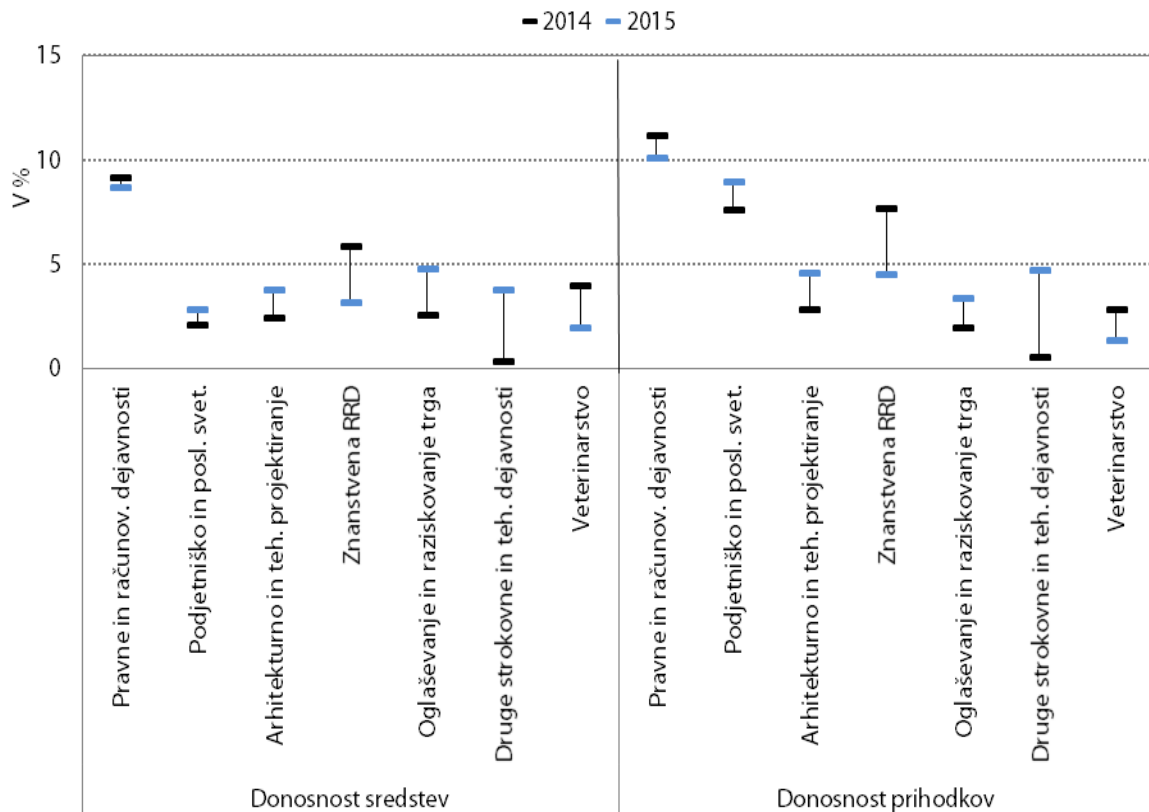
Družbe strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti so leta 2015 še nadalje povečale neto čisti dobiček in tako dosegle najboljši rezultat po začetku gospodarske krize. Obračunsko obdobje so tudi lani zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom na vseh treh ravneh poslovanja. Neto dobiček iz poslovanja družb dejavnosti M je dosegel 246,8 mio EUR in se je zadnji dve leti precej povečal (2014: 14,4 %; 2015: 27,5 %). Izkazan je bil v vseh oddelkih, najbolj pa so ga povečale družbe, ki se ukvarjajo z oglaševanjem in raziskovanjem trga (M 73). Saldo drugih prihodkov in odhodkov se je zmanjšal skoraj za petino in je znašal 17,9 mio EUR. Družbe dejavnosti M so lani drugo leto zapored ustvarile neto dobiček iz financiranja, ki je znašal 37,9 mio EUR in se je povečal skoraj za desetino. Neto čisti dobiček obračunskega

⁴⁰ Produktivnost dela je merjena kot razmerje med dodano vrednostjo in številom zaposlenih.

⁴¹ Arhitekturno-projektantske družbe so namreč poslovno precej povezane z gradbeništvom. Na podlagi podatkov SURS o dodani vrednosti po nacionalnih računih se je dodana vrednost v gradbeništvu leta 2014 realno povečala za 9,5 %, leta 2015 pa ponovno zmanjšala, za 3,3 %.

obdobja, ki je bil zopet izkazan v vseh oddelkih dejavnosti M, je tako dosegel 252,7 mio EUR in se je povečal za petino. Ob precej visokih rasteh neto čistega dobička v zadnjih dveh letih le-ta še naprej zaostaja za vrednostjo iz leta 2008, za desetino, vrednost iz leta 2009 pa je presežena že drugo leto zapored, za polovico. Zaradi nadaljnjega izboljšanja končnega poslovnega rezultata družb dejavnosti M sta se izboljšali tudi donosnosti sredstev in prihodkov v celotni dejavnosti M, pozitivne pa ostajajo tudi na ravni oddelkov.

Slika 53: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letih 2014 in 2015

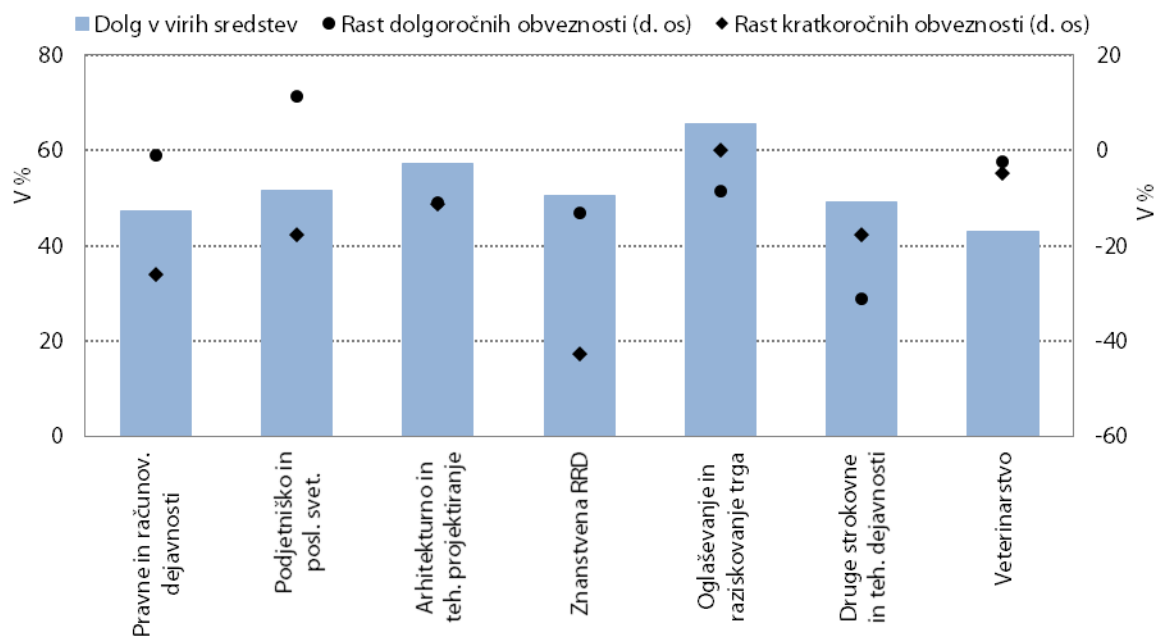

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Gospodarnost poslovanja se je lani precej izboljšala, pred tem je šest let stagnirala. Ob skromnem povečanju poslovnih prihodkov ter zmanjšanju poslovnih odhodkov (prvi za 0,1 %, drugi za -1,4 %) se je gospodarnost izboljšala na 1,071 v letu 2015 (2014: 1,055). Med oddelki dejavnosti se je opazno izboljšala v družbah, ki se ukvarjajo s podjetniškim in poslovnim svetovanjem (M 70), in so poslovne prihodke povečale bolj kot poslovne odhodke (za 10,2 % oz. 6,2 %). Rast poslovnih prihodkov družb dejavnosti M je izvirala iz prodaje storitev na tujih trgih, ki je bila večja za 4,3 %, saj se je prodaja na domačem trgu zmanjšala za 2,5 %. Izvozna usmerjenost se je tako nadalje povečala in je dosegla 27,6 %, pri čemer se vztrajno povečuje že vse od leta 2009. Najbolj se je povečala v družbah, ki se ukvarjajo z znanstveno raziskovalno in razvojno dejavnostjo (M 72), in so upad prodaje na domačem trgu deloma nadomestile z večjo prodajo na tujih trgih, za 9,0 %. Te družbe so poleg družb, ki se ukvarjajo s podjetniškim in poslovnim svetovanjem (M 70), tudi lani presegle povprečno izvozno usmerjenost dejavnosti M, obe za več kot 10 o. t.

Zadolženost se je lani v dejavnosti M še nadalje zmanjšala in je bila drugič v obdobju 2008–2015 manjša kot v vseh gospodarskih družbah. Povprečna zadolženost družb dejavnosti M se je v obdobju 2008–2015 vztrajno zmanjševala. Ob občutnem zmanjšanju kratkoročnih obveznosti (na račun za polovico manjših kratkoročnih finančnih obveznosti do bank) ter nadaljnji rasti vrednosti kapitala (za 3,2%) se je razmerje med dolgom in obveznostmi do virov sredstev lani še nadalje zmanjšalo. Lani je tako znašalo 53,2% in je za 2 o. t. zaostajalo za povprečno zadolženostjo vseh gospodarskih družb, ki se je prav tako zmanjšala. Najvišja še naprej ostaja v dveh oddelkih, in sicer v družbah, ki se ukvarjajo z oglaševanjem in raziskovanjem trga (M 73) ter arhitekturno-projektantskih družbah (M 71), okoli 60-odstotna, vendar se je v obdobju 2008–2015 vztrajno zmanjševala. Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev se je lani še nadalje okrepila, na 78,2%, in tako dosegla največjo vrednost doslej. Ob večji vrednosti kapitala se je namreč vrednost dolgoročnih sredstev zmanjšala, za 2,1%.

Slika 54: Zadolženost v gospodarskih družbah strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

3.13 DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI (N)**Tabela 16: Izbrani kazalniki poslovanja gospodarskih družb v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih v obdobju 2008–2015**

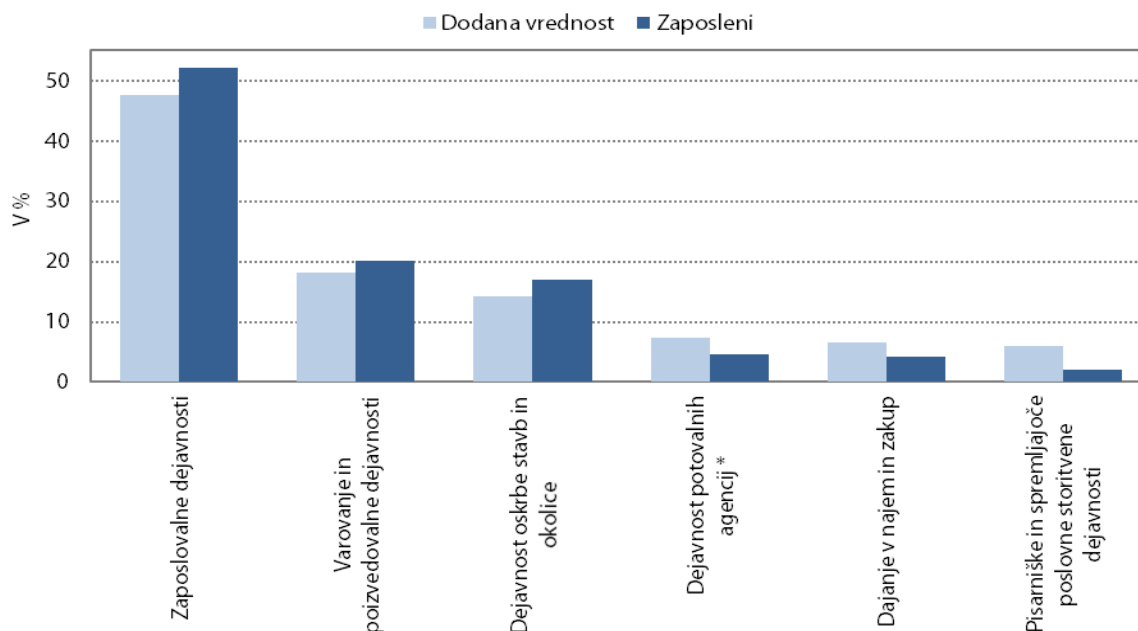
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število gospodarskih družb	1.456	1.570	1.678	1.756	1.814	1.877	2.087	2.114
Število zaposlenih ¹	21.829	20.791	20.614	21.282	20.068	19.797	25.429	27.174
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	4,3	4,3	4,5	4,7	4,6	4,6	5,9	6,1
Delež dodane vrednosti vseh družb (v %)	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	3,0	3,2
Neto ² čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	3,1	-6,5	-6,6	4,2	2,6	15,8	14,5	27,1
VELIKOST								
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	547	542	525	511	477	457	460	456
Število zaposlenih/podjetje	15,0	13,2	12,3	12,1	11,1	10,5	12,2	12,9
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI								
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	34	40	41	41	43	43	37	35
GOSPODARNOST								
Gospodarnost poslovanja	1,019	1,005	1,004	1,012	1,023	1,026	1,021	1,029
DONOSNOST								
Donosnost sredstev (v %)	0,4	-0,8	-0,8	0,5	0,3	1,9	1,5	2,9
Donosnost prihodkov (v %)	0,3	-0,6	-0,6	0,4	0,2	1,4	1,1	2,0
PRODUKTIVNOST								
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	18.132	18.239	19.096	19.585	20.532	20.859	20.543	21.463
STROŠKI DELA								
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	15.490	15.788	16.416	16.867	16.934	17.406	17.709	18.232
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	85,4	86,6	86,0	86,1	82,5	83,4	86,2	84,9
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST								
Delež dolga v virih sredstev (v %)	73,5	75,1	73,7	72,0	71,6	70,0	71,4	66,6
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	48,1	50,3	49,6	47,1	47,6	46,5	46,7	43,9
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	52,5	49,2	49,5	51,5	52,3	55,0	53,0	61,8
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	97,0	92,3	88,2	90,4	90,3	92,7	94,0	99,2
IZVOZNA USMERJENOST								
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	12,3	10,8	10,7	11,5	13,0	15,5	15,4	17,2
STRUKTURA SREDSTEV								
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	50,4	50,7	53,1	54,4	54,3	54,6	53,9	54,0
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolg. sredstvih (v %)	27,3	25,0	23,5	23,9	21,2	20,8	19,8	21,7

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opombe: ¹ Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. ² Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Rast dodane vrednosti družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti (N) se je leta 2015 drugo leto zapored povečala predvsem na račun krepitve dejavnosti posredovanja začasne delovne sile. Družbe dejavnosti N so leta 2015 ustvarile dodano vrednost v obsegu 583,2 mio EUR⁴², kar je pomenilo 11,6-odstotno rast glede na leto prej. Njihov prispevek k dodani vrednosti vseh gospodarskih družb se je še povečal, na 3,2%. Nadpovprečno se je dodana vrednost povečala v treh oddelkih dejavnosti N, najbolj pa v družbah, ki opravljajo pisarniške storitve (N 82) in družbah, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78)⁴³. Slednje so z vidika prispevka k dodani vrednosti dejavnosti N zelo pomembne, leta 2015 so ga povečale še za 4,9 o. t. oz. na 47,5%, v obdobju 2008–2015 pa kar za 23,9 o. t. Delodajalci se zaradi potreb po bolj fleksibilnih oblikah zaposlovanja v negotovih gospodarskih razmerah še vedno pogosto odločajo za najem delavcev preko sklenjenih delovnih pogodb z zaposlovalnimi agencijami. Zaposlovalne agencije delovno silo posredujejo v druge dejavnosti, predvsem v predelovalne dejavnosti.

Slika 55: Delež posameznih oddelkov v dodani vrednosti in zaposlenosti gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

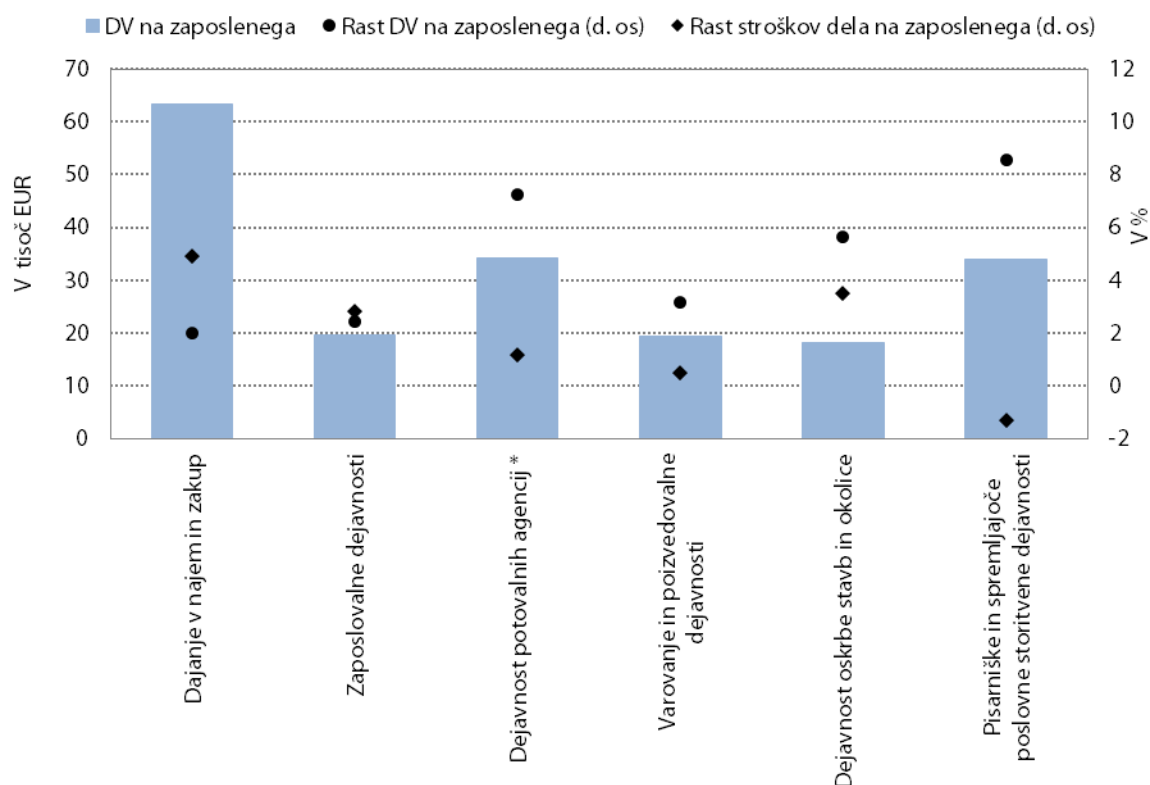
Produktivnost dela se je lani ob hkratni rasti dodane vrednosti in števila zaposlenih zopet pomembno povečala. Po tem, ko se je produktivnost dela, ki je merjena kot razmerje med dodano vrednostjo in številom zaposlenih, leta 2014 prvič v analiziranem obdobju zmanjšala, se je lani povečala za 4,5%. K takemu rezultatu sta prispevali že omenjena visoka rast dodane vrednosti ter nekoliko nižja rast števila zaposlenih, 6,9-odstotna. Dodana vrednost na zaposlenega dejavnosti N je tako dosegla 21.463 EUR in je

⁴² Majhni samostojni podjetniki so ustvarili za 35,6 mio EUR dodane vrednosti, kar je bilo za 3,6% manj kot leta 2014. Njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti N se je tako zmanjšal za 0,9 o. t. oz. na 5,7%. Prav tako se je zmanjšalo število majhnih samostojnih podjetnikov, za -8,6%, število pri njih zaposlenih oseb pa se je ohranilo na ravni predhodnega leta. Med vsemi dejavnostmi N ostajajo majhni samostojni podjetniki, ki se ukvarjajo z dejavnostjo oskrbe stavb in okolice (N 81), še naprej največji, in sicer tako po prispevku k dodani vrednosti kot glede prispevka v strukturi zaposlenih, saj so prispevali 57,3% oz. 60,7%.

⁴³ Gospodarske družbe, ki se ukvarjajo s posredovanjem začasne delovne sile (N 78.2) so leta 2015 povečale dodano vrednost še za četrtino in so tako prispevale skoraj polovico k celotni dodani vrednosti dejavnosti N. Leta 2014 so realizirale občutno večjo rast dodane vrednosti, 123,1-odstotna, njihov prispevek k celotni dodani vrednosti dejavnosti N pa je znašal 40,9%.

bila v treh oddelkih nadpovprečna. Največja je bila v kapitalno intenzivnih družbah dejavnosti, ki se ukvarjajo z dajanjem v najem in zakup (N 77) in je s 63.244 EUR za polovico preseгла povprečno produktivnost vseh gospodarskih družb. Število zaposlenih se od leta 2014 pospešeno povečuje v družbah, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78); lani za petino, leto prej pa za izjemnih 105,9 %. Njihov prispevek k skupni zaposlenosti dejavnosti N se je lani tako še nadalje povečal, na 52,1 % oz. v obdobju 2008–2015 za 26,8 o. t. Število zaposlenih se je opazno zmanjšalo samo v družbah, ki opravljajo storitve povezane z dejavnostjo oskrbe stavb in okolice (N 81). Njihov delež v strukturi zaposlenosti dejavnosti N se je v obdobju 2008–2015 tako najbolj zmanjšal, za 14,5 o. t. Stroški dela dejavnosti N so se lani najbolj povečali med vsemi dejavnostmi zasebnega sektorja⁴⁴, za desetino, kar je ob še večji rasti dodane vrednosti pomenilo zmanjšanje deleža teh stroškov v dodani vrednosti. Ta je dosegel 84,9 %, kar še naprej ostaja največja vrednost med vsemi dejavnostmi zasebnega sektorja in je bil tako približno na ravni iz leta 2008.

Slika 56: Produktivnost (dodana vrednost na zaposlenega) in stroški dela na zaposlenega v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPEŠ (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

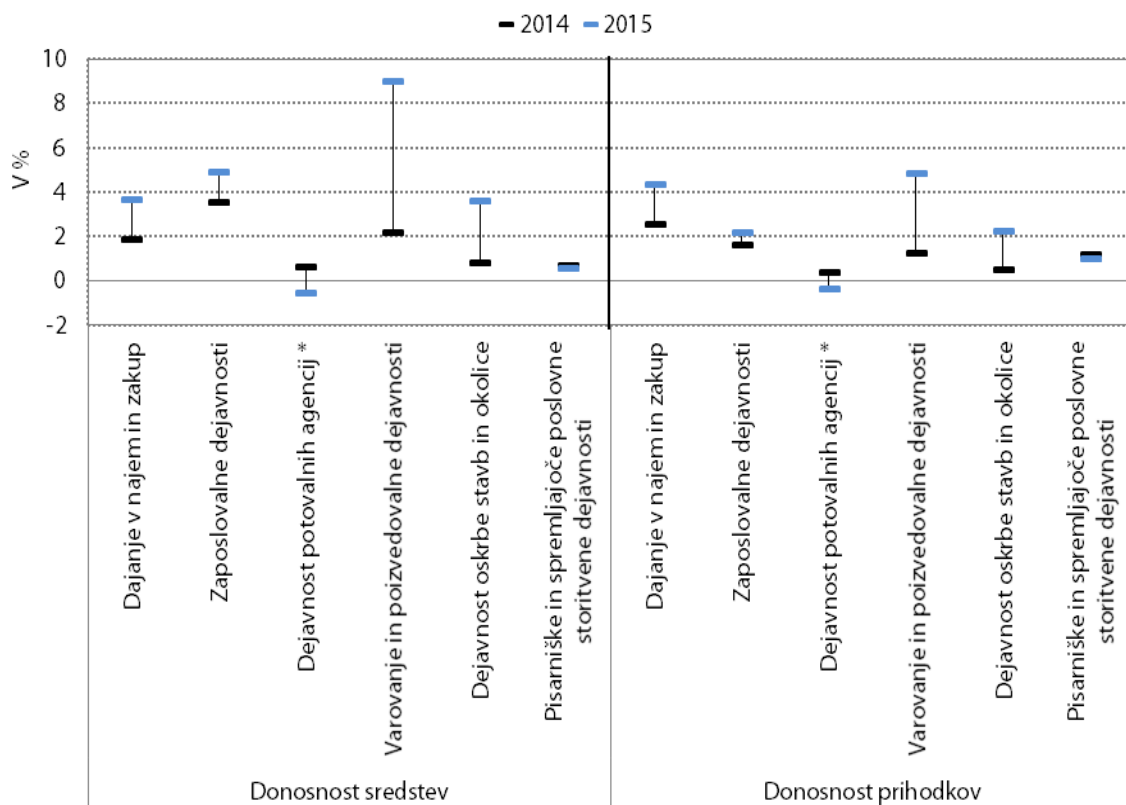
Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

Poslovni rezultat družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti se je v letu 2015 ob nadaljnjem povečanju aktivnosti zaposlovalnih agencij izjemno povečal ter močno presegl predkriznega. Obračunsko obdobje so zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom na dveh ravneh delovanja (iz poslovanja in drugega delovanja), iz financiranja pa so ustvarile izgubo, vendar občutno manjšo kot pred letom. Dosegla je 4,2 mio EUR in je bila najmanjša doslej. Izkazana je bila v petih oddelkih dejavnosti N, v družbah, ki opravljajo dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane

⁴⁴ Gre za dejavnosti A-N in R-T po SKD 2008.

dejavnosti (N 79) pa je bila zopet največja. Neto dobiček iz poslovanja je znašal 38,0 mio EUR in se je občutno povečal, skoraj za polovico. Izkazan je bil v vseh šestih oddelkih. V družbah, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78) se je povečal skoraj za tretjino (na 11,2 mio EUR). Saldo drugih prihodkov in odhodkov je znašal 2,0 mio EUR in se je zmanjšal za petino, z neto izgubo edino v pisarniških in spremljajočih poslovnih storitvenih dejavnostih (N 82). Neto čisti dobiček je znašal 27,1 mio EUR in se je glede na leto prej izjemno povečal, za 86,8 %, kar je pomenilo, da je bil 8,7-krat večji kot leta 2008. Izkazan je bil v petih oddelkih, v družbah, ki opravljajo dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti (N 79), pa so izkazali neto čisto izgubo. Po izjemni rasti neto čistega dobička v letu 2014 v družbah, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78), za 90,2 %, se je ta lani povečal še za 57,4 % in prispeval skoraj tretjino k neto čistemu dobičku dejavnosti N.

Slika 57: Donosnost sredstev in prihodkov gospodarskih družb drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letih 2014 in 2015

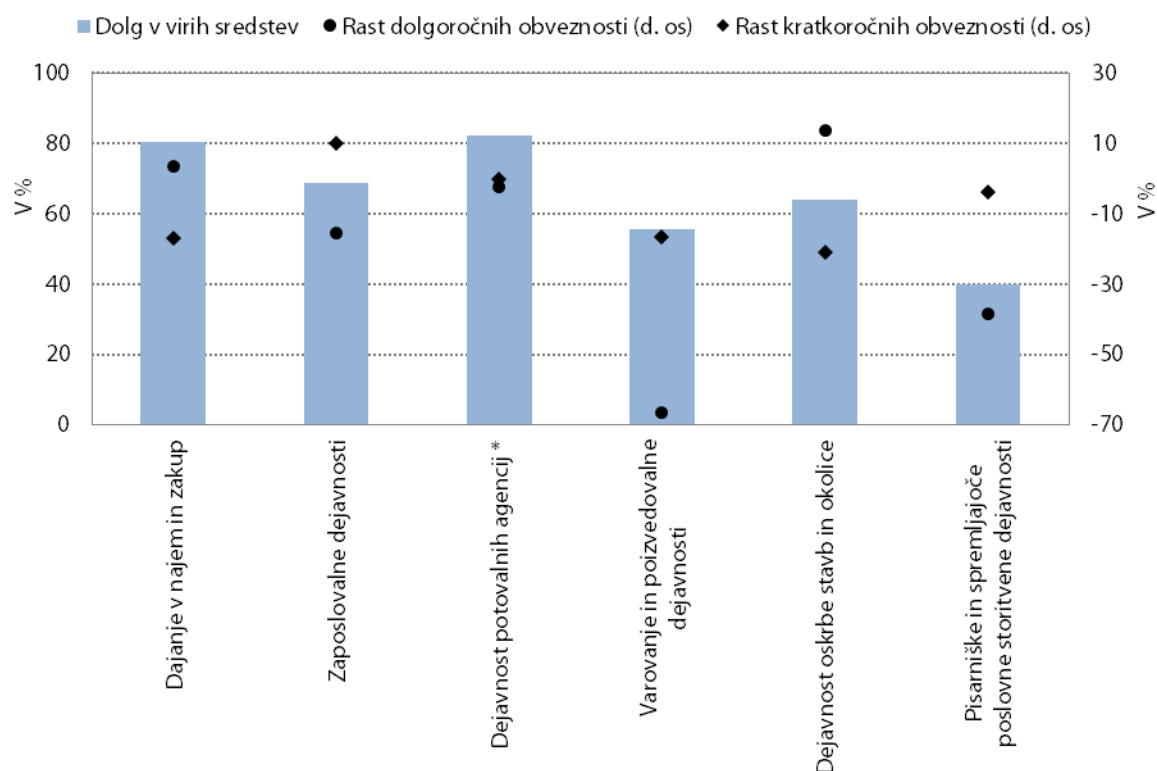
Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

Gospodarnost se je leta 2015, po enoletnem poslabšanju, ponovno izboljšala. Ker je bila rast poslovnih prihodkov večja od rasti poslovnih odhodkov (prva: 6,1-odstotna oz. druga: 5,2-odstotna), se je gospodarnost poslovanja v celotni dejavnosti N izboljšala z 1,021 leta 2014 na 1,029 leta 2015. Izvozna usmerjenost dejavnosti N se je po dveh predhodnih letih stagnacije lani povečala in dosegla 17,2 %. V družbah, ki opravljajo dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti (N 79), so zopet realizirali precej velik delež čistih prihodkov od prodaje na tujih trgih, 30,1 - odstoten, hkrati pa so prihodke od prodaje storitev na domačem trgu nekoliko zmanjšali.

Zadolženost družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti se je leta 2015 ob precejšnjem povečanju vrednosti kapitala občutno zmanjšala in bila najnižja v obdobju 2008–2015. Še vedno pa presega povprečno zadolženost vseh gospodarskih družb za 11,4 o. t. Razmerje med dolgom in obveznostmi do virov sredstev se je zmanjšalo za 4,8 o. t. oz. na 66,6 %, kar pa še vedno pomeni eno največjih zadolženosti družb zasebnega sektorja. Dolgoročne in kratkoročne obveznosti so se zmanjšale, kar je ob visoki rasti vrednosti kapitala, skoraj za petino, privedlo do precejšnjega zmanjšanja zadolženosti družb dejavnosti N. Lani se je tako vrednost kapitala povečala najbolj v obdobju 2008–2015. Najvišja zadolženost v obdobju 2008–2015 ostaja v družbah, ki opravljajo dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti (N 79) ter v družbah, ki se ukvarjajo z dejavnostjo najema in zakupa (N 77), preko 80-odstotna. Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev se je ob njihovi stagnaciji ter visoki rasti vrednosti kapitala povečala na 61,8 %, kar je pomenilo tudi precej višjo raven kot pred začetkom obdobja gospodarske krize (2008: 52,5 %).

Slika 58: Zadolženost v gospodarskih družbah drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti v letu 2015

Vir: AJPES (Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida), lastni izračuni.

Opomba: * Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti.

4 ZAKLJUČEK

Uspešnost poslovanja **gospodarskih družb** se je, po močnem poslabšanju med krizo, v letu 2015 že drugo leto zapored precej izboljšala. Tako se je v primerjavi z letom 2014 neto čisti dobiček skoraj podvojil, zopet je dosegel raven iz leta 2008, za najboljšim rezultatom pred začetkom krize v letu 2007 pa je še vedno zaostal za polovico. Neto dobiček iz poslovanja, ki je po močnem padcu leta 2009 v naslednjih letih le skromno okreval, se je potem do leta 2015 okrepil na okoli 85 % ravni iz že omenjenega najuspešnejšega leta. Že v letu 2008 so družbe skupaj izkazale veliko neto izgubo iz financiranja, ki se je nato še poglobila, v letu 2015 pa je bila že precej nižja. V letu 2009 so se močno zmanjšali tako prihodki doseženi na domačem kot na tujem trgu, po tem letu pa so močno okrevali zlasti slednji, medtem ko so prihodki na domačem trgu bolj stagnirali. Stroškovni pritiski (visoki stroški dela na enoto proizvoda), ki so v prvih letih krize poleg nizkega povpraševanja negativno vplivali na dobičkonosnost družb, so se nadalje zmanjšali. Po letu 2010 se poprej visoki finančni odhodki vseskozi zmanjšujejo. Najprej so se zmanjševali zlasti odhodki iz bančnih posojil, ko so se družbe intenzivno razdolževale, v letu 2015 pa so močnejše upadli tudi finančni odhodki povezani z odpisi in oslavitvami. Zadolženost gospodarskih družb (razmerje med dolgom in viri sredstev) se je lani še znižala, na 55 % in je bila za 10 o. t. nižja od vrha v letu 2008.

Gospodarske družbe področja A (A – kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo) ter družbe **živilsko predelovalnih dejavnosti** (C 10 in 11 – proizvodnja živil in pijač) so poslovni rezultat v letu 2015 precej izboljšale. V družbah področja A so zaposlenost po daljšem obdobju zniževanja drugo leto zapored zvišali in z višjo produktivnostjo ustvarili najvišjo dodano vrednost doslej. Poslovno leto so prvič v daljšem obdobju zaključili s pozitivnim rezultatom. Največji neto čisti dobiček so izkazale gozdarske družbe, k čemur so največ prispevale družbe iz dejavnosti sečnje lesa, ki so nadaljevale s sanacijo gozdov po žledolomu v letu prej. Tudi v družbah *živilsko predelovalne dejavnosti* so dodano vrednost ponovno zvišali, pri čemer sta se podobno kot v družbah področja A povečali tako produktivnost dela kot zaposlenost. Poslovno leto so zaključili z najvišjim dobičkom v opazovanem obdobju zadnjih osmih let, kar je v največji meri rezultat izboljšanja na ravni financiranja. Dobiček so prikazale tako družbe v proizvodnji živil, kot tudi družbe v proizvodnji pijač.

Dodana vrednost gospodarskih družb **rudarstva** (B) se v daljšem obdobju povečini znižuje zaradi krčenja dejavnosti premogovništva, v letu 2015 pa se ni veliko spremenila. Tudi zmanjševanje števila zaposlenih se je nekoliko umirilo. Se je pa v tem letu še dodatno močno poslabšal poslovni rezultat rudarstva, saj so zabeležili visoko neto čisto izgubo. Ta je bila povezana predvsem z dejavnostjo premogovništva, kjer so se še nadalje vrstile težave v odkopnih rovih pri pridobivanju lignita, v dejavnosti je bilo tudi veliko povečanje prevrednotovalnih odhodkov. Kot že nekaj let so nekaj izgube pridelali še pri iskanju nahajališč zemeljskega plina, medtem ko je neenergetski del rudarstva že drugo leto zapored tudi v letu 2015 posloval zelo solidno.

Neto čisti dobiček družb **predelovalnih dejavnosti** (C), ki je leta 2014 presegel raven iz leta 2008, se je leta 2015 še povečal. Neto poslovni dobiček predelovalnih družb je bil po močni rasti v letu 2014 še nekoliko večji, neto izgubo iz poslovanja so ustvarile le usnjarske družbe. Znova se je precej zmanjšala neto finančna izguba. Družbe iz prehranske, kemične in farmacevtske industrije ter proizvodnje vozil in plovil, ki so leta 2014 ustvarile več kot polovico neto finančne izgube predelovalnih družb, so to bodisi preplovile bodisi ustvarile neto finančni dobiček. Tudi zadolženost predelovalnih družb se je znova zmanjšala. Dosti nižja je bila predvsem zadolženost družb v proizvodnji vozil in plovil, kjer se je precej povečal kapital ene od večjih družb, ki je hkrati zmanjšala kratkoročne obveznosti. Ob nadaljnji rasti prihodkov od prodaje na tujih trgih in nekoliko nižjih prihodkih od prodaje na domačem trgu se je izvozna usmerjenost predelovalnih družb še povečala. Lani se je prvič od začetka krize povečalo tudi

število zaposlenih v predelovalnih družbah. Drugo leto zapored se je njihovo število povečalo v srednje nizko ter srednje visoko in visoko tehnološko zahtevnih panogah, prvič po letu 2008 pa tudi v nizko tehnološko zahtevnih panogah.

Gospodarske družbe **oskrbe z elektriko, plinom in paro** (D) so v letu 2015 poslovanje zaključile z veliko izgubo. Poprej, tudi v obdobju po letu 2008, je bila ta dejavnost med boljšimi v slovenskem gospodarstvu in je vse do leta 2014 poslovala stabilno, z visokim dobičkom. V letu 2015 pa so tako v dejavnosti proizvodnje termoelektrarn kot tudi v trgovalni dejavnosti z električno energijo obračunali velik odpis vrednosti sredstev in finančnih naložb ter ustvarili veliko neto čisto izgubo. Izguba je bila večja kot je znašal neto čisti dobiček v prejšnjih štirih letih uspešnega poslovanja skupaj. Večji prevrednotovalni odhodki in odpisi vrednosti so povzročili tudi veliko zmanjšanje vrednosti sredstev, ki je predstavljalo kar 45 % znižanja vrednosti sredstev vseh družb v gospodarstvu. Pozitivno poslovanje ostalih poddejavnosti dejavnosti D je nekoliko blažilo omenjene rdeče številke, pri čemer lahko izpostavimo solidne dobičke v dejavnostih distribucije električne energije in proizvodnje hidroelektrarn.

Gospodarske družbe v dejavnosti **oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja** (E) so v letu 2015 ob podobni zaposlenosti ustvarile nekoliko nižjo dodano vrednost kot v letu prej in tako malo poslabšale produktivnost. Poslovno leto so zaključile s precej nižjim dobičkom, ki se je vrnil na raven iz leta 2012. Družbe so v primerjavi z letom prej na ravni poslovanja in na ravni izrednih dogodkov prikazale precej nižji dobiček, na ravni financiranja pa precej večjo izgubo. Znotraj dejavnosti E so pozitivno poslovale vse štiri skupine družb, največji dobiček pa so izkazale družbe iz dejavnosti zbiranja, prečiščevanja in distribucije vode.

V **gradbeništvu** (F) so se prihodki in dodana vrednost družb po zniževanju v preteklih letih v zadnjih dveh letih povečali. Povečanje prihodkov v letu 2015 je bilo povezano zlasti z rastjo stanovanjskih investicij, saj se je po podatkih SURS vrednost opravljenih del v gradnji stanovanjskih stavb povečala za več kot četrtnino. Prihodki so se tako močno povečali v oddelku gradnja stavb, nekoliko pa tudi v oddelku gradnja inženirskih objektov. Hkrati z večjo aktivnostjo se je že leta 2014 v gradbeništvu ponovno nekoliko povečala zaposlenost, lani pa se je okrepila še bolj. Po petih letih je bil pozitiven tudi poslovni rezultat, na kar je močno vplivalo zmanjšanje prejšnje leto visokih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri obratnih sredstvih. K ugodnemu poslovnemu izidu je pripomoglo tudi zmanjšanje izgube iz financiranja, kjer so bili manjši zlasti finančni odhodki iz oslabitev in odpisov finančnih naložb ter finančni odhodki iz posojil prejetih od bank.

Gospodarske družbe **trgovine ter vzdrževanja in popravil motornih vozil** (G) so leta 2015 močno izboljšale svoje poslovanje. Ob več kot prepolovljeni neto izgubi iz financiranja se je neto čisti dobiček povečal za tri četrtnine. Precej, za šestino, se je povečal tudi dobiček iz poslovanja. Boljše kot v letu prej so poslovale tako družbe trgovine na drobno kot tudi trgovine z motornimi vozili in njihovimi popravili. Družbe obeh oddelkov so ob večji potrošnji gospodinjestev in večjem povpraševanju ob izboljšanju gospodarske aktivnosti močno povečale neto dobiček iz poslovanja in izboljšale finančno poslovanje. Neto dobiček iz poslovanja so povečale tudi družbe trgovine na debelo, ki pa so ob hkratnem poslabšanju finančnega poslovanja, ki se je leta prej močno izboljšal, poslovale s podobnim neto čistim dobičkom kot leto prej.

V gospodarskih družbah **prometa in skladiščenja** (H) se je po dveh letih izboljševanja poslovanja neto čisti dobiček v letu 2015 zmanjšal za več kot četrtnino. K zmanjšanju je najbolj prispevala dejavnost skladiščenja, zlasti del, vezan na blagovne rezerve, ki je zabeležila tudi največ neto čiste izgube. Na drugi strani so največji neto čisti dobiček dosegli v dejavnosti cestnega tovornega prometa in so ga od vseh

podrazredov dejavnosti H tudi najbolj povečali. Soliden poslovni rezultat so, podobno kot že zadnja leta, imeli tudi v spremljajočih storitvenih dejavnostih v kopenskem prometu ter v dejavnosti prekladanja. Glede na večletno slabo poslovanje po letu 2008 pa o ponovno večji uspešnosti poslovanja lahko govorimo pri dejavnosti špedicije in drugih spremljajočih prometnih dejavnostih.

Gostinske družbe (I) so leto 2015 prvič v obravnavanem obdobju zaključile z neto čistim dobičkom. To je bilo predvsem posledica po petih letih ponovno doseženega neto dobička iz poslovanja. Ob rasti zasebne potrošnje in povečanem obisku tujih turistov so se nadalje povečali poslovni prihodki, poslovni odhodki pa so bili manjši predvsem zaradi zmanjšanja odpisov vrednosti, ki so bili v preteklih letih zelo visoki. Ob zmanjšanju finančnih odhodkov se je prepolovila tudi neto izguba iz financiranja. Rezultate poslovanja so izboljšale družbe obeh oddelkov. Družbe, ki strežejo jedi in pijačo so poslovno leto prvič zaključile z neto čistim dobičkom, družbe nastanitvenih dejavnosti pa z najmanjšo neto čisto izgubo v celotnem obdobju. Družbe obeh oddelkov so zmanjšale tudi zadolženost in s tem izboljšale kapitalsko pokritost sredstev.

Obseg dodane vrednosti gospodarskih družb **informacijskih in komunikacijskih dejavnosti (J)** se je v zadnjem letu obdobja 2008–2015 najbolj povečal. Ob večji rasti dodane vrednosti od zaposlenosti se je produktivnost dela lani povečala. Število zaposlenih v družbah dejavnosti J se je v osemletnem obdobju 2008–2015 najbolj povečalo lani, za 3,7 %. Uspešnost poslovanja gospodarskih družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti se je v letu 2015 občutno povečala, neto čisti dobiček pa je še vedno zaostajal za predkriznim rezultatom. Obračunsko obdobje so tudi lani zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom iz poslovanja in drugega delovanja, izguba iz financiranja pa se je precej povečala. Gospodarnost poslovanja se je lani izboljšala in zelo približala vrednosti pred začetkom krize, pred tem pa se je dve leti zapored poslabševala. Zadolženost družb informacijskih in komunikacijskih dejavnosti zadnja štiri leta stagnira.

Nepremičninski trg se je v letih pred gospodarsko krizo, ko je povpraševanje po različnih vrstah nepremičnin presegalo ponudbo, razcvetel in dosegal visoke dobičke, z gospodarsko krizo pa se je uspešnost poslovanja **nepremičninskih družb (L)** močno poslabšala. Tako so nepremičninske družbe, po precejšnjem poslabšanju poslovnega rezultata že v letu 2009, leto 2010 zaključile z neto čisto izgubo, ki se je v letih do 2014 še povečala. Počasno oživljanje trgovanja na nepremičninskem trgu iz leta 2014 se je pospešeno nadaljevalo lani, tako da so družbe leto 2015 zaključile z neto čistim dobičkom. Poleg večjega trgovanja z nepremičninami je na to vplivalo tudi zmanjšanje odpisov vrednosti in finančnih naložb ter oslabitev, ki so se leto prej močno povečali.

Rast dodane vrednosti gospodarskih družb **strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (M)**, ki se krepi že tri leta zapored, v primerjavi z doseženo v gospodarskih družbah drugih dejavnosti je bila v letu 2015 med boljšimi. Družbe v tej dejavnosti so tudi lani povečale produktivnost dela, vendar tokrat ob sočasnem povečanju tako dodane vrednosti kot števila zaposlenih. Družbe strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti so leta 2015 še nadalje povečale neto čisti dobiček in tako dosegle najboljši rezultat po začetku gospodarske krize. Obračunsko obdobje so družbe te dejavnosti tudi lani zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom na vseh treh ravneh poslovanja. Gospodarnost poslovanja se je lani precej izboljšala, pred tem pa je šest let stagnirala. Zadolženost se je lani v dejavnosti M še nadalje zmanjšala in je bila drugič v obdobju 2008–2015 manjša kot v vseh gospodarskih družbah.

Rast dodane vrednosti družb **raznovrstnih poslovnih dejavnosti (N)** se je leta 2015 drugo leto zapored povečala in to predvsem na račun krepitve dejavnosti posredovanja začasne delovne sile. Družbe, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78) so tako lani še povečale prispevek k dodani vrednosti dejavnosti N, na 47,5 %, v obdobju 2008–2015 pa kar za 23,9 o. t. Produktivnost dela družb v tej dejavnosti

se je lani ob hkratni rasti dodane vrednosti in števila zaposlenih zopet pomembno povečala. Pri tem se število zaposlenih od leta 2014 pospešeno povečuje v družbah, ki se ukvarjajo z zaposlovalnimi dejavnostmi (N 78); lani za petino, leto prej pa za izjemnih 105,9%. Poslovni rezultat družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti se je v letu 2015 ob nadaljnjem povečanju aktivnosti zaposlovalnih agencij izjemno povečal ter močno presegel predkriznega. Obračunsko obdobje so zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom na dveh ravneh delovanja (iz poslovanja in drugega delovanja), iz financiranja pa so ustvarile izgubo, a občutno manjšo kot pred letom. Gospodarnost se je leta 2015, po enoletnem poslabšanju, ponovno izboljšala. Zadolženost družb raznovrstnih poslovnih dejavnosti se je leta 2015 ob precejšnjem povečanju vrednosti kapitala občutno zmanjšala in bila najnižja v obdobju 2008–2015.

5 SEZNAM LITERATURE IN VIROV

1. Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji. (2016). Ljubljana: AJPES.
2. Kmet Zupančič in drugi. (2010). Poslovanje gospodarskih družb v letu 2009 – pregled po dejavnostih. Delovni zvezki UMAR, št. 5/2010 let. XIX. Ljubljana: UMAR.
3. Letno poročilo družbe in skupine HSE 2015 (2016). Ljubljana: HSE. Pridobljeno na: <http://www.hse.si>.
4. Letno poročilo poslovnega sistema Mercator d.d. za leto 2012. (2013). Ljubljana: Mercator. Pridobljeno na: <http://www.mercator.si>.
5. Letno poročilo poslovnega sistema Mercator d.d. za leto 2015. (2016). Ljubljana: Mercator. Pridobljeno na: <http://www.mercator.si>.
6. Letno poročilo skupine Petrol in družbe Petrol d.d. za leto 2015. (2016). Ljubljana: Petrol. Pridobljeno na: <http://www.petrol.si>.
7. Letno poročilo 2015. Skupina Telekom Slovenije in Telekom Slovenije d. d. (2016). Ljubljana: Telekom Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.telekom.si>.
8. Letno poročilo Zavoda Republike Slovenije za blagovne rezerve za leto 2015. (2016). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve. Objavljeno v gradivih Vlade RS na dan 11. 7. 2016.
9. Nacionalni interoperabilnostni okvir – Prvič registrirana vozila po mesecih. (2016). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno na <http://nio.gov.si/nio/data/>.
10. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Nacionalni računi. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.stat.si/>.
11. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Cene. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
12. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Gozdarstvo in lov. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
13. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Gradbeništvo. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
14. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Kmetijstvo in ribištvo. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
15. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Okolje. (2016). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
16. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Turizem. (2016). Ljubljana: Statistični urad RS. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
17. SI-STAT podatkovni portal – Ekonomsko področje – Transport. (2016). Ljubljana: Statistični urad RS. Pridobljeno na: <http://www.stat.si/>.
18. Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za gospodarske družbe in samostojne podjetnike. (različna leta). Ljubljana: AJPES.

PRILOGA: OPREDELITEV KAZALNIKOV, UPORABLJENIH V ANALIZI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB

KAZALNIKA VELIKOSTI

Sredstva na podjetje

001/število podjetij

Število zaposlenih na podjetje

188/število podjetij

KAZALNIK OPREMLJENOSTI DELA S SREDSTVI

Povprečna* sredstva na zaposlenega

$((001_1 + 001_0)/2)/188$

KAZALNIK GOSPODARNOSTI

Gospodarnost poslovanja = poslovni prihodki/poslovni odhodki

$(126/127)$

KAZALNIKI DONOSNOSTI

Donosnost sredstev = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečna* sredstva

$(186-187)/((001_1 + 001_0)/2)$

Donosnost prihodkov = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/celotni prihodki

$(186-187)/(126 + 153 + 178)$

Donosnost kapitala = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečni* kapital

$(186-187)/((056_1 + 056_0)/2)$

KAZALNIK PRODUKTIVNOSTI

Dodana vrednost na zaposlenega

$(126-128-148)/188$

KAZALNIKA STROŠKOV DELA

Stroški dela na zaposlenega

(139/188)

Delež stroškov dela v dodani vrednosti

(139/(126–128–148))

KAZALNIKI FINANCIRANJA IN PLAČILNE SPOSOBNOSTI

Delež dolga (kratkoročne in dolgoročne finančne ter poslovne obveznosti, rezervacije in pasivne časovne razmejitev) **v virih sredstev**

$((072 + 075 + 085 + 095)/055)$

Delež kratkoročnih obveznosti (s pasivnimi časovnimi razmejitvami) **v virih sredstev**

$((085 + 095)/055)$

Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev

(056/002)

Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in zalog

$(056 + 072 + 075)/(002 + 034)$

KAZALNIK IZVOZNE USMERJENOSTI

Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih od prodaje

$(115 + 118)/110$

KAZALNIKA STRUKTURE SREDSTEV

Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih

(002/001)

Delež proizvodjalnih strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih

$((013 + 014)/002)$

Opombi: Številke v formulah pomenijo ustrezno šifro AOP. * Pri izračunu povprečne vrednosti sredstev in kapitala se upošteva podatek o vrednosti sredstev/kapitala ob koncu tekočega in ob koncu preteklega leta za družbe, ki so poslovale v tekočem letu.